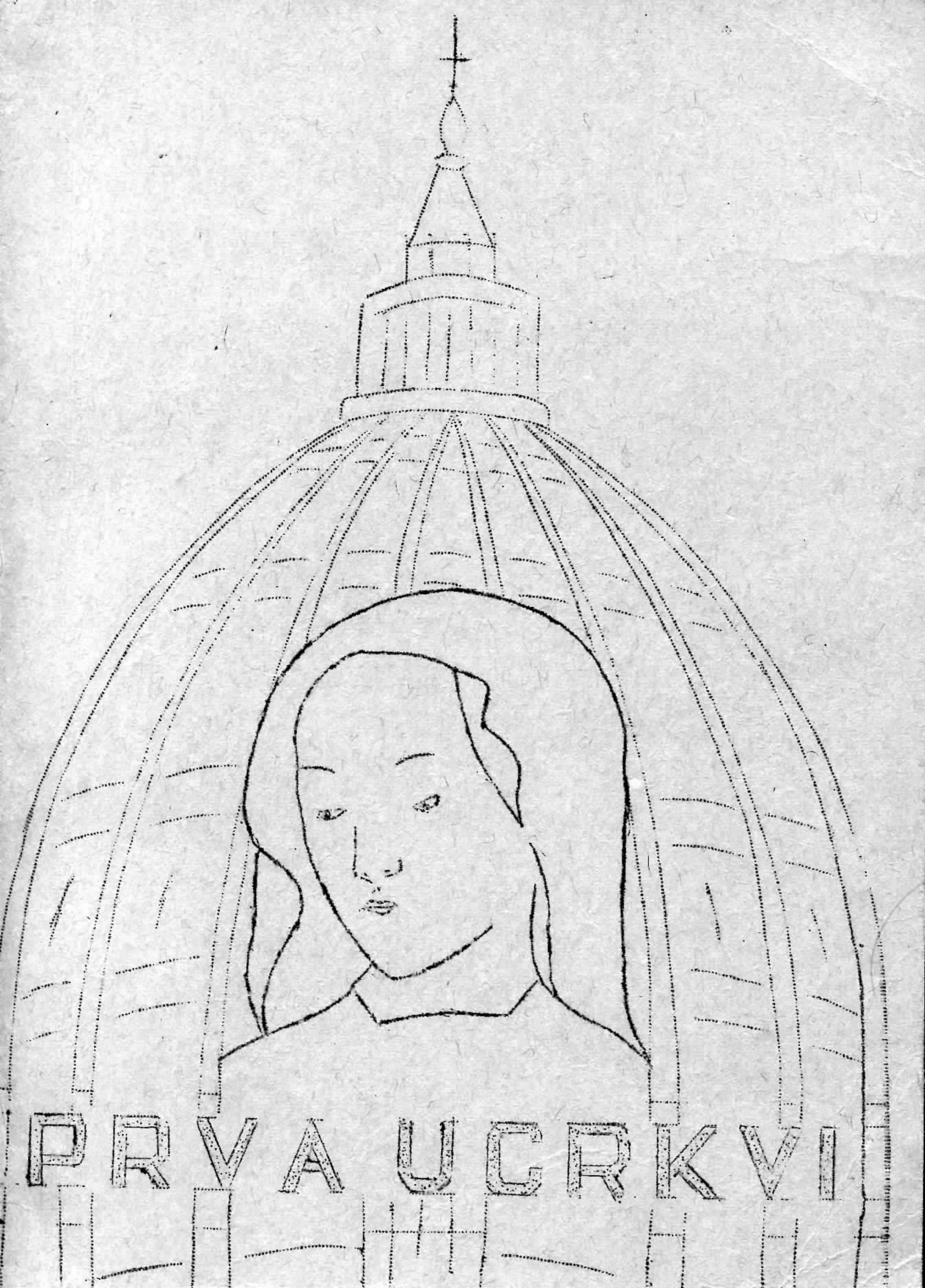

PRVA U CRKVI

o. Hinko Kuljević dr.
Zgb 8. III 1965

P R V A U C R K V I

s v i b a n j s k a č i t a n j a

Z a g r e b 1 9 6 5

Nadbiskupski duhovni stol - Zagreb

Broj:3143/64. - 12. IX. 1964.

I m p r i m a t u r

Nadb.delegat:
Dr Franjo Cvetan v.r.

Odobrenjem redov.poglavara - 1.VIII. 1964.

....

Prema francuskom originalu Notre-Dame de Mai od kanonika Andrien Garniera:

da povećaju slavu i štovanje Majke Božje
koja je pomoćnica Crkve
i svima ljudima od Boga dani uzor
priredili salezijanski bogoslovi
u Zagrebu.

....

Izdavač: Salezijanski bogoslovi - Zagreb, Omiška 2/2.
Umnoženo vlastitim ciklostilom.
Odgovara: Josip Koščak - Zagreb, Omiška 2/2

Zagreb 1965

1. MARIJA MAJKA NAŠEG SVRHUNARAVNOG ŽIVOTA

I

Ima malo riječi, koje se tako često ponavljaju u Evanđelju, kao riječ "život". Krist Gospodin jednoga dana svečano izjavljuje, da je on život. "Ja sam put, istina i život". "Ja sam zato došao na svijet, veli on dalje, da ljudi imaju život, i da ga imaju u izobilju". Najavljujući svojim učenicima presvetu euharistiju rekao im je: "Ja sam kruh života... Ako ne budete jeli tijela Sina Čovječjega i ne budete pili njegove krvi, ne ćete imati u sebi života". Kad je sv.Petar jednoga dana izlazio iz zbornice u Kafarnaumu, glasno viknu u ime sviju apostola: "Učitelju, kamo da idemo? Ti imaš riječi vječnoga života". A sv.Ivan je napisao: "Bog je tako ljubio svijet, te je dao svoga jedinoga Sina, da svaki, koji vjeruje u njega, ima vječni život".

Mjesto riječi "život" danas se u Crkvi radije upotrebljava riječ "milost". No obje ove riječi znače isto. Milost! To je pojam, koji u svrhunaravnom redu znači isto, što i život. No to je pojam, koji je, nažalost, predugo vremena zaokupljao samo pisce visokih bogoslovskih nauka teologije i ascetike, kao da se tu radi o nekom isključivo naučnom problemu. U stvari ništa nije tako sraslo sa samim životom čovjeka putnika, ništa nije tako potrebno i tako neposredno praktično kao milost. Mi-

lost, to je ona Božja tajna, koju svaki od nas treba da nosi u sebi bezuvjetno i da njome diše svaki trenutak svoga života, bdio ili spavao, radio ili se odmarao, jeo ili bio gladan.

Moram naglasiti, da imaju nesavršen pojam o milosti oni, koji misle, da ona označuje samo otsutnost smrtnog grijeha u duši. Milost ne označuje u prvom redu ono, što duša "nema", nego ono, što "ima". A što, ili bolje rečeno, koga zapravo duša ima po milosti? Duša ima po milosti ništa manje nego samoga Boga, koji je neizmjerno dobro i najveća ljepota. Ne zaboravimo, da po milosti postajemo novi stvorovi, nova bića. Milost je božanska stvaralačka moć. To je ona moć, koju je Isus Krist pokazao onda, kad je pretvorio vodu u vino. Od sinova srdžbe postajemo djeca Božja, braća Isusa Krista i dionici same božanske naravi. Od protjeranih i razbaštinjenih prosjaka postajemo baštinici kraljevstva Božjega i sposobnima, da jednoga dana uživamo u nebu vječnu sreću.

Jedan crkveni otac je rekao: "Kršćanin, to je duša u tijelu, i Bog u duši". Prvim kršćanima bila je vrlo domaća ova misao, i oni su je svaki dan doživljavali. Milost je učinila od njih ono, što su bili: pozorište anđelima i ljudima. Da je milost ostala u takvoj cijeni i kod slijedećih naraštaja sve do naših dana, naša vjera i pobožnost bile bi odoljele mnogim modernim napadajima, pred kojima su uzmakle.

Po svojoj milosti Bog je uistinu nazočan u nama. On živi u nama i stvara u našoj duši jedan novi život, koji zgodno zovemo svrhunaravnim. Ako jedinstvo duše i tijela tvori našu ljudsku narav, milost Božja pobožanstvuje ovu narav i daje joj svrhunaravni život, koji je isto tako stvaran kao i naš zemaljski život i kojemu moramo posvetiti najveću pažnju. God. 1913. bilo je postavljeno čitateljima jednog francuskog povremenog liberalnog lista slijedeće nimalo svakidašnje pitanje: "Da li Bog zaprema neko mjesto u vašim mislima?" Kad bi ovo isto pitanje bilo postavljeno nama, što bismo odgovorili? Skoro u isto vrijeme, kad je ovo pitanje izašlo u štampi, jedan je mladi katolički profesor davao svojim učenicima ove savjete: "Ako je istina, da svi ljudi ne mogu živjeti u samostanima i redovničkim zadrugama, istina je također i to, da svaki kršćanin mora živjeti unutrašnjim životom, životom milosti". I nije se ustručavao, da im preporuči, neka čitaju knjigu "Nasljeduj Krista", koja vrlo uvjerljivo iznosi pravu katoličku nauku o odricanju, disciplini i životu duše u sjedinjenju s Bogom, te je redovito poznata samo malom krugu vjernika, a morala bi biti duhovna hrana sviju nas.

Treba naglasiti, da moramo nada sve cijeniti milost i brinuti se za nju, kao da da se radi o našem najvećem životnom kapitalu. Moramo se svaki dan moliti Bogu za ovaj dar. Moramo biti nadahnuti onim istim osjećajima, kojima je bila prožeta sveta Ivana Arška, kad je sucima na pitanje, da

li se nalazi u stanju milosti Božje, odgovorila: "Ako nisam, neka me dobri Bog stavi u ovo stanje. Ako jesam, neka me u njemu sačuva". Premda je istina,da ovaj naš kapital ugrožavaju mnogi i brojni neprijatelji: đavao, svijet, naša zla nagnuća i griješni običaji, mi ćemo ipak moći da usrdnom i ustrajnom molitvom sačuvamo ovaj svrhunaravni život svoje duše.

Osnovni zakon svrhunaravnog života traži od nas, da neprestano živimo ovim svrhunaravnim životom. Kao što svaki čovjek mora živjeti poštenim naravnim životom, ako ne će da propadne, tako i svaki kršćanin mora živjeti ovim božanskim svrhunaravnim životom. Moramo biti svijesni istine, da je naša duša, prožeta milošću, istiniti nosilac samoga Boga. Moramo biti svijesni, da nas milost diže iznad razine našeg zemaljskog života i upućuje u visine, o kojima nismo sposobni ni sanjati sami od sebe, a još manje popeti se na njih svojim vlastitim silama. Pa ipak te visine predstavljaju predmet naše neodoljive težnje i pristupačne su nam pomoću milosti

Svi oni, koji se trude, da stalno žive u stanju milosti, prožeti su posebnim osjećajem blaženosti i ponosa. Ovim osjećajima htio je sv.Jeronim nadahnuti svetu Eustohiju, kad joj je pisao: "Nauči se biti sveto ponosna. Najviše rimske gospođe niže su od tebe ". Jednako je osjećao i sv.Leon, kad je doviknuo: "O kršćanine,upoznaj svoje dostojanstvo! Kad si jednom postao dionikom božanske naravi, ne padaj

natrag u ponor, gdje si prije bio".

I konačno zahvaljujmo se Bogu svaki dan za ovaj neizmjerni dar, koji posjeduje naša duša. Neki je francuski oficir u godinama žestokih progona, kojima je francuska crkva bila izložena prije prvog svjetskog rata, bio bačen u strogi zatvor, jer je odbio, da sudjeluje u napadajima na prava Crkve. Kad u zatvoru nije mogao častiti Presveti Sakramenat kao nekada u crkvi, tješio se mišlju, da je onaj isti Bog, koji je sakramentalno nazočan u crkvi, prisutan također u njegovoj duši po milosti, i da mu ovakvo njegovo štovanje nitko ne može zabraniti. Izjavio je: "Kad sam htio obaviti poklon svetootajstvenom Kristu, ja sam ušao u sebe i častio Krista Boga, koji je nazočan u mojoj duši po milosti. Zar moja duša nije njegovo živo svetohranište?"

II

Čudesni božanski život, koji je razliven u našim dušama, ima svoju vlastitu povijest, za koju možemo reći,da je burna, te da je ispisana i radosnim i tužnim stranicama. Među radosne stranice milosti ide svakako ona prva, koja je bila ispisana odmah na početku ljudskog roda, kad je naša zemlja mirisala svježinom i mladošću.U jednom cvatućem kutu neizmjernog svemirskog prostora, prvi čovjek i prva žena, Adam i Eva, stvoreni iz ništa svemogućom

Božjom rukom, "stvoreni na sliku i priliku Božju", smjestiše se u raj naslada, da u njemu žive životom sreće i prijateljstva s Bogom sve do onoga dana, kad požele, da se sjedine s Bogom u nepomućenoj i beskonačnoj sreći... Zatim je slijedila žalosna stranica historije milosti. Naši praroditelji izgubiše ovaj božanski život time, što prekršiše izričitu Božju zapovijed. Još više. Oni prenesoše ovaj svoj grijeh na sve svoje potomke, koji se ne će rađati kao djeca Božja, nego kao sinovi srdžbe. Bila je to tužna i tamna stranica u povijesti milosti Božje, ali koja je obasjana jednom svijetlom rečenicom. Zmiji, koja je zavela prvog čovjeka i prvu ženu, rekao je Gospodin Bog: "Ja ću postaviti neprijateljstvo između tebe i žene... Ona će satirati tvoju glavu, a ti ćeš vrebati na njezinu petu". Time je bio prvim ljudima obećan Spasitelj.

Tako su prošla u tami mnogobrojna stoljeća i tisućljeća, vjekovi iščekivanja, dok se nije pojavila nova stranica knjige povijesti palog čovječanstva, sva bijela i svijetla. Radi se o jednom malom galilejskom zaselku, gdje je živjela jedna skromna djevica. Tu se odigrao divan prizor navještenja, jednostavan i veličanstven u isto vrijeme. Sveti ga Luka opisuje s toliko ozbiljnosti i uzbuđenja, a najveći umjetnici ovjekovječiše ga brojnim slikama i kipovima te iskitiše pjesmama. Nije potrebno, da budete osobito pobožni vjernici; dosta je, da imate samo malo smisla za ono, što je lijepo, pa da uživa-

te u prizoru, koji znači stvaranje novoga čovjeka i analogan je prizoru, kad su bili stvoreni prvi čovjek i prva žena. A. Dumas ovako sažeto kaže: "Mašta svih pjesnika nije mogla nešto slično ni zamisliti: istočnjačko nebo, anđeo koji prolazi, lijer koji se nadvio, djevica koja se moli; i gle Spasitelj svijeta, Sin Božji, tu je među nama".

Veliki Božji glasnik Gabrijel predlaže Mariji u ime samoga Stvoritelja, neka se uključi u planove Božje za spasenje ljudskog roda preuzimajući na se veličanstvenu ulogu. Marija se zatvara u šutnju i razmišlja. Ona čeka, sabire se, zaziva u pomoć Duha Svetog i proniče u tajnu. Bio je to najsvečaniji i najsudbonosniji trenutak u povijesti čovječanstva, u povijesti milosti. Reče li Djevica: da, i pristane, božanski će se život u punini svoga bogatstva pokloniti čovječanstvu. Reče li Djevica: ne, i ne pristane, nebo će ostati i dalje zatvoreno, a nade u spasenje će se rasplinuti. Bossuet, koji u duhu gleda ovaj prizor, kaže: "Plan otkupljenja, koji je svemogući bio zamislio na početku vjekova, ostaje za jedan časak prekinut, dok Djevica ne privoli". Kao da je samomu Bogu zastao dah u grudima, kad je spas čitavoga svijeta objesio o tanku nit slobodne odluke jedne skromne nazaretske djevice... I gle! Djevica iz Nazareta daje svoj pristanak! "Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj". Izreče se na svečan način već dugo očekivana riječ, i zbi se velika tajna otkup-

ljenja. Božja Riječ postade tijelom, a ljudima bi poklonjen božanski život milosti. On nam bi poklonjen po Mariji, koja na taj način postade Majkom našeg svrhunaravnog života.

To je činjenica, koju nikada ne smijemo zaboraviti, kad štujemo Bl. Djevicu Mariju, i koja mora prožimati svaku našu marijansku pobožnost. To je činjenica, koja Mariju diže na najviši stupanj dostojanstva i časti u ljestvici stvorenih bića. To je činjenica, koja Mariju diže iznad svih ostalih ljudi u tolikoj mjeri, te se može reći, da se ona dotiče samog Božanstva. To je ona jedinstvena povlastica, koja ukrašuje Mariju i daje joj pravo, da se zove Majkom Božjom, Majkom božanske milosti, i da to uistinu jest. Ovu činjenicu ima pred očima Crkva, kad nam predlaže i potiče nas, da štujemo Mariju.

Vitam datam per Virginem
gentes redemptae plaudite.

Poklikuj, spašen narode,
Djevici,
po kojoj nam je život dan.

U molitvi Zdravo Kraljice mi se molimo Mariji, da ona bude za nas živom pokaznicom svoga Sina Isusa. "Te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa". Budimo sigurni, da će nam ga ona zaista pokazati, jer ga ona ima i jer je postala njegovim čistim zrcalom, samo ako budemo već ovdje na zemlji surađivali s njome u stvaranju božanskog života, života milosti, u nama

i oko nas. Neka njezina veličina i njezina moć ne budu za nas izgovor, da živimo lagodnim životom, nego naprotiv poticaj, da se neprestano i odvažno, sve više i više, uspinjemo prema Bogu, koji je izvor života i milosti.

O Marijo, Majko našega Spasitelja, koja rađaš i oblikuješ Krista u našim dušama! Ti si Majka života, ti si Majka milosti. Daj, da upoznamo veliku cijenu milosti, koju smo po tebi dobili, te je još uvijek dobivamo, učvršćujemo i ponovno nalazimo, ako smo je po nesreći izgubili.

2. MARIJA POSREDNICA SVIJU MILOSTI

I

"Ima samo jedan posrednik, naš Gospodin Isus Krist". Ova tvrdnja svetog Pavla ostat će uvijek istinita i priznata u katoličkoj Crkvi. Isus Krist jedini posreduje za nas kod svoga nebeskog Oca na suveren i apsolutan način. Samo on može, u strogom značenju riječi, davati punu zadovoljštinu božanskoj pravdi za grijehe svijeta.

Ali u divnoj ekonomiji Božjega plana, što ga je Gospodin Bog izradio za spasenje ljudskog roda, Svemogući je htio,da između nas i ovoga posrednika bude jedna posrednica. Da uz Krista, koji je novi Adam, posreduje za nas i Bl.Djevica Marija, koja je nova Eva.Kao što je Gospodin Bog rekao na početku stvaranja ljudskog roda: nije dobro, da čovjek bude sam, tako je i na početku stvaranja otkupljenog ljudskog roda smatrao shodnim i dobrim, da u njegovu planu sudjeluje i žena.

Naša pobožnost prema Mariji kao posrednici temelji se na činjenici,da nam Bog dijeli sve milosti, potrebne za spasenje, po svojoj nebeskoj Majci. To ne znači, da je Marija njihov stvarni izvor i da nam ih je ona mogla zaslužiti. Ona ne bi htjela ni pod koju cijenu primati od nas takvu pobožnost i priznanje, koje bi stavljalo u isti red s njezinim božanskim Sinom u zasluživanju i dijeljenju Božjih

milosti. Kao posrednica svih milosti, ona nije, u punom smislu riječi, nijedne zaslužila. No kad smo jednom naglasili ovu istinu, onda možemo mirno tvrditi, da ona neprestano surađuje sa svojim Sinom u radu za naše spasenje.

Kao majka Krista Gospodina Marija je majka svih plodova, koji proizlaze iz otkupljenja. Dok je živjela zemaljskim životom, ona je surađivala u stvaranju milosti time, što nam je dala Isusa. Zatim je pomagala Crkvi, da se učvrsti i prožme vjerom u Krista i da ovu vjeru preda istinitu i nepatvorenu svima pokoljenjima do svršetka svijeta. Uživajući nebesku slavu u raju ona sada sjedinjuje svoju molitvu s molitvom Krista Gospodina, koji neprestano posreduje za nas. Nema milosti,koju nam ne bi izmolila Marija i koja ne bi prošla kroz njezino majčinsko srce, jer nema milosti, koju bismo mogli dobiti izvan Krista njezina Sina. Kad se objavila u Salette-u, rekla je djeci: "Ako hoću da moj Sin ostane uvijek uz vas, moram ga neprestano za to moliti".

Ovu nauku katoličke Crkve osobito vole i rado prihvaćaju sveci, koji u svojim molitvama i svakidašnjem razmatranju dublje nego obični vjernici prodiru u tajnu bića i djelovanja Blažene Djevice Marije. Sveti nas Bernardo uvjerava, da "nema milosti, koja ne bi silazila s neba po rukama Djevice Marije", a M.Olier veli, da je Marija "sakramenat, koji sadrži u sebi sve milosti". Blaženi se Grinion de Montfort još jasnije izražava: "Tko ide Kri-

stu, mora ići k Mariji, jer nam ona posreduje zagovor. A tko ide k Ocu nebeskom mora ići Kristu, jer nam on posreduje otkup... Gospodin Bog, koji je po Mariji darovao svoga Sina, hoće, da i sve ostalo primimo po njezinim rukama. Ne silazi nam s neba nijedan dar, koji ne bi prošao kroz njezine blagoslovljene ruke kao kroz sveopći kanal. Od njezine punine svi mi primamo."

Ni učitelji se vjere ne izražavaju drukčije. Čujmo, što kaže P.de la Broise: "Pošto je dakle Gospodin Bog, zaključuje on, učinio svoju Majku ishodištem sviju milosti, htio je, da sve svrhunaravno djelovanje bude vezano uz njezinu osobu. Htio je, da ovo djelo rodi najboljim plodovima upravo onda, kad mu Marija pomogne, da se ostvari". P.Bainvel piše: "Marija ima svoj vlastiti dio u našem otkupu i našem spasu. Premda je ovaj njezin dio drugorazredan i podređen ulozi Spasitelja Isusa Krista, on nije ništa manje univerzalan. Stoga se može reći, da nema nijednog spasenja, nijedne zadovoljštine, nijedne milosti, gdje Marija ne bi posredovala kod svoga Sina". To je smisao i značenje naslova "posrednica i majka", koji ona nosi.

Ali još više nego glas teologa čuje se glas papa. U buli "Gloriosa Domina" papa Benedikt XIV. piše slijedeće: "Marija je slična nebeskom kanalu, kroz koji silaze u krilo bijednih smrtnika vode svih milosti i darova". Ovo isto tvrdi i papa Lav XIII. u svojoj divnoj enciklici o svetoj krunici. A papa Pio X., pišući o bezgrješnom Marijinu začeću, veli: "Marija je vrhovni službenik u dijeljenju milosti".

II

Kako je slatko i utješno znati, da sav naš svrhunaravni život svaki čas stoji pod majčinskom zaštitom i skrbi Blažene Djevice Marije! Nijedno drugo sredstvo ne bi nas tako djelotvorno i uspješno spasavalo. U kakvom se god stanju nalazili, kakav nam god stid branio, da se prikažemo pred Bogom, ima nade, da će nas Marija dovesti pred prijestolje Svevišnjega. Nema straha, da ćemo biti odbijeni, ako nas ona preporuči. Neka nam je ne znam kako na dohvatu milost, koju dobivamo od Gospodina Boga, Marija nam je uvijek najbliža. Marija je više naša. Ako se grješnik nalazi u njezinoj blizini, lakše mu je pozvati se na svoju slabost. Nalazi više hrabrosti, da traži oproštenje. Lakše mu je također upoznati, u kolikoj ga je mjeri grijeh učinio nesretnim. Klečeći uz noge Majke lakše svladavamo sram i dajemo maha suzama pokajnicama. Svi znamo, da jedna majka može najlakše razumjeti i opravdati. Dijete još nije dospjelo ni reći, još nije dospjelo ni pitati, i majka je već spremna, da mu oprosti počinjeni grijeh, da mu povrati izgubljenu milost, pruži olakšanje, napuni dušu svijetlom i povrati mu žuđeni mir. Niste govorili nikomu nego Mariji, niste zazvali nikoga nego Mariju, i gle! Isus je već tu, da vas

primi i sasluša, da vam pokaže svoju radost i sreću, jer ste tražili pomoć upravo kod njegove ljubljene Majke i jer ste se potpuno pouzdali upravo u nju.

Majka Božja nije i ne može biti ravnodušna prema interesima ogromne familije, kojoj je glava njezin Sin. U svome Sinu i po njemu ona sve zna, sve vidi, sve slijedi. Nema duše, pa živjela bilo gdje na svijetu, koja joj se ne bi prikazivala kao oprana u krvi njezina Sina. Ništa drugo ne bi moglo da tako gane njezino srce i potakne je, da priskoči u pomoć! Čak i onda, kad ne dižemo svoj glas prema njezinu prijestolju, tu je glas krvi, koja viče i moli. Mi smo krv njezine krvi, jer smo krv njezina Sina.

Rado štujmo Majku Božju pod ovim uzvišenim naslovom: posrednica sviju milosti. Možda će doći dan, kad će ova slatka istina biti svečano proglašena dogmom. U Crkvi postoji blagdan Majke Božje - posrednice sviju milosti, koji se slavio zadnji dan mjeseca svibnja. Toga dana Crkva stavlja u usta svojih svećenika, dok mole časoslov, ovaj poziv: "Dođite, poklonimo se Kristu Otkupitelju, koji je htio, da sva dobra dobivamo po Mariji". U najnovije vrijeme papa Pio XII. proglasio je Mariju kraljicom neba i zemlje i odredio, da se ovaj novi njezin blagdan slavi 31.svibnja. Oba ova blagdana zapravo imaju isti sadržaj, budući da je kraljica ona osoba u kraljevstvu, koja se za sve brine, svima pomaže, na sve misli i sve može. Majka Božja

kao posrednica sviju milosti, kao djeliteljica cjelokupnog blaga otkupljenja pravom se zove kraljicom. Marija kraljica, Marija posrednica sviju milosti, to je jedna istina, samo izrečena i izražena na dva načina.

Završavam ovo razmatranje s riječima svetog Efrema, koji se oduševljeno obraća k Blaženoj Djevici i ovako joj dovikuje: "Po tebi se, o Marijo, jedina neokaljana Djevice, razlila, razliva se i razlivat će se sva slava, čast i svetost na apostole, na proroke i na sva ponizna srca sve tamo od prvog Adama pa do svršetka svijeta".

3. MARIJA NAJBOLJA, NAJMOĆNIJA I NAJLJEPŠA MAJKA

I

Najbolja Majka! Ovako je rado zvao Blaženu Djevicu Mariju njezin veliki štovalac Ivan Eudes, i to nije ništa neobično, dapače je posve prirodno. Kako Marija ne će biti dobra, dapače najbolja majka, kad je ona utjelovljenje najsavršenije dobrote, kad je ona prava majka u najsavršenijem i najdivnijem smislu, Majka Kristova, dakle Majka Božja, zajednička majka sviju ljudi!

Marija je Majka Isusa Krista, Riječi Božje, koja je postala tijelom, koja je postala čovjekom, Majka prvenca među mnogima, glave mističnoga tijela, komu svi pripadamo kao udovi, Majka našega starijeg brata. Ako smo dakle mi braća Kristova, onda smo također i djeca Blažene Djevice Marije. Kad nam je dala Krista, ona nas je rodila na život milosti.

Ovo sveopće Marijino majčinstvo bilo je svečano proglašeno na Kalvariji. Tada je naš Gospodin, neposredno prije svoje smrti, povjerio svoju Majku svetom Ivanu, a svetog Ivana svojoj Majci. Sveto Evanđelje domeće, da je Ivan od onoga dana uzeo Mariju u svoju kuću. Sva kršćanska tradicija, koju osobito rječito zastupa Bossuet u svojoj propovijedi o Krunici, tvrdi, da je sv. Ivan u onom trenutku zastupao čitavi ljudski rod, i da je Marija

tada službeno postala našom zajedničkom Majkom. A što je bolje, što nježnije, što milosrdnije od jednog majčinskog srca? Što je slađe i u isto vrijeme jače od ljubavi jedne majke?

O majčinska ljubavi, koja ništa ne
zanemaruješ,
čudesni kruše, što ga Bog dijeli i
množi,
stole uvijek prostrti na očinskom
ognjištu,
svatko ima svoj dio, sav pripada
svima.

V. Hugo

Ovako pjesnik hvali majku, njezinu dobrotu i njezinu ljubav. Ali sve hvale, koje bismo mogli izreći u pohvalu zemaljske materinske ljubavi, sve pjesme, koje bismo mogli ispjevati ili smo ispjevali, da je proslavimo, sve bi to bilo blijedo tepanje, kad bismo ga primijenili na širinu i sveobuhvatnost ljubavi, koja ispunjuje Marijino srce prema nama, njezinoj djeci. Ovo divno srce, što je u svemu slično Kristovu srcu, sakriva u sebi neizreciva bogatstva nježnosti i požrtvovnosti. Bilo je primjerno, da dobrota i mudrost Božja, koja je Mariji povjerila uzvišenu zadaću materinstva, uresi ovu Djevicu svima onim vrlinama, koje ovakva zadaća iziskuje. Samo jedna epizoda iz njezina zemaljskog života, njezina posrednička uloga u Kani Galilejskoj, svjedoči o dobroti i nježnosti njezina srca, kojemu ne će umaknuti s vida

ni najmanja stvarca, samo da nekoga razveseli ili izvuče iz neprilike. Kako će se ova Majka pokazati dobrom i brižnom tek onda, kad se bude radilo o važnijim stvarima, tj. onima koje se tiču našeg vječnog spasenja!

Marijino srce jest jedino ljudsko srce, koje se nije nikada zatvorilo ljudskim potrebama i molbama, koje uvijek stoji otvoreno svima onima, koji zovu, pate ili očajavaju. Zato je Blažena Djevica pravom dobila ova imena: majka milosrđa, majka utjehe, majka bijednih... A mogli bismo tako nastaviti i dalje. Pa kad bismo konačno došli na kraj ovih beskonačnih litanija, mi bismo još uvijek bili tek na početku neizmjernog bogatstva njezine milosrdne dobrote.

II

Najmoćnija Majka! Kako Marija ne će biti najmoćnija majka? Ta dobro se zna, kakve je osjećaje gojio Isus prema njoj. "I on im bijaše podložan". Kolika se istina sakriva u ovim jednostavnim riječima svetog Luke! Sama utjelovljena Riječ Božja podvrgava se neograničeno i bez rezerve Marijinoj volji. Ali ono, što je bilo na zemlji, nastavlja se i u nebu. Tko će opisati vlast koju Marija vrši nad svojim Sinom, našim Gospodarom, koji neprestano stoji u službi njezine ljubavi!

Blaženi Grignion de Montfort dobro

je shvatio Marijinu moć. On kaže: "Što god mogu reći u apsolutnom smislu o Isusu Kristu, to mogu ponoviti u relativnom smislu o Mariji Djevici. Budući da ju je Isus izabrao za nerazdruživu drugaricu svoga života, svoje smrti, svoje slave i svoje moći na zemlji i na nebu, udijelio joj je po milosti, primjerno njezinu dostojanstvu, sva ona prava i povlastice, koje on ima po prirodi". "O kraljice, koja možeš sve ono, što hoćeš", tisuću puta pravo pjeva Dante.

Cjelokupna povijest Crkve glasno i uvjerljivo svjedoči o Marijinoj moći. Na svakoj stranici ove povijesti mi gledamo čudesa, koja je izvela Marijina moć: izliječene bolesti, utješene boli, svladana krivovjerja, zaustavljeni i ublaženi bičevi Božji, uklonjene nesreće, spašeni gradovi i države, obraćeni okorjeli grješnici itd. Sve ove nabrojene Marijine milosti, kao i mnoge druge, potvrđuju, da je pravo imao onaj pisac, koji je kazao: "Što Gospodin Bog može po svojoj vlastitoj volji, to Marija može molitvom". Diveći se ovoj Marijinoj svemoćnosti, Crkva rado prikazuje Blaženu Djevicu kao čvrstu Davidovu kulu, o zidovima koje visi tisuću štitova i svako drugo ratno oružje, i veli, da je Marija strašna svojim neprijateljima kao u bojni red dobro svrstana vojska. Ni ogromna moć sviju anđela na nebu ne može se porediti s moći, koju Marija ima po milosti.

III

Najljepša Majka! Crkveni oci, doktori i bogoslovi općenito misle, da je Marija posjedovala i tjelesnu ljepotu. Da nije bila lijepa samo njezina duša, što bi bilo potpuno dosta za njezino uzvišeno zvanje, nego i njezino tijelo. Kakvo čudo,kad znamo, da Gospodin Bog, stvarajući Marijino tijelo, nije imao pred očima ništa drugo nego Isusa Krista, nije mislio nego na njega. Zar nam, osim toga, ne kaže i sam zdrav osjećaj, da je Svemogući morao dati Mariji sva ona savršenstva, koja traži njezino zvanje, pa i više od toga, tako te će i sami anđeli biti prisiljeni, da je zovu svojom kraljicom, da joj se dive i slave njezinu ljepotu?

Radi toga ljudski jezik nije u stanju, da opjeva onu ljepotu, koju Marija posjeduje. Možda bi nam mogle priskočiti u pomoć neke poredbe. Može li se misliti, da je Marija bila tjelesno manje lijepa nego sve one velike i lijepe žene, koje hvali i spominje Sveto Pismo Starog Zavjeta? Da li je možda posjedovala manje čara nego Rebeka, manje gracije nego Rahela? Da li je bila manje lijepa nego Judita,da li je imala manje onog jednostavnog i slatkog dostojanstva nego Estera?

Ali mi ne insistiramo od-više na samoj tjelesnoj ljepoti Majke Božje. Više je nego sigurno, da ona nije bila lijepa u onom smislu, u kojem se hoće zvati ljepima današnje filmske i kazališne "dive"

te one djevojke, koje se natječu, da odnesu naslov ljepotice; koje mažu usne, kose, nokte i kite se raznim draguljima. Njihova ljepota ne dolazi od njih samih, nego izvana. Nema sklada između njihove zakržljale i pokvarene unutrašnjosti i njihove napirlitane vanjštine. Marija se nije osobito isticala ni po čemu. Ona je bila svakidašnja, obična, jednostavna. Više nego tijelom, ona se isticaše kvalitetama svoga uma i srca, što se divno odražavalo i na njezinoj vanjštini. "Sva je ljepota kćeri Sionske iznutra". Priroda i milost su se natjecale, da od Marije stvore najizabraniju djevicu, najnježniju i najdostojanstveniju majku. U njoj se najsavršenije ujediniše djevičanska netaknutost i materinska plodnost. Marija je jedinstvena žena, jedinstvena pojava u svemiru.Sunce, mjesec i zvijezde natječu se, da dadu dostojan okvir za njezinu ljepotu. Svaka druga žena ili žali za svojim djevičanstvom, ili žudi za materinstvom.

Marija je bila lijepa u prvom redu zbog milosti, kojima je Bog uresio njezinu dušu. "Milosti puna", nazvao ju je anđeo, i ona je potpuno zaslužila takvu pohvalu. "Milosti puna", to znači, da je posjedovala sve, i da joj nijedna nije manjkala. "Milosti puna", ova se povlastica odnosi ne samo na njezinu dušu, nego i na njezino tijelo. "Milosti puna", to znači, da je Bog dao svojoj Majci sve ono, što joj je kao stvoru mogao dati. Nije dakle uzmanjkala ni milost tjelesne ljepote. Sv. Alfonzo Liguori kaže: "To je sigurno, da

je Marijina duša najljepša duša, koju je Bog stvorio. Poslije utjelovljene Božje Riječi, Marija je najveće Božje djelo i najdostojnija Božje svemogućnosti, djelo, što ga samo Bog sam nadvisuje, kako se izražava sv.Petar Damien".

Marija bijaše lijepa uvijek i posvuda. Njezina ljepota otsijeva u svim bojama i otskače u svim okolnostima: povučena ljepota za boravka u hramu; vesela ljepota na dan pohoda; zabrinuta ljepota,kad je stajala pred vratima betlehemskih gostionica uzalud čekajući, da bude primljena; ozbiljna i tiha ljepota u trenutku, kad je adorirala pred svojim božanskim djetešcem u betlehemskoj staji; tužna i uzbudljiva ljepota, kad je stajala pod križem.. No u kakvoj se god boji pokazivala ova Marijina ljepota, u kakvim god okolnostima, ona je uvijek bila čista i neokaljana.Ona nije nikada nikoga poticala na grijeh i odvodila od Boga, nego obratno svakoga je dizala k Bogu. Treba naime znati, da Marijina ljepota, poput najčistijeg zrcala,nije odrazivala u sebi ništa drugo nego samu Božju ljepotu, onu nestvorenu ljepotu, kojoj nijedno ljudsko srce ne može odoljeti.

4. MARIJA I NAŠA MOLITVA

I

O molitvi je već mnogo rečeno, ali nikada dosta. Molitva je bistvena oznaka svakoga čovjeka kršćanina. Da se uvjerimo u istinitost ove tvrdnje, dosta je otvoriti Evanđelje pa poslušati, što Božanski Spasitelj govori, i pogledati, što radi. Nema zapovijedi, koju je Isus više naglašavao i ponavljao od zapovijedi molitve: "Treba uvijek moliti". Neke je svoje naloge Gospodin davao uvjetno: "Ako hoćeš biti savršen, prodaj sve, što imaš". Ali kad se radi o molitvi, ova se zapovijed ne postavlja uvjetno nego apsolutno, i nema nikakve iznimke.

Da nam učini ovu zapovijed što lakšom, Isus stavlja uz nju upravo zavodljiva obećanja: "Što god zatražite od moga Oca u moje ime, dat će vam". Iza ovih njegovih riječi stoje i njegova djela. Gubavcima, satniku, sestri svoga prijatelja Lazara, kao i ogromnom mnoštvu drugih osoba Isus uslišava molbe i dijeli velike milosti, ali tek onda, kad su ga molili.

Da molitva uistinu bude najvažnija stvar u privatnom i javnom životu njegovih učenika, on se trudi, da ih nauči,kako treba da se mole Bogu na savršen način. Uči ih moliti Očenaš.

Kao i svakom drugom prilikom, on i ovdje sam čini, što drugima zapovijeda.On se često predaje molitvi: sad u noćnoj sa-

moći na gori, izmaknuvši ljudskim pogledima, sad opet među masama javno pred svima. Molitva mu je u ustima na posljednjoj večeri, molitva mu je u ustima na Kalvariji, dok visi razapet na drvu križa.

Evanđelje nas uči ne samo to,da moramo moliti, nego i kakva mora biti naša molitva. Mora biti ponizna kao molitva ponizne Kananejke, pouzdana kao satnikova, ustrajna kao onog dosadnog prijatelja,gdje je pohvaljena čak i sama njegova nametljivost. I kako ne će biti naša molitva ponizna, ako pomislimo, da smo mi, koji se molimo, jedna bijedna stvorenja, koja nemaju u svojim rukama ništa drugo nego svoje grijehe, a Onaj, komu se obraćamo, da je naš Stvoritelj i apsolutni gospodar sviju dobara naravnog i svrhunaravnog reda? Kako ne će biti pouzdana, kad pomislimo, da je onaj, koji se moli, nemoćno dijete, a Onaj, komu se obraća , njegov najbolji i najljubezniji Otac? A što se tiče ustrajnosti, neka onaj, koji je napastovan, da malakše prije vremena,pomisli, da nas Bog sigurno uvijek uslišava, ako se k njemu obraćamo s punim pouzdanjem i u duhu prave vjere, pa makar ne dobili uvijek upravo ono, što molimo.

Moramo znati, da sve naše molitve nisu jednako vrijedne u Božjim očima, i da postoje razni stupnjevi dobre molitve.Na našim je usnama gotovo uvijek samo prosna molitva. A što obično tražimo? Skoro uvijek samo najobičnija materijalna dobra i lične koristi! Ne smijemo zaboraviti, da

svaka molitva mora biti u prvom redu poklonstvena molitva, koja nas stavlja pred Boga u stanje, što najbolje odgovara jednom zemaljskom biću, koje nema ništa svoga, nego sve dobiva od Gospodina i u svemu je od njega ovisno. U vijeku, koji iskazuje svoje svetogrdne poklone tijelu i novcu, kršćani ne smiju zaboraviti, komu treba da se klanjaju. "Gospodinu Bogu svomu se klanjaj i njemu jedinomu služi".

Iz našeg srca treba da se često diže i plamen zahvalne molitve. Moramo se zahvaljivati Bogu za nebrojena dobročinstva, koja smo primili iz njegove darežljive ruke. Ova je vrsta molitve Gospodinu Bogu osobito mila. Znamo, da Isusu nije bilo drago, kad se od deset izliječenih gubavaca povratio samo jedan, da se zahvali. Rekao je: "Zar ih se nije izliječilo deset? A gdje je ostalih devet?" Takvu je vrstu molitve običavao upotrebljavati i sam Isus, koji se vrlo često, osobito u svečanijim zgodama, ovako izražavao: "Zahvaljujem ti, oče"...

Osim toga, kad se molimo, ne smijemo smetnuti s uma, da smo grješnici, da smo možda više puta i teško griješili te ne zaslužujemo, da nas Bog primi. Smijemo li zaboraviti na ovu činjenicu, dok se razgovaramo s Bogom, koji je istina naš najbolji prijatelj i otac, ali i pravedni sudac naših djela? Zahtjev je najosnovnije pravde, da za vrijeme svoje molitve prikažemo Gospodinu svoje skrušeno srce i čvrstu odluku, da ćemo ozbiljno izbjegavati svaki grijeh i grješnu prigodu. Psalam

"Smiluj mi se, Bože", koji se često upotrebljava u službenim crkvenim molitvama, upravo je savršen i klasičan izraz ovih pokorničkih ojsćeja, koji su nam potrebni, i Crkva ih želi često puta probuditi u nama.

Velim konačno, da mi možemo upotrijebiti i prosnu molitvu, koja je također Bogu draga i na koju nas Isus potiče riječima: "Tražite i dobit ćete, kucajte i otvorit će vam se", ali ne smijemo zaboraviti, da na ljestvici mnogobrojnih Božjih dobara postoje razni stupnjevi. U prvom redu cijenit ćemo dobra duhovnog reda, koja se izravno odnose na našu dušu, a tek onda vremenita materijalna dobra. Nema sumnje, da mi slavimo i častimo Gospodina Boga i onda, kad tražimo od njega i materijalnih dobara priznavajući se siromasima, a njega izvorom i djeliteljem sviju dobara. U tome nam daje primjer i crkva, koja se moli Bogu i za materijalna dobra. U crkvenoj naime liturgiji postoje mnogobrojni službeni obrasci, gdje se molimo: da Bog blagoslovi plodove zemlje, da nakloni lijepo vrijeme poslije zatornih kiša, da spusti blagotvorni dažd poslije velikih suša itd. U jednoj molitvi, koju upućujemo Blaženoj Djevici, mi je molimo za zdravlje duše i tijela. Onaj, koji moli više materijalnih dobara nego mu treba, neka bude uvjeren, da će dobiti manje nego moli. "A kad imamo hranu i odjeću, budimo time zadovoljni". Ostaje uvijek istinitom ona Kristova rečenica: "Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, a sve ostalo će vam se dodati".

II

Marijina molitva! Tko može opisati žar i vrijednost Marijine molitve! Molila se u hramu, gdje je rasla kao dijete. Molila se u Nazaretu, gdje je boravila dugi niz godina. Molila se u blagovaoni posljednje večere, gdje je s apostolima čekala dolazak Duha Svetog. Molila se uvijek i svaki časak svoga čistog i plemenitog života. Ona je najsavršenije ispunila Kristovu zapovijed: "Treba se uvijek moliti". Ona, koja je uvijek mislila na Boga, koja je bila puna milosti, nije mogla imati poteškoće, da se sabere u Bogu i upali se plamenom ljubavi prema svome Stvoritelju.

Njezina molitva bila je neprestana. Neki tvrde, da njezina molitva nije prestajala ni po noći. Kad bi po noći dala svome tijelu počinak, koji mu je bio potreban, njezina duševna moć nije prestajala da radi. To je mislio reći sv. Grgur Nisenski, kad je napisao, da se Marijin san odvijao u uzvišenoj slobodi. Njezina molitva bila je ponizna. Ta izvirala je iz srca najponiznije Božje službenice. Sjetimo se pjesme, koju je zapjevala, kad je došla u pohode svojoj rodici Elizabeti, pjesme radosti, ljubavi i zahvalnosti, ali u isto vrijeme i duboke poniznosti, koja se više osjećala u njezinu srcu nego na njezinim usnama. "Veliča duša moja Gospodina, jer je pogledao na poniznost svoje službenice". Njezina je molitva bila puna pouzdanja. Pođimo u Kanu i promatrajmo je, kako se vlada prema Sinu. Kad je gostima

nestalo vina, ona ide k Isusu, i premda prima u prvi mah prividno negativan odgovor, nimalo se ne uzrujava, nimalo ne sumnja, nego govori slugama: "Radite sve,što vam rekne". Uvjerena je, da će biti uslišana u svojoj nesebičnosti. Djevica Marija, koja je savršen uzor, kakva mora biti naša molitva, također je i naša najbolja pomoćnica. Po njoj ćemo se najlakše približiti srcu njezina Sina i našega Spasitelja. Njezina je moć velika, jer je ona Majka samoga Boga. Kao takva ona ima vlast nad svojim Sinom, kakve nema nitko drugi ni na ovom ni na drugom svijetu. Jedan dobro odgojen sin ne može odbiti molbu svoje majke. A koji je sin bio tako dobar kao Isus? Ako je naš Spasitelj svečano izjavio, da ćemo sa sigurnošću dobiti sve ono, što budemo molili Oca u njegovo ime, je li moguće, da naše molitve, koje pošaljemo pred Božji prijesto u Marijino ime,ne će imati snage, da ganu i potaknu srce Božje? Poznato nam je, da je zagovor jednoga sveca to veći, što je veća njegova zasluga, koju je postigao, dok je živio na zemlji. Pitamo se dakle, je li još koji zemaljski stvor mogao zaslužiti u Božjim očima više milosti od Marije, čija je milost već u prvom trenutku njezina začeća bila veća od zbroja svih milosti sviju svetaca i anđela na nebu?

Kad je Božanski Spasitelj poklonio svojoj Majci trijumfalno uznesenje na nebo ne samo dušom nego i tijelom, jasno je time naglasio, da želi imati uza se kao svoju drugaricu u tajnama slave onu, koju

je imao na zemlji u tajnama radosti i žalosti. Uzvišeno mjesto, koje Marija posjeduje u nebu, čini je svemogućom u Božjim očima. Ona stoga nosi naslov "molitvena svemogućnost".

Tko još ne bi bio dovoljno uvjeren, da je Marija naša prva i najveća pomoćnica u molitvi, da se trebamo utjecati k njoj i preko nje, ako hoćemo, da naše molitve budu uslišane, neka pogleda, koje mjesto katolička Crkva daje Mariji u svojoj liturgiji. U svim javnim crkvenim pobožnostima ime se Blažene Djevice Marije spominje skoro na svakom koraku. Ona se spominje, kad se dijele sakramenti, kad svećenik čita svetu misu, kad moli časoslov, kad drži blagoslov itd. Liturgija Adventa i Božića posvećena je gotovo sva Majci našega Spasitelja. A može li i biti drukčije, kad znamo, da nam je ona dala Spasitelja, koga su vjekovi nestrpljivo čekali? Zajedno s njome proživljujemo sveto korizmeno vrijeme u pokori, koja nas čini slične trpećem Kristu. S njome u zajednici doživljujemo punu radost uskrsnog "alleluja". A ni blagdan Duhova nije moguće zamisliti bez Marije. Čitavu crkvenu godinu, čitavo vrijeme našeg zemaljskog života ona je sjedinjena s nama u molitvi kao nekada s apostolima, i ne će nas ostaviti u ovoj dolini suza sve dotle,dok nam "poslije ovoga progona ne pokaže Isusa", posljednju milost njezine i naše molitve.

5. MARIJA I NAŠA SVETA MISA

I

Sveta misa, koja znači ponavljanje onoga istoga čina, što ga je Isus izvršio na posljednjoj večeri, ujedno je i uspomena žrtve na križu. U svetoj misi Isus Krist se žrtvuje na nekrvan, ali jednako stvaran način, kako se žrtvovao na križu. Služeći se misom on primjenjuje na nas zasluge, što ih je stekao svojim životom, trpljenjem i smrću.

Žrtva je i tamo i ovdje ista: Isus Krist, savršeni posrednik između uvrijeđenog Boga i grješnih ljudi; koji se, prema riječima svetog Pavla "žrtvuje za nas kao miomirisni prinos".

Bossuét je vrlo dobro razumio uzvišenost svete mise, kad je napisao: "Nema ništa većeg u svemiru nego je Isus Krist. A nema ništa većeg u Isusu Kristu nego je njegova žrtva. Nema ništa većeg u njegovoj žrtvi nego je njegov zadnji dah, tj. trenutak, kad se njegova duša odijelila od njegova tijela." Misa je glavni i bistveni čin kršćanskog kulta, tako bistven, te Crkva obvezuje vjernike pod kaznom teškog grijeha, da mu prisustvuju svake nedjelje i zapovijedanog blagdana. Po vršenju ove dužnosti općenito se prosuđuje, je li netko praktičan vjernik ili nije.

Treba priznati, da ima mnogo manjkavosti, rastresenosti i nemara kod vjernika u vršenju ove važne dužnosti kulta, te

mnogo nerazumijevanja i neshvaćanja onoga, što tvori narav i bivstvo misne žrtve. Ima mnogo vjernika, kojima ni izdaleka nije jasno, da molitva krunice ili bilo koja druga privatna molitva nije najbolji način, da uzmemo učešća u novozavjetnoj žrtvi, koju svećenik prikazuje na oltaru. Nije naime dosta, da mi jednostavno "prisustvujemo" ovomu činu, "slušamo misu". Mjesto da se držimo "pasivno" i po strani, mi moramo "aktivno" učestvovati u prikazivanju novozavjetne žrtve, koja postaje i našom vlastitom žrtvom. Ovo aktivno učestvovanje postizavaju oni, koji sebe poistovjetuju s Isusom Kristom, žrtvom i svećenikom.

U žrtvi Novoga Zavjeta Isus Krist igra ulogu svećenika. On je vrhovni, zapravo jedini svećenik Novoga Zavjeta. Svi ostali svećenici primaju od punine njegova svećeništva. Ako je istina, da samo svećenik može službeno prikazivati Tijelo i Krv Kristovu na oltaru, istina je također i to, da svaki pojedini vjernik, u moći sakramenta svetog krsta, učestvuje u Kristovu svećeništvu. Ova istina dolazi do izražaja u mnogim riječima i činima svećenika, koji služi misu. Evo na pr., kad svećenik svrši prikazanje, on se okreće prema puku i kaže: "Molite, braćo, da moja i vaša žrtva bude ugodna Bogu..." Prije samog podizanja veli: "Spomeni se sluga i službenica, za koje žrtvujemo ili koji žrtvuju..." Kad istegne ruke na kalež i hostiju, svećenik moli Boga, da primi ovaj prinos "kao žrtvu cjelokupne duhovne obitelji", sakupljene oko oltara.

U žrtvi Novoga Zavjeta Isus Krist vrši također i ulogu žrtve. On je ne samo svećenik, koji prinosi žrtvu i posreduje kod Boga, nego i sama žrtva, koja se prinosi. Žrtva Novoga Zavjeta izražena je na oltaru rastavljanjem posvećenih prilika kruha i vina. Rastavljeno tijelo i krv označuju mističnu Kristovu smrt. Vjernici treba da učestvuju u ovoj žrtvi na taj način, da se i sami prinose i žrtvuju Bogu. Potreba, da aktivno učestvujemo u žrtvi prikazujući Bogu sami sebe, vrlo je lijepo izražena onim činom, kad svećenik za vrijeme prikazanja kruha i vina dodaje vinu nešto vode. Vino označuje Isusa Krista, a voda označuje ostale vjernike, koji se stapaju s Kristom, da u zajednici s njime postanu ugodna žrtva Gospodinu Bogu. Miješajući vodu s vinom svećenik moli, da bismo postali dionici božanske naravi Onoga, koji se udostojao postati dionikom naše ljudske naravi.

Sveta misa primijenjuje na vjernike sve neizmjerne zasluge Kristova trpljenja. Ona je neiscrpivi izvor milosti, na kojem se vjernici neprestano napajaju. Kako bismo dakle morali cijeniti svetu misu, kad pomislimo, kolika je njezina vrijednost! Kakav izvor, kakav rudnik duhovnih dobara znači ona za nas, za druge i za duše u čistilištu! Kad bismo bili kako treba prožeti ovom istinom, ne bismo se ustručavali podnijeti makar i velike žrtve, da joj prisustvujemo što češće i obogatimo se njezinim plodovima, te se što uže sjedinimo sa svećenikom u njegovim riječima i činima.

II

Evo križ, na kome Isus umire! Možemo li sebi zamisliti ovaj prizor bez Marije? Majka stoji uz Sina i sudjeluje u njegovoj žrtvi. Ona je slobodno pristala, da bude sjedinjena sa Sinom u trpljenju i muci, kao što je kod navještenja slobodno privolila, da sudjeluje u djelu otkupljenja. To je "fiat", neka bude, koji se ponavlja svaki dan od sunčanog istoka do zapada kroz sve vjekove. "Trebalo je", kaže Bossuet, "da se ona sjedini s voljom nebeskog Oca i da zajedno žrtvuju zajedničkog Sina". To je bez sumnje glavni razlog, zašto apostol ljubavi sv. Ivan piše, da "je stajala pod križem".

Kad dakle stvar tako stoji, onda smo potpuno opravdani, da sebi zamišljamo Mariju, kako stoji i uz oltar, gdje se također uistinu i stvarno žrtvuje onaj isti Isus, koji se žrtvovao na Kalvariji. Nemoguće je misliti, da se Majka ne će pridružiti ovoj žrtvi svoga Sina, da zajedno s njime nastavi surađivati na djelu našega spasenja i veličati slavu Oca, koji je na nebesima! Pošto je vjerno sudjelovala u svima fazama našeg otkupljenja, ona je pozvana, da sudjeluje i u primjeni otkupiteljskih plodova. Zar ona nije vrhovna riznićarka svih milosti, koje nam je zaslužila krv njezina Sina? Tako misli Crkva, koja stavlja u usta svećenika, dok se sprema na misu, ovu molitvu k Majci Božjoj: "Kao što si ti, presveta Djevice, stajala uz svoga Sina, dok je visio na križu, tako se

dostoj stajati uza me, koji sam nevrijedni grješnik".

Ovakve osjećaje mora gojiti svaki vjernik, kad prisustvuje svetoj misi, jer smo rekli, da svaki vjernik učestvuje u Kristovu svećeništvu, te ne smije biti samo obični pasivni gledalac mise, nego aktivni suradnik. Najbolji način, da se sjedinimo s Marijom, koju Crkva više puta spominje u misi.

U molitvama na početku mise, dok svećenik stoji na podnožju oltara, vjernici i svećenik zajedno spominju Majku Božju moleći javnu ispovijed, u kojoj očituju kajanje radi počinjenih grijeha, što je nuždan uvjet, da se uberu plodovi mise. Tko nam može biti u tom trenutku veći uzor čistoće nego Bezgriješna, i tko nam može sigurnije izmoliti od Gospodina ovu tako potrebnu čistoću, ovu skrušenost srca?

Kad je svećenik svršio pranje ruku i prikazuje Presvetoj Trojici darove, koji su na oltaru, sjećajući se velikih tajni iz Kristova života, on ih prinosi i u čast "blažene Marije vazda Djevice".

U času, kad se približava najsvečaniji trenutak novozavjetne žrtve, kad svećenik zaziva sav nebeski dvor, da se okupi oko oltara, on tada spominje "u prvom redu blaženu Mariju vazda Djevicu, Majku Boga i Gospodina našega Isusa Krista". Ne bismo li tada i mi mislili na Mariju tražeći od nje onu sabranost, koja se dolikuje ovako svetom činu?

Svećenik spominje Mariju, i to prvu među svima ostalim svecima, i kad se poslije Očenaša sprema, da primi svetu pričest i da, prije nego se sjedini s braćom u ljubavi, izvrši sjedinjenje s Kristom Gospodinom. "Oslobodi nas, Gospodine, svih zala prošlih, sadašnjih i budućih, te po zagovoru blažene i slavne Majke Božje, vazda Djevice"... itd.

I konačno one molitve, koje se mole na svršetku mise na podnožju oltara, uglavnom su marijanske molitve, jer se sastoje od tri Zdravemarije i jedne Zdrave Kraljice. Majka Božja, koja je bila spomenuta odmah na početku mise, spominje se eto vrlo izrazito i na svršetku. To je razlog, koji mora potaći i nas, da se sjećamo u svojim molitvama Majke Božje svaki put, kad prisustvujemo svetoj misi i prinosimo Bogu ovaj najdragocjeniji novozavjetni dar. Dobro je također, ako na kraju mise molimo Majku Božju, da popravi naše slabosti, rastresenosti i manjkavosti, koje smo počinili pod misom.

6. MARIJA I PRESVETI SAKRAMENAT

I

"Bog je ljubav, piše sv. Ivan apostol u svome Evanđelju, najpozvaniji od sviju ostalih, da donese ovu izjavu, kad znamo, da je na posljednjoj večeri njegova glava počivala na prsima Božanskog Spasitelja. "Vi ćete se odsad zvati mojim prijateljima", rekao je Isus apostolima.

Već u doba Starog Zavjeta, koji je bio zavjet straha i pravde, više se puta očitovala Božja ljubav prema ljudima. "Ljubio sam te vječnom ljubavlju", nailazimo na ove riječi u knjizi proroka Jeremije. To su riječi, koje Gospodin Bog upravlja svome narodu. Samo ova neizmjerna Božja ljubav prema ljudima može objasniti divnu tajnu utjelovljenja. Među nama je živio Bog, koji je imao sve osobine pravoga čovjeka, koji je blagosivao djecu, plakao nad mrtvim prijateljem, bio na svadbi, žalostio se sa žalosnima i veselio s veselima; koji je ljubio cvijeće, polja, livade i vode; Bog, koji je stavio svoju neizmjernu moć u službu svoje ljubavi liječeći bolesne, oslobađajući opsjednute, zovući u život mrtve, stišavajući oluju, množeći kruh...

Ovaj dakle Bog i Čovjek, naš prijatelj, naš brat, morao je jednoga dana umrijeti na križu, uskrsnuti i uzaći na nebo. Nije mogao vječno ostati među nama u ljudskom liku, jer bi to bilo protuprirod-

no, a i ne bi ga mogao vidjeti u takvom obliku nego samo mali broj ljudi. No hoće li nas on prepustiti našoj žalosnoj sudbini, našem starom prokletstvu? Hoće li ljudi, koji će doći na pozornicu života i povijesti poslije njegova odlaska, biti osuđeni na to, da samo čitaju lijepu knjigu o njegovu boravku na zemlji i zavide onima, koji su imali sreću, da ga gledaju vlastitim očima, slušaju vlastitim ušima, idu za njegovim stopama, a kojih je bilo vrlo, vrlo malo?

Nije smjelo biti tako! Velika stvar otkupljenja nije smjela propasti, kad je bilo u Božjoj moći, da je sačuva za sva pokoljenja. "Ne ću vas ostaviti sirotama", dao je Isus svečanu izjavu svojim apostolima. Presveta Euharistija, taj izraziti sakramenat ljubavi, jest ono sredstvo, pomoću koga je Isus ostvario svoju trajnu i svudašnju nazočnost među nama. Doslovno su se ispunile one poznate riječi knjige Mudrosti: "Moja je radost boraviti među sinovima ljudskim". A ispunile su se i Kristove proročke riječi: "Evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta".

Euharistija je dakle sakramenat posebne Božje prisutnosti u svijetu, vidljive i opipljive Božje prisutnosti, one prisutnosti, koja je postulat ljubavi. Jedan je pobožni francuski pisac zgodno rekao: "Mi rado hodočastimo u Svetu Zemlju. Tražimo tamo znakove božanskih stopa. Pa što nalazimo? Uspomene, krajeve, koje su gledale njegove oči, pokrajine, što ih je po-

svetila njegova prisutnost. Divna je to milost vidjeti ove krajeve, milost, koju nitko od nas ne bi smio potcijeniti i za kojom treba da čeznemo, kad nemamo mogućnosti, da je ostvarimo. Tamo je živio onaj, koji je grijao duše, palio vatru srdaca. Ali gle! Ovu svetu vatru možemo naći u svakom kraju, svaki dan, vatru goruću i rasplamsalu. Cijeli svijet je Sveta Zemlja. Euharistija, to nije samo uspomena, koja nas sjeća na krajeve, u kojima je živio naš Spasitelj. Euharistija, to je taj isti Spasitelj, to je sam živi Bog, to je jedan konkretni, istiniti, povijesni čovjek, čije žive tragove može svaki putnik otkriti po galilejskim bregovima i ravnicama. To je činjenica, koja bi nas morala oduševiti do ganuća, no koja nas često puta ostavlja indiferentnima. Mi ne možemo dosta snažno naglasiti, da je On neposredno uz nas, da je u nama, da se svaki čas stavlja nama na raspolaganje. Euharistija, to je onaj isti Krist, koji je počivao sjedeći na travi, propovijedao blaženstva na gori, liječio bolesne, ljubazno nudio Samaritanki, da pije vode, koja teče u vječni život, i koji se isprebijen udarcima uspinjao po kamenitom putu na Kalvariju.

II

Sada treba naglasiti, da je ovaj Isus koji živi pod euharistijskim prilikama, dar koji nam je poklonila Marija, njegova Majka. Ovaj dar nije nimalo sličan drugim darovima, što ih ljudi poklanjaju jedni drugima i koji redovito imaju samo izvanjsku bezličnu vrijednost. Dar, koji Marija poklanja čovječanstvu, njezin je osobni dar, jer je najintimnije povezan s njezinom osobom i ne može se od nje rastaviti, jer je ona dala Spasitelju tijelo i cijelu ljudsku narav. Sv. Augustin je točno i jezgrovito izrazio ovu istinu, kad je rekao: "Tijelo Kristovo jest Marijino tijelo. To je Marijino tijelo, koje mi jedemo kao naše spasenje". Ne, ne! Bila bi zaista velika hereza tvrditi, da se Marijino tijelo nalazi stvarno i istinito pod prilikama kruha i vina. To mi ne možemo tvrditi. No jer je Kristova ljudska narav, koja se stvarno, istinito i bistveno nalazi pod prilikama posvećenog kruha, bila formirana u Marijinu krilu, ostaje istinom i bit će uvijek istina, da je Kristovo tijelo ujedno i Marijino tijelo. Crkva će do kraja vjekova opetovati i pjevati, da je pravo tijelo Kristovo, nazočno u Presvetom Sakramentu, rođeno od Djevice Marije. Sv. Bernardo Toledski izražava se još življe, kad govori Mariji: "Ti si proizvela pšenicu izabranih, koja je ujedno i hrana anđela".

Odmah na početku mise, koja je sastavljena u čast Presvetog Sakramenta, Crkva nas sjeća na ustanovu Presvete Euharistije, a u isto vrijeme i na Blaženu Djevicu Mariju: "Pange, lingua", "pjevajte, usta, pjesmu slavnom tijelu i dragocjenoj krvi, koji su plod djevičanskog krila... Nobis datus, nobis natus ex intacta Virgine... koji nam je dan i rođen

od neokaljane Djevice..."

"Marija je", tako piše kardinal Pie, "na neki način tvorac Kristove nazočnosti u našim hramovima. Prvo svetogrđe protiv istine Oltarskog Sakramenta bila je tvrdnja, da euharistijsko Kristovo tijelo nije tijelo rođeno od Djevice Marije. Zato pogledajte, pa ćete vidjeti, da se u svima katoličkim crkvama, uz svetohranište, koje sakriva euharistijskog Krista, nalazi i po koja slika one, koja je bila živo Kristovo svetohranište.

U knjizi "Presveti Sakramenat" pobožni O. Faber vrlo dobro primjećuje, da pobožnost prema Majci Božjoj stoji u upravnom odnosu prema pobožnosti do Presvetog Sakramenta. On piše: "Svi smo mi mogli lako primijetiti sami na sebi: što više napredujemo u ljubavi prema Mariji, to je i naša pobožnost prema Presvetom Sakramentu nježnija i gorljivija. I obratno: što se više zadržavamo u blizini Krista Hostije, to naša pobožnost prema ovoj nebeskoj Majci hvata dublje korjenje u našem srcu. To je pojava, koja se po zakonu neke unutrašnje nužde općenito ponavlja u svim epohama crkvene povijesti, te nije potrebno, da je tumačimo, ako se sjetimo, da je Marija Isusu Majka, a Isus da je Mariji Sin".

Malo je tko tako duboko shvatio ovu nauku, tako je proučio i toliko u njoj uživao kao redovnik Petar J. Eymard, osnivač kongregacije Otaca Presvetog Sakramenta, koga je Crkva proglasila blaženim god.

1925. On je bio onaj, koji je izmislio i dobio od Crkve odobrenje, da Mariju možemo zvati Gospom od Presvetog Sakramenta. Malo prije nego je bila proglašena dogma o Marijinu bezgrješnom začeću, on je napisao ove riječi: "Još se nikada dosad Majka Božja nije pozdravljala ovim lijepim imenom: Naša Gospa od Presvetog Sakramenta. Ali evo, štovanje se Presvete Euharistije sve više širi. Ono nije bilo nikad veće, nikad općenitije nego danas. Ono se širi posvuda. Pobožnost prema Presvetom Sakramentu nije istina neka nova pobožnost u Crkvi, ali se javlja novo oduševljenje za Euharistiju. Sakriveni Bog izlazi iz svoga skrovišta. Svuda se izlaže po danu i po noći. Euharistija postaje novim izvorom spasa za naš vijek. Kult Euharistije bit će slava novoga doba. Euharistija će nas učiniti velikima. Dobro dakle. Ali i pobožnost prema našoj Gospi od Presvetog sakramenta također će se proširiti zajedno s pobožnošću prema Euharistiji.

Naša Gospa od Presvetog Sakramenta! Ima i drugih naslova, kako ćemo vidjeti, koji, samo s druge tačke gledišta, označuju odnos između Marije i Euharistije. No ovaj naslov ima tu prednost, da obuhvaća sve ostale, jer na savršen način naglašava nerazdjeljivu povezanost između euharistične i marijanske pobožnosti. Spomenuti blaženi Eymard to lijepo dokazuje na poznatoj slici: Marija drži u svojim rukama i pokazuje svijetu Isusa, a Isus drži u svojim rukama i pokazuje dušama kalež i hostiju.

Gospodin Bog je stvorio na kugli zemaljskoj jedno privilegirano mjesto, što je već odavna postalo svojina čitavog katoličkog svijeta, a gdje se na divan način provela u život nauka, koju tumačimo. To je Lurd, za koji se ne zna, da li se u njemu više štuje Blažena Djevica ili Presveta Euharistija. Papa Pio XI. nazvao je ovo mjesto "centrom marijanskog kulta i najslavnijim prijestoljem euharistijske tajne". Istu je misao bio izrekao i Lav XIII. prigodom XII međunarodnog euharistijskog kongresa, koji se držao god.1899. Papa je tada pisao: "Mi znamo, da pobožnost vjernika prema uzvišenom Sakramentu Oltara u Lurdu zauzima sve veće razmjere.. Jasno je, da se ništa drugo nije moglo ni očekivati. Ako Majka Božja privlači k sebi vjernike radi svojih dobročinstava i svoje divne ljubavi, ona ih ne privlači nego samo zato, da ih dovede k Isusu".

Ona poznata veličanstvena slika, koja se može vidjeti u Lurdu svaki dan, slika euharistijske čudotvorne procesije, rječito dokazuje istinu, da su ove dvije pobožnosti: marijanska i euharistijska nerazdružive. Euharistijska procesija, koja se formira pred čudotvornom spiljom i u kojoj se miješaju pjesme u čast Presvete Hostije s marijanskim pjesmama, razvija se oko crkve i svršava na velikom trgu, kad vjernici prime blagoslov s Presvetim Sakramentom. Na ovaj način čudotvorna spilja prikazuje se očima putnika kao jedno ogromno svetohranište, koje se nikada ne zatvara i nad kojim bdije Marija, koja je

sva zaokupljena vršenjem svoje poznate zadaće u Crkvi: pokazivati Isusa svijetu, onoga Isusa, koji tamo u Lurdu jutrom hrani duše kruhom života, a poslije podne, nošen u procesiji, liječi duševne i tjelesne bolesnike te biva oduševljeno pozdravljan, slavljen i ljubljen. To je marijanski apostolat, konkretno i idealno ostvaren u Lurdu, a trebalo bi da bude ostvaren svuda po svijetu.

7. MARIJA I NAŠA SVETA PRIČEST

I

Euharistija nije samo sakramenat prisutnosti, nego i sakramenat sjedinjenja, u prvom redu sjedinjenja, što označuje latinska riječ "communio". Euharistija je ustanovljena baš u tu svrhu, da Krist bude s nama sjedinjen, da bude hranom naših duša. Dva evanđeoska prizora objasnit će nam ovu istinu: prizor obećanja i prizor ustanove.

Prvi se odigrao kratko vrijeme poslije čudesnog umnoženja kruha, koje je već samo po sebi simboliziralo euharistijsku tajnu i uzbudilo oduševljenje masa. Masa je tražila od velikog čudotvorca, da ponovi čudo, što ga je Bog bio jedamput učinio u pustinji iz ljubavi prema izabranom narodu i koje je još uvijek snažno živjelo u narodnom sjećanju: neka učini, da mana padne s neba. Isus će im na to: "Vaši oci jedoše manu u pustinji... i pomriješe". I pošto im obeća dati kruh, koji će ih učiniti besmrtnima, reče im, da je on taj kruh. "Ja sam živi kruh, koji siđoh s neba". Čuđenje se odrazi na licima sviju, i mnogi ga odmah ostaviše, jer ne mogoše podnijeti takvog govora. Tada se Isus, nimalo spreman, da opozove ili ublaži svoju izjavu, okrenu k svojim učenicima i zapita ih: "A vi? Hoćete li i vi otići?" Nato će živa i vatrena Petrova duša: "Gospodine, kamo da idemo? Ti imaš riječi vječnoga života".

Godinu dana kasnije drugi prizor nadopunio je prvoga. Učitelj je dan prije svoje smrti skupio apostole u jednoj velikoj dvorani u Jeruzalemu. Gledajmo pozorno i slušajmo! Večera ili gozba bila je onaj neposredni razlog, zašto su se sabrali, i povijest joj je dala ime "posljednja večera" radi onoga, što će se dogoditi na večeri i poslije nje. Isus uzimlje u ruke kruh i vino, tj. one stvari, koje sačinjavaju temelj ljudske ishrane. To su vanjski znakovi, koji već sami po sebi glasno govore. Isus još potvrđuje njihovo značenje riječima: "Uzmite i jedite. Uzmite i pijte". I daje im potpuno novo značenje, kad dodaje: "Ovo je moje tijelo. Ovo je moja krv". "To činite na moju uspomenu". Nije rekao: "Uzmite i zatvorite to u svetohranište, ili izložite na štovanje, ili nosite u procesiji." Svetohranište, čestičnjak, pokaznica, ulica, to su mjesta, kuda Krist prolazi, ali pravo njegovo bivalište je ljudsko srce. Dobro je rekla sveta Mala Terezija: "Ne silazi on svaki dan s neba zato, da bi ostao u svetohraništu, nego zato, da bi na zemlji našao drugo nebo". To nebo je naša duša, gdje on s užitkom boravi.

Sva kršćanska predaja vrši ovu Kristovu zapovijed. Prvi kršćani pričestili bi se svaki put, kad bi prisustvovali sv. misi. Kasnije, kad se ova gorljivost ohladila, opći lateranski crkveni sabor nalaže god.1215., da se vjernici moraju

pričestiti barem jedamput u godini, i to o uskrsno vrijeme. Tridentinski crkveni sabor, koji se također bavi ovim pitanjem, poziva se na praksu prve crkve i potiče vjernike,da se često pričešćuju. Velik broj odličnih svetaca nastoji u svojim govorima i putem vlastitog primjera proširiti ovu nauku i želju Crkve među narod. Takvi su bili na pr. sv. Karlo Boromejski, sv. Ignacije Lojolski, sv. Filip Neri, sv. Franjo Saleški i mnogi drugi.

U naša moderna vremena mnogi će drugi sveci poticati kršćanski puk u istom smislu, da slijedi nauku crkve, koja zastupa Krista na zemlji i želi vršiti njegovu volju. Sveti arški župnik Ivan Vianney, bl. Pierre Eymard, sveti Ivan Bosko jesu velike crkvene ličnosti, koji će svojom osobnom pobožnošću i svojim apostolskim propovijedanjem preporučivati čestu svetu pričest još prije, nego će veliki papa Pio X., koji je uzeo sebi za program "sve obnoviti u Kristu", svečano proglasiti katoličkom svijetu potrebu i uvjete svakidašnje svete pričesti te srušiti one umjetne ograde, koje su branile dušama,da se približe k Stolu Gospodnjem, napose djeci, koju Isus izričito zove k sebi:"Pustite malene, da dođu k meni".

Treba dakle da se često pričešćujemo gledajući u pričesti ne nagradu našeg savršenog života, nego redovitu hranu naše duše i najpodesnije sredstvo, da brzo i sigurno napredujemo na putu kršćanske savršenosti, do koje ne ćemo doprijeti nego preko mnogih poteškoće, borbi i padova, kojima je izložen svaki čovjek.

Euharistija je "kruh anđela", i mi se moramo često pričešćivati, da odolimo napastima pokvarenog svijeta, u kome živimo, ostanemo čisti i ne uprljamo se blatom grijeha i bezboštva. Euharistija je "kruh jakih", i mi se moramo često pričešćivati,da postanemo jaki i izdržimo u borbi protiv trostrukog neprijatelja: đavla, svijeta i vlastitih slabosti. U IV.vijeku, kad je Crkva doživjela pobjedu nad poganstvom zahvaljujući krvi milijuna mučenika,sv. Ivan Krizostom piše: "Mi se dižemo od pričesnog stola jaki kao lavovi, koji sipaju vatru iz usta, te đavao bježi pred nama". U najnovije vrijeme poznati francuski pisac i član Francuske Akademije M. François Mauriac piše u knjizi "Veliki Četvrtak": "Tajna ljubavi Velikog Četvrtka,tj. presveta euharistija krijepi slabe, potiče mlitave, oslobađa zarobljene, obogaćuje bijedne, čisti blatne, ublažuje okrutne. Ona otkriva i bijedu ljudske oholosti i snagu junačke poniznosti".

II

No, da naše pričesti budu korisne i plodne, moramo ih primati s Marijom i iz njezinih ruku. Ovdje je na mjestu formula, koju je rado upotrebljavao Časni Olier: "Per ipsam, et cum ipsa, et in ipsa. Po njoj, i s njome, i u njoj", aludirajući na riječi kanona u svetoj misi: "Per ipsum,

et cum ipso, et in ipso. Po njemu (tj. po Isusu Kristu), s njime, i u njemu".

Zašto se moramo pričešćivati u zajednici s Marijom? Jednostavno zato, jer Marija, koja nam je dala Krista po tajni začeća, daje nam ga i danas po pričesti. Ako je Kristovo zemaljsko tijelo bilo "rođeno od Djevice Marije", kako pjevaju crkveni himni, i ovo je auharistijsko "rođeno od Djevice Marije". Primajući dar ne smijemo zaboraviti, odakle nam taj dar dolazi. Marija, koja je posrednica sviju milosti, ne stoji po strani ni kod dijeljenja euharistijskih milosti, koje su najizabranije. Njezina uloga kod dijeljenja euharistijskih milosti samo je jedan oblik one sveopće uloge, koju vrši kao posrednica milosti. Treba imati u vidu, da se još ni danas nije ništa promijenilo u odnosu, koji je vladao između Marije i Krista za njihova zemaljskog života. Isus Krist, koji živi na nebu u slavi i pobjedi, nije prestao biti sinom žene, koja mu je dala ljudsku narav i koja je sada također proslavljena. Krist goji prema svojoj Majci istu sinovsku ljubav, koju je prema njoj gojio nekada, a Marija je sačuvala prema njemu sva svoja majčinska prava. To, istina, nisu prava apsolutne vlasti, ali su prava uspješne molitve, kojoj se Sin ne može oglušiti. Cijela crkvena povijest potvrđuje istinu, prema kojoj se Marija zove "molitvena svemogućnost". P. Eymard meće Isusu u usta ove riječi: "O majko moja! Tebi poklanjam sve svoje zasluge. Sve moje milosti neka budu tvoje vlasništvo, jer sam ih

zaslužio tvojom pomoću. Ti si dala glavnicu, zato je pravo, da raspolažeš i kamatama."

Blažena Djevica Marija pretstavlja najsavršeniji uzor, kako se treba dobro pričestiti, jer nije dosta, da se pričešćujemo, nego se moramo dobro pričešćivati. Sigurno je naime, da se i ona pričešćivala. Ona nije mogla ne pričešćivati se. Tko može opisati žar i zanos njezinih pričesti! Kakav prizor pobude pretstavljala je za mladu Crkvu svaka pojedina njezina pričest! Marija je savršeno ostvarila ideal svih onih kreposti, koje treba imati duša, kad se pričešćuje. U prvom redu krepost vjere, jer je euharistija bistveno "tajna vjera", kako se dobro izražava svećenik poslije pretvorbe i kako lijepo pjeva sv. Toma: "Visus, tactus, gustus in te fallitur, sed auditu solo tuto creditur"... Ne shvaćamo, ne gledamo, al' po jakoj vjeri znamo, što van reda biva tu... Marija će nam pomoći, da shvatimo, ne "kako" je Svemogući zamislio ovu tajnu, koja će uvijek ostati za nas tajnom, nego "zašto" se božanska ljubav htjela tako poniziti. Ali tko se pričešćuje, treba da uz vjeru posjeduje i veliku poniznost, koju nam krepost Crkva preporučuje, kad traži, da prije svake pričesti recitiramo i glasno izgovaramo stotnikove riječi: "Gospodine, nisam dostojan, da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ, i ozdravit će duša moja". Marijina poniznost bila je iskrena i duboka do uništenja svoga vlastitog bića. No tko se pričešćuje, treba da uz vjeru i po-

niznost posjeduje također čistoću, u prvom redu čistoću, jer dobro znamo, da se euharistija naziva "anđeoskim kruhom", a mi smo često puta tako daleko od ove kreposti. Tko nas može više oduševiti za nju nego Marija, koja je bila sva čista, sva djevičanska, neokaljana kraljica anđela, pred kojom i anđeli padaju ničice?

Tako bismo mogli spomenuti i sve ostale kreposti, koje su nam potrebne, kad se pričešćujemo, na pr. ljubav, pouzdanje, žar, požrtvovnost itd., a koje su u najvišem stupnju ostvarene u Blaženoj Djevici. Mnogi nam sveci svjetuju, neka zovemo Mariju u pomoć, kad se pričešćujemo. Sv. Bonaventura kaže ljupko: "Bez tvoje pomoći, o Marijo, nijedna kršćanska duša ne bi mogla uživati neiskazanu slatkoću meda, koji je sakriven u košnici svetohraništa. Kao što smo tvojim posredovanjem dobili zemaljsko Kristovo tijelo, tako se tvojim posredovanjem ovo isto tijelo žrtvuje na oltaru i dijeli kod pričesnog stola". Veliki sluga Bl. Djevice Marije, koji je u isto vrijeme i veliki apostol euharistije, bl. Eymard, kao da je na jednom mjestu sažeo misli svih pisaca o ovom predmetu, kad piše: "Stavite se slobodno pod Marijino vodstvo! Kad idete, da se pričestite, zaogrnite se plaštem zasluga i kreposti vaše Majke Marije. Pričestite se u duhu njezine vjere i njezina srca. Kako li će samo biti veseo Isus, kad u vama prepozna sliku i priliku svoje ljubljene i svete Majke!"

8. MARIJA I NAŠA POKORA

I

Sav je Kristov život obilježen neprestanim i raznovrsnim dokazima one ljubavi, koju je osjećao prema nama. Ova je njegova ljubav dolazila do izražaja u svakoj njegovoj misli, u svakom njegovu činu. Ona se pokazivala u njegovu postupku s djecom, koju je zvao k sebi i blagoslivao; u suzama, kad je plakao nad sudbinom Jeruzalema; u sućuti, koju je pokazivao prema bolesnicima, kad ih je liječio, i prema nesretnima, kad ih je tješio; a napose u njegovoj zapovijedi ljubavi, koju je svečano proglasio kao osnovni zakon svoga kraljevstva.

Ova se njegova ljubav osobito očitovala u opraštanjima, koja je velikodušno izricao, a koja su uvijek bila posljedica njegove ljubavi. Ljubav je bila ona sila, koja je pokrenula dobrog pastira, da traži izgubljenu ovcu, razočaranog oca, da oprosti svome zalutalom sinu. Ljubav je bila ona sila, koja je navela Krista, da reče ženi Samaritanki: "Kad bi ti znala dar Božji", preljubnici: "Ni ja te ne ću osuditi", pokornici Magdaleni: "Mnogi su joj grijesi oprošteni, jer je mnogo ljubila", dobrom razbojniku: "Još danas ćeš biti sa mnom u raju", Judi: "Prijatelju, zašto si došao?" Njegova je ljubav izmislila one riječi, kojima je komentirao povratak izgubljenog sina u kuću njegova oca, riječi, koje će nadživjeti vjekove i udariti neiz-

brisivi pečat kršćanskoj vjeri: "Ima više radosti u raju radi jednog grješnika,koji čini pokoru, nego radi devedeset i devet pravednika, kojima ne treba pokore".Ljubav je bila ona sila, koja je primorala Spasitelja, da opetovano kaže: "Nisam došao, da spasim pravednike,nego grješnike". "Prijatelj grješnika", punim je pravom ovo ime dobio evanđeoski Krist, a sv.Ivan Krstitelj zove ga "Jaganjcem Božjim", koji oduzimlje grijehe svijeta.

Ali mi znamo,da se povijest Kristovih opraštanja nije iscrpila i zaključila s godinama zemaljskog života Sina Božjeg.Isus Krist je htio, da se božanska rijeka opraštanja izlijeva na duše kroz sve vjekove posredovanjem jedne spcijalne institucije. Ta institucija je sveta ispovijed. Vršeći zadaću božanskog opraštanja svećenik u tolikoj mjeri zamjenjuje Krista i gubi svoju ličnost, te se može kazati,da riječi: "Ja te odrješujem"... izlaze iz Kristovih, a ne iz njegovih usta. U tom svečanom trenutku svaki ispovjednik posjeduje Kristovu ljubav i Kristovu samilost prema grješnicima.

Čujmo, kako se poslije jedne ispovijedi izražava sv.Franjo Saleški: "Gospodine, kliče on, zar to nije tvoja, a ne moja krivnja, ako sam se ja pokazao preko mjere samilosnim prema ovomu grješniku?" Kardinal Manning mucao je na samrtnoj postelji: "Ja sam počinio više pogrješaka u svome životu,ali jedna me stvar tješi: ja nisam nikada obeshrabrio jednu dušu".

No treba znati, da ovaj sakramenat nalaže i pokorniku jednu dužnost, a ta je, da se kaje radi počinjenih grijeha. Jedan pobožni pisac kaže: "Da ispovijed bude plodonosna, mora joj prethoditi iskreno kajanje sa strane penitenta. Juda je izdao svoga učitelja samo jedamput, a Petar ga je zatajio tri puta. Ali Petar se je pokajao. Za razliku od postupka zemaljskih i ljudskih sudišta, gdje je krivac siguran, da će biti kažnjen, ako prizna svoju krivnju, sakramentalno priznanje pretvara se u našeg najboljeg advokata, samo ako je ovo priznanje praćeno iskrenim kajanjem." Sakramentalna presuda uvijek je ista: "Jer si priznao svoju krivnju, ne ću te osuditi".

Mi znamo iz iskustva, da se ispovijed, više nego ijedna druga pobožna vježba,može obavljati iz puke navike i bez ploda. Huysman je, na temelju analize velikog broja ispovijedi, dao vrlo vjernu sliku jednog prosječnog penitenta, sliku koja je mnogo bliža istini nego karikaturi,premda se poslužio malko ironičnim tonom. "Imaju vrlo malu vrijednost one česte ispovijedi, kaže on, gdje se uporno ponavljaju iste stvari, gdje se iznose isti grijesi, mlati stara slama. Grijesi se jednom za uvijek svrstaju u neki ustaljeni red i tako optužuju, kao da su naučeni napamet. Jer barem direktno nisu u pitanju interesi tijela, grijesima se daje vrlo malo značenje. Kadikad se izgovore, a da se i ne primijete. Zaboravlja se, jesu li ili nisu bili uopće počinjeni od posljednjeg odrje-

šenja. Iz straha, da se možda nismo prevarili, ponovno se iznose za svaku sigurnost, ali bez uvjerenja i kajanja".

Kako ćemo se osloboditi ove zle navike u ispovijedanju, ovih neplodnih ispovijedi? Upitajmo Blaženu Djevicu!

II

Ispravna je misao Crkve, da Marija stoji uz nas i pomaže nam, kad se ispovijedamo. I zaista, čim kleknemo pred ispovjednika, mi recitiramo opću ispovijed, u kojoj priznajemo "pred svemogućim Bogom i pred preblaženom Djevicom Marijom", da smo sagriješili te molimo Majku Božju, neka ona posreduje kod Gospodina Boga, da nam oprostî počinjene grijehe.

Majka Božja, koja se spominje na početku ispovijedi, spominje se također i na svršetku u molitvi ispovjednika, koji kaže: "Trpljenje Gospodina našega Isusa Krista i zasluge Blažene Djevice Marije, što god dobra učinio ili zla podnio, neka ti budu na oproštenje grijeha, umnoženje milosti i nagrada vječnog života". Tako se eto naša ispovijed odvija pod zaštitom Blažene Djevice. Želja je svete Crkve, da uvijek spremimo i obavimo svoju ispovijed pod brižnim Marijinim okom. Da je spremimo dobrim ispitom savjesti, što se rado zaboravlja, i jednom vrućom molitvom, da od Boga zadobijemo milost pokajanja, bez koga nema prave ispovijedi. A ova vruća

molitva neka bude upravljena Bogu posredovanjem Bezgrješne Djevice. Možda ćete pitati, zašto baš njezinim posredovanjem? Zato, jer ona pozna bolje nego ijedno drugo biće zloću i uprljanost grijeha. Ona zna, da je grijeh skrivio utjelovljenje Sina Božjega. Ona je s ovim Sinom živjela u najintimnijoj vezi i prikazivala nebeskom Ocu u ime grješnog čovječanstva jedinu dostojnu zadovoljštinu. Marija je više nego ijedno drugo biće sagledala ponore grijeha. Ona zna, da su sva trpljenja, kojima se podvrgao Sin Božji: od svoga rođenja u Betlehemu do svoje smrti na križu, plod i posljedica grijeha. Da je grijeh vrlo veliko zlo, najveće zlo, jedino zlo. Budući da ona najbolje zna sve ovo, ona je kao stvorena za to, da i u nama probudi iste misli i osjećaje, da naše duše potakne na kajanje i usmjeri nas prema boljem životu. Premda je sama zakleti neprijatelj grijeha, u isto je vrijeme veliki prijatelj grješnika. Ona je utjelovljena dobrota, nježnost, blagost, dobrohotnost, slatkoća za svu svoju djecu, jer je svima majka. Ali najviše se brine za one, koji je najviše trebaju, a to su grješnici.

Sveci vrlo rado potvrđuju ovu istinu o Marijinoj intervenciji kod naših ispovijedi. Sv. Ivan Damašćanski naziva Mariju nadom onih, koji su očajali. Sv. Bernardo kliče: "O djevice! Budući da si ti kraljica milosrđa, najbjedniji grješnici su prvi predmet tvoje ljubavi". Louis de Blois piše: "Ova kraljica milosrđa sâma je

dobrota, sâma slatkoća ne samo prema pravednicima, nego i prema grješnicima i očajnicima. Čim samo opazi, da iskreno traže njezinu pomoć, ona ih odmah prima i postizava za njih oproštenje kod svoga Sina. Ona ne odbija nijednog, pa bio ne znam kako nevrijedan".

Kad smo dakle ispitali svoju savjest pod budnim okom Majke Božje te je zamolili za milost pokajanja, onda se možemo mirno približiti ovomu svetom sudištu, pred kojim ćemo iskreno, ponizno i cjelovito ispovjediti svoje grijehe. Ako bi nas takvo priznanje stajalo muke, sjetimo se, da ispovjednik zamjenjuje samoga Krista, koji je baš zato došao na ovaj svijet, da oprašta grijehe. Sjetimo se svoje Blažene Djevice Marije. Ako ima stvari, koje se šute pred ocem, nema razloga, da išta šutimo pred majkom. Nitko ne treba sumnjati, da mu Marija ne će izmoliti milost kajanja radi počinjenih grijeha, kad se zna, da je ona utočište grješnika i majka oproštenja.

Mnogi se vjernici često pitaju, jesu li njihove ispovijedi u prošlosti bile dobre. Ovo pitanje osobito živo uskrsne pred dušom u času smrti. Ova napast, koja zna mučiti do iznemoglosti i očaja, ne će mučiti nikoga od onih, koji su u životu obavljali svoje ispovijedi pod budnim okom Majke Božje.

9. MARIJA I NAŠA ZAHVALNOST

I

Pošto smo se pričestili, preostaje, da se Bogu zahvalimo za tako veliki dar. To je naša dužnost i naša najsvetija obaveza. Možda se ne varamo, ako tvrdimo, da su danas vjernici više svjesni ove svoje dužnosti nego nekada. Danas se osnivaju razna pobožna udruženja, koja imaju svrhu poticati vjernike, da se Bogu zahvaljuju za dar Presvetog Oltarskog Sakramenta. Crkva se pokazuje sklona takvim udruženjima. Poznat je pokret, koji potječe iz svetišta Srca Isusova na Montmartru u Parizu i koji hoće, da bi se svaki drugi petak u mjesecu proglasio danom zahvalnosti i proveo u zahvaljivanju, kao što je svaki prvi petak u mjesecu posvećen davanju zadovoljštine. Ovaj se poziv osobito upućuje onim dušama, koje njeguju pobožnost prvog petka u mjesecu i sklopile su posebno prijateljstvo s Presvetim Srcem Isusovim. Ove duše dobro poznaju intimne želje Srca Isusova, njegove boli i pritužbe, što ih Spasitelj upućuje ljudima radi... nezahvalnosti.

Dužnost zahvaljivanja temelji se na najosnovnijim zakonima prirode i objave. Ima bezbroj citata Svetog Pisma, koji to potvrđuju. Koliko ima samo Kristovih molitava, koliko pobožnih uzdaha, izašlih iz njegovih božanskih usta, koji nisu ništa drugo nego izraz zahvalnosti i davanja hvale Bogu Ocu. Koliko se je puta on for-

malno zahvaljivao bilo u dubokim noćnim satovima, kad se nesmetano i u tišini molio, bilo prigodom važnih događaja, kao što je na pr. ustanova Presvete Euharistije. Ima dapače slučajeva, kad se Spasitelj izričito pozvao na dužnost zahvalnosti, recimo onda, kad je izliječio deset gubavaca te pokazao čuđenje, jer je samo jedan od njih došao, da se zahvali. Jedan velik dio službenih molitava javne službe Božje nema druge svrhe nego davati Bogu hvalu i zahvaljivati mu. "Blagosivajmo Gospodina, zahvaljujmo se Bogu", to je fraza, koja se toliko puta opetuje u javnim crkvenim molitvama i opominje vjernike na njihovu najsvetiju dužnost. Ako je naime Gospodin Bog dobročinitelj, koji svaki čas dijeli svoja dobročinstva i milosti, ako smo zatim mi oni, koji ta dobročinstva primamo, onda je jasno, da smo se dužni zahvaljivati.

Sveci su se uvijek zahvaljivali, i nikad dosta. "Nema važnije dužnosti nego je dužnost zahvaljivati se", kaže sv. Ambrozije. Sve duše, koje su provodile duhovni život i digle se do višeg stupnja kršćanske savršenosti, stekle su sveti običaj, da se rado, često, svagdje i za svaku stvar iskreno Bogu zahvaljuju.

Naša je dužnost paziti, da molitva zahvaljivanja ne zamre na našim usnama osobito danas, kad su ljudi u tolikoj mjeri zaboravili na Boga i prezreli njegova dobročinstva, što predstavlja jedan veliki moderni grijeh. Gdje obiluje opačina, mora obilovati i milost. Srce se Isusovo

gorko tuži svetoj Mariji Margareti: "Evo Srca, koje je toliko ljubilo ljude. A oni mi većinom uzvraćaju zaborav i nezahvalnost". Ako se sam Bog tuži na ljudsku nezahvalnost, znači, da je ona crna ne samo u očima ljudi nego i u njegovim.

II

Molitva savršenog zahvaljivanja može se vinuti prema Bogu samo iz dubine Presvetog Srca Isusova, jer je ono jedini i nepresušivi izvor zahvalne ljubavi, koja se prinosi Bogu Ocu u jedinstvu s Duhom Svetim, kako se izražava sv. Pavao. Ali ova se Isusova ljubav stalno žrtvuje u zajednici s Blaženom Djevicom Marijom. Zato treba da i mi tako radimo, kad se Bogu zahvaljujemo za primljena dobročinstva, tj. da ovu zahvalnost izrazujemo u povezanosti s Majkom Božjom. To je ujedno potpuno u skladu s duhom Crkve. Zar nije papa Benedikt XV. podijelio oproštenje od 300 dana svima onim vjernicima, koji uzdahnu: "Majko zahvalnosti, moli za nas. Od svake nezahvalnosti, oslobodi nas".

Ako je istina, da krepost zahvalnosti oplemenjuje ljudsko srce i diže njegovu vrijednost, ako je istina, da se vrijednost srca mjeri prema stupnju zahvalnosti, možemo sebi misliti, kolika je mjera zahvalnosti ispunjavala prečisto Srce Marijino, koje je poslije Kristova Srca bilo najveće i najčistije ljudsko srce.

Kako je velika bila Marijina zahvalnost, može se donekle naslutiti iz nekoliko kitica one uzvišene pjesme, koja se vinula iz njezina srca na dan pohoda, i koja predstavlja najljepšu pjesmu zahvalnosti, što je ikada ispjevana. Može se mirno reći, da su isti osjećaji zahvalnosti ispunjavali njezinu dušu, kad se poslije pričesti zahvaljivala za ovaj veliki sakramenat. U tome nam je ona nedostiživ uzor.

Blaženi Eymard lijepo opisuje duševno stanje Presvete Djevice u času, kad je u svome krilu začela Riječ Božju. "Prvi Marijin poklonstveni čin u onom svečanom trenutku bila je njezina poniznost, uništenje čitava njezina bića pred veličanstvom Božje Riječi, koja se udostojala dignuti poniznu službenicu na takvo dostojanstvo i službu iz čiste dobrote i ljubavi prema njoj i prema svima ljudima. To mora biti i moj prvi osjećaj u adoraciji poslije svete pričesti. To je osjećala također i sv. Elizabeta, kad je primila u svoju kuću Majku Božju i uskliknula: Otkud meni to? Otkud meni takva čast, kad znam, da je nisam ničim zaslužila? Drugi Marijin poklonstveni čin morala je biti njezina zahvalnost prema neizmjernoj Božjoj Dobroti. Njezina ponizna zahvalnost, što se udostojao izabrati tako nevrijednu službenicu za tako uzvišenu milost. No jer je zahvalnost nadasve izvrsna krepost, ona se je brzo prelila u ljubav, u divljenje, u blagosivanje i uzvisivanje Božje dobrote. Zahvalnost je naime sve ovo, jer zahvalno srce nužno ljubi i želi dobro svome dobročinitelju. A

treći Marijin poklonstveni čin moralo je biti predanje, privrženost. Bila je potpuno spremna, da se žrtvuje te posveti sebe i cijeli svoj život božanskoj službi. Ecce ancilla Domini! Evo službenice Gospodnje! Bio je to također čin žalosti, što je tako malena, što može tako malo, što ima tako malo i ne može služiti Bogu, kako zavrijedi. U svojoj zahvalnosti ona se stavlja u Božju službu i vruće želi, da u tančine vrši njegovu svetu volju. Spremna je na sve žrtve, koje će on od nje tražiti. Veseli se, što će mu time omiliti i što će surađivati s onom ljubavi, koja se sasvim predala ljudima. I konačno posljednji Marijin poklonstveni čin bio je čin samilosti prema bijednim grješnicima. Njezino veliko i milosrdno srce je potiče, da se zanima za njih, da je spremna žrtvovati se mjesto njih, činiti pokoru za njih te im izmoliti oproštenje i povratak k Ocu. Oh, kad bih se i ja znao tako zahvaljivati Gospodinu, kao što mu se znala naša sveta Majka Marija! Kao ona, baš tako ga i ja posjedujem u svetoj pričesti, završava svoje razmatranje bl. Eymard!"

lo. MARIJA I PRESVETO TROJSTVO

Kada katekizam nabraja glavne tajne katoličke vjere, onda tajna Presvetog Trojstva uvijek dolazi na prvo mjesto. Zar nije ona izvor i razlog svih ostalih tajni? Nepristupačna ljudskom razumu kao i sve ostale tajne, ona ipak baca mnogo svijetla i otvara široke perspektive u intimni Božji život.

Izvrsnost pobožnosti prema Presvetom Trojstvu očita je svakomu na prvi pogled, jer ima za predmet samu božansku Obitelj, prvi Život, prvu Ljepotu i prvu Ljubav; prvo počelo svega dobra, prema komu moraju biti usmjereni svi naši pokloni i sva naša poslušnost, posljednji Cilj, prema komu moraju biti usmjerene sve težnje našeg srca.

Jedan veliki teolog, p.Hugon, piše: "Prva i posljednja pobožnost jest bez sumnje ona, koja ima za predmet samoga Boga u njegovu istinskom životu, u njegovu vlastitom, savršenom, sveobuhvatnom životu. Druge pobožnosti promatraju Boga, da tako kažem, samo u jednom njegovu aspektu, u jednoj njegovoj izvanjskoj manifestaciji, u jednoj tajni. Tajna Presvetog Trojstva otkriva nam Boga u čitavoj njegovoj cjelini, u njemu samomu, intimni Božji život. Zato Crkva vrlo zgodno svetkuje blagdan Presvetog Trojstva poslije Uskrsa i Duhova, jer želi naglasiti, da ovaj blagdan obuhvaća i zaglavljuje sve ostale

blagdane, sve ostale pobožnosti".

Crkva ne prestaje,da nas uvijek sjeća ovoga blagdana, ove velike tajne naše vjere. Znak križa, kojim se tako često znamenujemo, sjeća nas bez sumnje Kalvarije i Kristove žrtve, ali on znači u isto vrijeme i ispovijed vjere u tajnu Presvetog Trojstva: u Boga Oca, Boga Sina i Boga Duha Svetoga. U svetoj se misi više puta izričito spominje Presveto Trojstvo. Kad završi pr-anje ruku, svećenik moli: "Primi, Presveta Trojice, ovu žrtvu, koju ti prinosimo u slavu trpljenja, uskrsnuća i uzašašća našega Gospodina Isusa Krista." Na svršetku mise, prije nego će blagosloviti narod, svećenik ponovno moli Presvetu Trojicu, neka se dostoji primiti prinesenu žrtvu mise, da bi bila ugodna Bogu i korisna ljudima.

Molitveni obrazac: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu... jest jedan od onih, koji se najčešće čuju u kršćanskim ustima bilo kad molimo krunicu, bilo kad recitiramo psalme, bilo kad nešto drugo molimo, i Crkva hoće, da izgovaramo osobito pobožno iz poštovanja prema Presvetom Trojstvu. Kad je pobožna i sveta brđanka iz Lurda molila krunicu pred spiljom u društvu nebeske Prikaze, znamo, da se Majka Božja pridružila samo riječima "Slava Ocu"... očito želeći naglasiti, da i ona štuje tajnu Presvetog Trojstva. Sveci, koji su bili osobiti revnitelji slave Božje, kao na pr.sv. Magdalena Paciška, kad bi izgovarali "Slava Ocu", uvijek bi duboko priklonili glavu,kao

da je među pod krvnički mač, jer su time htjeli naglasiti svoju spremnost, da učine sve, što je u njihovoj moći, za proširenje slave Presvetog Trojstva i dadu dokaz svoje velike ljubavi prema ovoj tajni i jer su bili svijesni svoje grješnosti stojeći pred triput svetim Bogom.

Ne samo što ova tajna nije apstraktna i nemoćna, da probudi naše duševne energije, nego je ona glavni i nenadomjestivi pokretač svega kršćanskog i apostolskog života. D'Huls priznaje u svojim Pismima, da je u tajni Presvetog Trojstva našao više pobudnih misli, više duhovne hrane nego u samoj Euharistiji, drugim riječima: da je upravo u ovoj tajni "našao izvor, iz koga Euharistija teče i što nam ona daje, tj. božanski život, koji je uzor i izvor našeg života, koji će biti naša konačna sreća i zasićenje svega našeg bića u njegovim neizmjernim aspiracijama. Zato ja volim, nastavlja d'Huls, da se kao Mojsije izdaleka klanjam ovom gorućem grmu".

Pomislite, kakvu radost, mir, pouzdanje i odvažnost uliva u dušu misao, da u nama prebivaju tri osobe Presvetog Trojstva. "Ako me netko ljubi, rekao je Isus, mi ćemo doći i kod njega ćemo stanovati".

Kolike su se duše bogato okoristile ovim izvorom posvećenja, koji ne će nikada presušiti! Pomislite samo na jednu vrlo laku, utješnu i plodonosnu pobožnu vježbu, koju možemo imati uvijek pri ruci, ba živjeli u ne znam kakvim okolnostima, bavili se ne znam kakvim poslom: ako se na-

ša duša nalazi u stanju milosti Božje, ona je živo svetište triju božanskih Osoba, i mi možemo svaki čas u mislima pohoditi Presveto Trojstvo i počastiti ga molitvom. Može nas nešto spriječiti, te ne ćemo moći da idemo u crkvu i tamo posjetimo božanskog Utamničenika, ali nitko i ništa nas ne može spriječiti, da se poklonimo Presvetom Trojstvu, koje prebiva u nama. Ne zaboravimo također, da je biljeg Presvetog Trojstva, koji smo primili na krstu, najsigurniji zalog našeg vječnog spasa. Ovu misao ističe Crkva u molitvi, koju svećenik recitira sprovodeći tijelo pokojnika na vječni počinak. "Ne pritisni dakle, molimo te, Gospodine, svojom sudačkom osudom njega, za kojega te moli prava vjera kršćanska, već daj, da on, koji je za života bio obilježen znamenjem Presvetog Trojstva, dobije tvoju milost i ukloni se osvetnomu sudu".

II

Naša Gospa od Presvetog Trojstva! Divan naslov, što ga nosi Majka Božja. Kad ga objasnimo, bolje ćemo razumjeti, zašto joj savršeno pristaje, i kako je ne samo moguće nego i poželjno, da ove dvije pobožnosti spojimo: pobožnost prema Presvetoj Trojici i pobožnost prema Mariji. Marija predstavlja savršen uzor, kakav mora biti naš odnos prema trima božanskim Oso-

bama.

Marija je divna kćerka nebeskog Oca, jer je ona poslije Isusa Krista prvo ljudsko stvorenje, što ga je Bog imao u vidu, kad je odlučio, da će stvoriti ljudski rod, i koje ga je na to potaklo. "Od vijeka te imadoh u mislima". Marija je divna kćerka nebeskog Oca i zato, jer je po posebnoj milosti ušla u samu Božju Obitelj, i to na najintimniji način, ne dakako po prirodnom srodstvu nego po posvojenju. Istina, milost Božja čini i nas posvojenom djecom Božjom, ali Marija uživa u krilu nebeskog Oca posebno posvojenje, koje je mnogo svetije i tjesnije od onoga, što ga uživaju ostali kršćani, jer se temelji na punini milosti i na Marijinoj savršenoj suradnji s milošću. Marija je dobila više milosti nego svi ostali ljudi zajedno. Ona savršenije izražava idealnog čovjeka nego Eva prije pada. Činjenica,da je ona prava mati Isusa Krista, koji je pravi Sin Božji, stvara između nebeskog Oca i Marije mističnu rodbinsku vezu,budući da posjeduju zajedničkog Sina, koji stoji među njima kao veza i tijesno ih međusobno povezuje.

Čujmo, kako Bossuet pjesničkim zanosom opisuje ovaj jedinstveni odnos: "Kad bih ja, o presveta Djevice, imao duh jednog anđela, koji stoji u najvišem zboru, moji bi pojmovi još uvijek bili preniski i pregrubi, da izraze savršeno jedinstvo, koje vlada između Oca i tebe. Pošto te je učinio majkom svoga vlastitog Sina,pozvao te je u zajedničarstvo svoga vječnog stva-

ranja. On je htio, da ti budeš majkom njegova Sina, a on bude Ocem tvoga. O čudo nad čudesima! O dubino Božje ljubavi!Koji se duh ne bi izgubio u promatranju ovih nepojmljivih dokaza ljubavi, koja Bog Otac iskaza tebi: On pun blaženog božanstva, a ti obučena u smrtno tijelo". (Prvi govor na blagdan Marijina Rođenja).

Marija je također majka druge božanske Osobe, Božjeg Sina, komu je dala ljudsku narav, tako da se Isus može zvati pravim Bogom i pravim čovjekom, tako da je sv.Augustin mogao pravom reći: "Tijelo Isusovo tijelo je Marijino". Marija je na savršen način obavljala sve poslove jedne majke. Ona je vršila sve materinske dužnosti, koje su joj bile povjerene. Ona je ljubila svoga Sina sa svom nježnošću srca, koje je Bog obogatio i uresio najdivnijim majčinskim osjećajima. Ona ga je slijedila od kolijevke do groba stopu u stopu iskazujući mu ljubav i odanost. Bila je tijesno uz njega, kad je bježao kao prognanik u Egipat, kad je živio na domaćem ognjištu u Nazaretu, kad je nastupao javno pred narodom.

Kakvo slatko razumijevanje i poštivanje moralo je vladati između Isusa i Marije! Kakva izmjena najnježnijih i najdirljivijih osjećaja između majke i sina! Zajednički djelitelji radosti oni će kasnije biti zajednički djelitelji žalosti i boli.

Ali Marija je također i divna zaručnica Duha Svetoga, treće božanske Osobe

Presvetog Trojstva. Sjetimo se riječi arkanđela Gabrijela: "Duh će Sveti saći na tebe, i sila će te Svevišnjeg opsjeniti". Zar to ne znači, da se u času navještenja sklopiše zaista svojevrsne duhovne zaruke između Duha Svetog i Marije?

Marija je divni hram Duha Svetog, u kom se on s ljubavlju nastanio već od prvog trenutka njezina začeća, da mu ona bude čisto i sveto stanovanje, kakvo nije našao nigdje drugdje i iz koga nije nikada izlazio. Duh Sveti bez sumnje stanuje i u ostalim dušama, koje se nalaze u stanju milosti, no s koliko većom puninom stanuje u Marijinoj duši, koja se nije nikada okaljala nijednim prestupkom, pa ni samim istočnim grijehom.

Naučimo se dakle promatrati Mariju kao zrcalo, u kome se odrazuje sjaj, mudrost i ljubav Presvetog Trojstva. Naučimo se častiti i štovati ovu prvu tajnu naše svete vjere u isto vrijeme, dok štujemo i presvetu Djevicu.

11. MARIJA I PRESVETO SRCE ISUSOVO

I

Štovanje Srca Isusova tako je staro kao i Crkva. Već je sv.Ivan apostol bio pristaša ove pobožnosti, kad je kod posljednje večere počivao na Gospodnjim grudima. Još prije nego Mariji Margareti, Spasitelj je pokazao svoje srce rimskom vojniku, koji mu ga je otvorio kopljem. U novija vremena, na poticaj sv.Ivana Eudesa, koji je na početku XVII. vijeka mnogo propovijedao i pisao o Srcu Isusovu, i na poticaj samog Spasitelja, koji se javio svetoj Margareti Alacoque, ova se pobožnost brzo proširila po čitavom katoličkom svijetu kao znak vremena.

"Štovanje Srca Isusova, tako se izražava kardinal Pie, novi je oblik onog štovanja, što ga je Crkva naučavala i vršila u sva vremena". Ovo se štovanje odnosi u prvom redu na tjelesno Spasiteljevo srce kao na prvi i neposredni svoj predmet; na ono srce, koje je kucalo u grudima Boga Čovjeka te je vrijedno štovanja kao i sva čovječja Kristova narav radi njezina sjedinjenja s drugom Božanskom Osobom. U drugom redu, ova se pobožnost, prelazeći preko srca, odnosi na ljubav, koja prema običnom shvaćanju ljudi izvire iz srca i čiji je ono simbol. A ljubav Srca Isusova nije ništa drugo nego neizmjerna Božja ljubav prema ljudima; ljubav onoga Boga, koji se, da spasi griješni ljudski rod, zaodjeo našom

ljudskom naravi, podnio gorku muku i umro na križu, a sada se žrtvuje i sakriva na našim oltarima u Euharistiji, da bude hranom naših duša i pruži nam neprekidni dokaz svoje neizmjerne ljubavi.

Uzevši dakle stvar strogo onako, kakva jest, blagdan Srca Isusova može se zvati "blagdan ljubavi". Uzdah: presveto Srce Isusovo, smiluj se nama, uzet iz litanija Srca Isusova, mogao bi da glasi ovako: Isuse, utjelovljeni Bože, radi tvoga Srca, koje je simbol tvoje ljubavi, smiluj se nama.

Proučavajući povijesni razvoj ove pobožnosti, možda se ne varamo, ako ustvrdimo, da je Bog htio, neka se ova pobožnost živo rasplamsa i proširi baš u onom vijeku, u kome je ljubav ljudskih srdaca prema Bogu bila jako ohladila, pa su bili potrebni novi motivi i poticaji, da se probudi. Ovu misao naglašava papa Lav XIII. god. 1899. u enciklici, u kojoj poziva ljudski rod, da se posveti Srcu Isusovu. "Kad je Crkva, kaže spomenuti papa, još na samom izvoru svoga postojanja ječala i uzdisala pod jarmom careva, pokazao se na nebu jednom mladom vladaru znak križa. To je bio predznak skore i sjajne pobjede. Danas se pojavio pred našim očima jedan drugi nebeski znak, vrlo sretan predznak pobjede, što dolazi. To je Presveto Srce Isusovo, koje se popelo na križ i svijetli blještavim sjajem među ljudima. Mi moramo staviti u njega svu svoju nadu. Njemu se moramo moliti, da spasi čovječanstvo. Samo od njega trebamo očekivati spasenje".

Pio XI. se jednako izražava u enciklici, u kojoj govori o dužnosti davanja zadovoljštine Presvetom Srcu Isusovu. Kaže: "Kao što je Bog nekada htio, da se pred očima ljudskog roda, koji se spasio u Noemovoj lađi, pokaže sjajna duga u oblacima kao simbol pomirenja, isto tako htjede, da se u mutnim vremenima prošlog vijeka, kad se raširio jansenizam, ta najgora hereza i neprijateljica ljubavi, predstavljajući nam Boga ne kao Oca, nego kao neumoljiva i nemilosrdna suca, isto tako htjede, da se pred nama pokaže Presveto Srce Isusovo kao simbol mira i ljubavi i kao znak pobjede".

Nastojmo dakle, da shvatimo misao i duh Crkve u naša vremena te se oduševimo za divnu pobožnost prema Srcu Isusovu.

II

Ima mnogo važnih razloga, koji nas ovlašćuju, da Majku Božju zovemo Gospođom Srca Isusova, pa da spomenemo njezino ime svaki put, kad govorimo o ovoj pobožnosti.

Prije svega, nije li Marija bila ona žena, koja je dala Isusu njegovo tjelesno Srce, kad je na riječi nebeskog Glasnika pristala, da se u njoj zbude tajna Utjelovljenja, tj. da Sin Božji postane čovjekom? A kad se nakon toga tajna i ostvarila, tko je bio prvi poklonik i štovalac Srca Boga-Čovjeka nego Marija?

Tko ga je ljubio u Betlehemu, u Nazaretu i svagdje drugdje, i to ljubavlju, koja daleko nadvisuje ljubav sviju svetaca i svetica, nego opet Marija?

Marija se zove Gospom Srca Isusova i zato, jer vrši osobiti utjecaj i vlast nad ovim božanskim Srcem. To je vlast, koju ona ima nad Isusom i njegovim Srcem po samom Božjem određenju, i kojoj vlasti Isus, da tako kažem, ne može odoljeti. To je mislio i slavni Bossuet, kad je rekao, da sinovska ljubav ide ispred majčinske i da sin mora više ljubiti majku nego majka sina. Srce Isusovo postaje Mariji sklono, još prije nego mu ona podastre svoje molbe. Neki se pobožni pisac (Mgr. de la Bouillerie) ovako izražava o tome: "Jednoj majci nije ništa draže nego srce njezina sina, a srce dobrog sina ne ljubi nikoga tako kao svoju majku". Srce je Isusovo na neki način vlasništvo i dijel Marijina Srca, jer je sam božanski Spasitelj htio, da njegovo Srce bude apsolutno pristupačno i poslušno svakoj Marijinoj želji i prošnji. Obični puk to dobro shvaća. Da izrazi snagu i vlast, koju Marija ima nad Srcem svoga Sina, naziva Majku Božju "nadom onih, koji su izgubili svaku nadu". Što nitko drugi ne bi dobio od Boga, pa ni svi ljudi skupa, to bi mogla Blažena Djevica.

Tko može naslutiti, dokle seže Marijina vlast i ovaj slatki pritisak, koji ona izvodi na božansko Srce našega Spasitelja? Kardinal Pie primjenjuje na Mariju

riječi, što ih je izraelski narod na usta Mardoheja upravio kraljici Esteri: "Govori ti mjesto nas".

Nema sumnje, da je Srce Isusovo otvoreno svima, velikima i malima, siromašnima i bogatima, grješnicima i pravednima. Ali nema sumnje ni u to, da nitko tako ne pozna sve prilaze, koji vode u ovo presveto Srce, kao Marija, koja je tako dugo slušala i bilježila njegove kucaje. Dapače, možemo tvrditi još više. Budući da je Marija Majka Isusova, ona dobro pozna sve misli i nježnosti Isusova Srca, pa budući da je ona i naša Majka, njoj su isto tako dobro poznate sve slabosti, nevolje i potrebe našeg srca. Koliko velikih milosti možemo i trebali bismo moliti od božanskog Srca Isusova! Milost pobožnosti, hrabrosti, ustrajnosti. Milost, da se hrabro odupremo kukavičluku, u koji nas baca ljudski obzir. Milost, da se pobjedonosno odupremo niskim napastima. Milost, da božansko Srce doskoči manjkavostima naših svakidašnjih molitava itd.

Ime, koje dajemo Mariji, kad je zovemo Gospođom Srca Isusova, jedan je novi dragulj u kruni njezine slave. Čovjeku je drago, kad zna, da vuče lozu od plemenita roda. A gdje treba tražiti izvor neusporedive veličine i plemenitosti Blažene Djevice, ako ne u neizmjernom milosrđu i bogatstvu Srca Isusova? Tu ključa izvor sve njezine plemenštine. Kardinal je Pie pravom pisao: "Naslov 'Gospođa Presvetog Srca', koji dajemo Mariji, jedan je od najljepših klasova u snopu časti, koje naš

vijek iskazuje presvetoj Majci Božjoj".

Ovim zazivom iskazuje se također čast i samom Srcu Isusovu. Mi zapravo svaki put, kad se divimo ljepoti prirode, slavimo samoga Boga, koji je izvor svake stvorene ljepote. Mi se tada divimo i zahvaljujemo Njemu. Ne će li dakle svaki Marijin štovalac, pošto se nadivio ljepoti i dobroti Majke Božje, biti automatski potaknut, upravo prisiljen, da se divi i pjeva pjesme hvale samoj nestvorenoj Ljepoti i Dobroti?

12. MARIJA KRALJICA ANĐELA

I

Nijedna se pobožnost tako ne zanemaruje kao pobožnost prema anđelima. Ova pojava tim više iznenađuje, što pobožnost prema anđelima nema u sebi ništa stroga i odbojna, nego naprotiv sadrži u sebi mnogo motiva unutrašnje radosti, pouzdanja i mira.

Tko se hoće uvjeriti, kakvo značenje imaju u životu ljudi anđeli, napose u pitanju našega spasenja, neka upita Sveto Pismo bilo Starog bilo Novog Završeta. Jedan se anđeo prikazao Abrahamu, da bi spriječio smrt njegova sina Izaka. Drugi anđeo hrani proroka Iliju, kako bi mogao putovati sve tamo do svete gore Horeb. Anđeo, koji prati dječaka Tobiju, živa je slika zaštite, koju nam Gospodin Bog pruža preko svojih anđela. Bog daje jednoga Anđela i Mojsiji, da ga povede u obećanu zemlju.

A koliko puta u najsvečanijim zgodama govori o anđelima Novi Zavjet! Anđeo Gabrijel dolazi k Blaženoj Djevici Mariji u svečanom trenutku navještenja. Jedan anđeo upoznaje svetog Josipa s nadnaravnim karakterom Kristova začeća, a drugi mu u snu zapovijeda, da uzme dječaka i bježi s njime u Egipat ispred Heroda. Anđeo javlja Zahariji rođenje Ivana Krstitelja, Kristova preteče. Anđeo se ponovno javlja svetom Josipu, kad je došlo vri-

jeme, da ostavi Egipat i povrati se u Svetu Zemlju. Anđeli dolaze i služe Isusu, kad je završio četrdesetdnevni post i bio kušan. Anđeo se javlja Spasitelju u času njegova trpljenja, kad se krvlju znojio u vrtu Getsemani, itd. Sveto Pismo Novoga Zavjeta pozna ne samo božićne nego i uskrsne anđele, koji čuvaju Božji grob i javljaju ljudima veliko čudo. Jedan anđeo oslobađa Petra njegovih okova i izvodi ga iz tamnice. Drugi anđeo prenosi Filipa na cestu, koja vodi u Gazu, a drugi opet vodi satnika Kornelija k svetom Petru. Jedan opet anđeo povjerava svetom Pavlu, da ni on ni itko drugi od njegovih suputnika na lađi ne će stradati na putovanju.

Crkva često naglašava važnost službe, koju anđeli vrše za našu duševnu i tjelesnu korist. Ona nas uči, da svaki od nas ima svoga "anđela čuvara", koji nas vodi, čuva, savjetuje i nadahnjuje spasonosnim mislima. Ona je ustanovila nekoliko blagadana u toku crkvene godine u čast svetih anđela, tih naših "putnih drugova", kako ih Crkva običava nazivati. Otac Faber piše: "Anđeli idu za nama, oni stoje uz nas i nisu podignuti visoko iznad nas, te ih ne bismo mogli dosegnuti. Oni se miješaju s nama, svojim svijetlom promiču našu tamu i u svemu su slični našim najboljim, najmilijim i najplemenitijim prijateljima".

Uloga zabrinutog i prijateljskog čuvanja, što ga anđeli vrše u korist bijednog i slabog čovjeka, najljepše je izražena u onim ganutljivim liturgičnim činima, koje Crkva izvodi u času, kad se naša duša dijeli s ovim svijetom i putuje u vječnu domovinu. U litanijama za umiruće Crkva moli: "Pođi, kršćanska dušo, s ovoga svijeta u ime Boga Oca svemogućega, koji te je stvorio, u ime Isusa Krista, Sina Boga živoga, koji je za te trpio, u ime Duha Svetog, koji se u te izlio, u ime slavne i svete Bogorodice Djevice Marije, u ime blaženoga Josipa, dičnog Zaručnika te iste Djevice, u ime anđela i arkanđela, u ime prijestolja i gospodstava, u ime poglavarstva i vlasti, u ime kerubina i serafina... Kada tvoja duša izađe iz tijela, susreo te jasni zbor anđela... i pobjegao od tebe strašni sotona, kada se pojaviš u društvu anđela"... Sprovodeći pokojnika svećenik pjeva: "Pomozite, sveci Božji, ususret iziđite anđeli Gospodnji...U raj poveli te anđeli... zbor anđeoski te primio... Bože, komu je vlastito vazda se smilovati i opraštati, smjerno te molimo za dušu službenika, službenice tvoje, ne predaj ih u ruke neprijatelju, već reci svetim anđelima, da ih prime i povedu u rajsku domovinu..."

Govoreći o Presvetoj Euharistiji, kojom se vjerni kršćanin hrani za svoga zemaljskog života, mnogi su pobožni pisci mišljenja, da Bog šalje svoga anđela, da bude stražarom našeg mrtvoga tijela u grobu. Zato svećenik, kad blagosiva grob, kaže: "Bože, po čijem milosrđu mirno počivaju duše vjernika, dostoj se blagoslo-

viti ovaj grob i daj mu anđela svoga za čuvara"... Divna je i utješna misao,koju izražavaju mnogi kršćanski spomenici prikazujući anđela, kako bdije nad grobom i čuva ga.

Odlučimo dakle, da ćemo u svojim molitvama i u svojim svakidašnjim poslovima dati mnogo više mjesta štovanju anđela, koji su najvjerniji naši prijatelji. Nasljedujmo one svece, koji su živo vjerovali u anđele i povjeravali se njihovoj zaštiti. Kad se sveta Mala Terezija vozila kočijom u Napulj, konji su razigrano potrčali niz brijeg San Marino. U svojoj knjizi "Povijest jedne duše" ona piše:"Ja pripisujem samo zaštiti naših anđela čuvara, da smo zdravo i sretno stigli u naš divni hotel".

Ostavimo poganima, neka pripisuju slučaju, kad se nešto ugodno i radosno desi u njihovu životu. Mi dignimo prema gore svoje srce i naučimo se, da prema primjeru svetog Bernarda iskazujemo štovanje svome svetom anđelu, koji nas čuva od zla i potiče, da bježimo pred grijehom. Zahvaljujmo mu se na uslugama, vraćajmo mu ljubav za ljubav i pouzdano se povjerimo njegovoj zaštiti. Anđeli su tako moćni i tako nama skloni! Prihvatimo savjet, koji nam daje sv.Franjo Saleški: "Budite, kaže ovaj svetac, vrlo domaći s anđelima, gledajte ih nevidljive na svome putu,ljubite i štujte anđela biskupije,kojoj pripadate, zatim anđele onih osoba, s kojima živite, a napose svoga anđela. Često mu

se molite i obasipljite ga hvalom,tražite njegovu pomoć i zaštitu u svima svojim duhovnim i tjelesnim potrebama, 'da i on surađuje s vašim dobrim nakanama". Zatim ovaj sveti crkveni učitelj iznosi primjer Petra Le Fevra, prvog druga svetog Ignacija Lojolskog, koji pripovijedaše, kako je morao putovati kroz mnoga mjesta tvrdih krivovjeraca i kako je na tom putu osjetio tisuću utjeha, jer je prelazeći granicu svake pojedine župe ili biskupije najprije pozdravio njezina anđela čuvara,koji ga je osjetljivo štitio bilo tako da ga je čuvao od drskih napadaja heretika bilo tako, da je potaknuo mnoge duše, da su rado i spremno prihvaćale njegovu pouku i obraćale se k Bogu.

II

Tko želi biti pravo pobožan prema anđelima, neka ide u školu Blažene Djevice, koju zovemo Gospojom i kraljicom anđela. Kraljicom se anđela ona zove radi svoje nenadmašive čistoće. Otac Faber piše: "Svi ovi mnogobrojni anđeoski duhovi čistiji su nego snijeg, koji je pao na zemlju poslije oluje. Marija Djevica,njihova kraljica, baca na njih svoj pogled, i bijelo svijetlo njezine čarobne bjeline odrazuje se nad njima kao nad vodom mirnog, čistog gorskog jezera". Kraljicom se anđela zove i radi toga, jer je postala dionicom kraljevskog dostojanstva svoga božanskog Sina. A kraljicom se anđela ona zove

i radi svoje savršene poslušnosti prema Bogu. Ako je istina, da su anđeli čisti duši, koji uvijek spremno slušaju Gospodina odmah na prvi njegov mig, onda je jasno,da Blažena Djevica punim pravom može biti njihovom kraljicom, kad znamo, da nema bića, koje se Bogu tako pokoravalo i tako ga slušalo kao Marija. Zar se ne treba zvati kraljicom anđela ona, koju je arkanđeo Gabrijel, taj divni nebeski Glasnik, tako ponizno pozdravio? Jedinstven prizor, gdje jedan nebeski knez iskazuje čast i štovanje jednom zemaljskom stvoru! Ali tomu se ne treba čuditi, kad znamo, da je ova ponizna nazaretska djevica, po prirodi slabo stvorenje, bila remek djelo Božje milosti, začeta u utrobi svoje majke bez ljage istočnog grijeha. Jedan pobožan pisac, govoreći o tajni Marijina začeća, piše:"Tajna se bezgriješnog začeća Marijina izvršila u sjeni i nepristupačnosti svrhunaravnog svijeta. Ljudi ubraše njezine plodove, još prije nego su znali za nju. Samo anđeli su imali tu sreću, da budu neposredni svjedoci ove tajne. Kad je svemogući, premudri i predobri Bog završio ovo čudo,koje je nosilo u sebi kao u zametku i spas svijeta i slavu neba, onda su nebrojene čete anđela zalepršale u divljenju,zahvalnosti i sreći. Svi su anđeoski korovi izašli ususret Djevici i duboko joj se poklonili u trenutku njezina bezgriješnog začeća. Tko može opisati sjaj, radost i sreću onih nebrojenih anđeoskih četa,koje su se slegle oko one, koja je bila začeta bez grijeha! Tu se skupila cijela vojska anđela, koji je okružuju i koji su došli

ovamo ne zato, da je čuvaju i pomognu joj u njezinoj slabosti, nego da budu njezina dična četa, vijenac njezine slave".

Mi možemo zamisliti sebi anđele,koji su okruživali Blaženu Djevicu svaki trenutak njezina života i u svakoj situaciji, štovali je i divili joj se. O njezinu životu u hramu piše jedan pisac u pjesničkom zanosu: "Anđeli su silazili k njoj. Bit će da su ovi nebeski duhovi već tada prepoznali svoju kraljicu u ovom stvorenju, koje je bilo drukčije od svih ostalih i obdareno tolikim prednostima.Možda su, usprkos tijela, koje je sakrivalo njezinu dušu, nazrijeli u njoj biće, koje ih je premašilo u čistoći i ljubavi. Svetište, u komu je živjela i kretala se, za njih nije bilo dosta veličanstveno, da čuva u sebi ovu "svetinju nad svetinjama, Marijinu čistu i neokaljanu dušu".

Anđeli su bili spremni svaki čas,da joj i pomognu, kad bi trebalo. Ako je jedan anđeo došao, da tješi i jača Krista, kad je pao u smrtnu tjeskobu i znojio se krvlju u vrtu Getsemani, zar možemo misliti, da Marija također nije imala svoga anđela, koji ju je tješio i podupirao u njezinu trpljenju?

Ali nakon duge i velike žalosti došli su i dani Marijine radosti i slave. Kolike pobjedničke čete anđela nisu išle ususret svojoj kraljici, kad je u slavlju i triumfu ulazila u nebesku slavu! Svi joj se duboko pokloniše i primiše je kao svoju kraljicu. Otac Faber kaže: "Isus ra-

dosno promatra, kako su njegovi anđeli postali podanicima njegove majke. Drago mu je, da je u njezine ruke stavio žezlo tako uzvišenog carstva i dao joj tako divne podanike, koji se odlikuju tolikom svetošću i sjajem, koji su tako raznovrsni među sobom i mnogobrojni. On zna, kako će Marija ljubiti anđele i kako će anđeli ljubiti nju. Ova spoznaja izvor je jedne nove radosti njegova Srca. On gleda svoje vječno kraljevstvo, koje će se odvijati pred njihovim zapanjenim očima poput velike knjige, čije su stranice ispisane divnim tajnama Božjih nacrta. On se raduje pri pomisli, da će Marija i anđeli biti neizmjerno sretni, kad vide, da se prazna mjesta palih anđela pune nebrojenim četama onih, koje je osvojila Utjelovljena Ljubav".

13. MARIJA KRALJICA SVIJU SVETIH

I

Svi smo pozvani na svetost. "Budite savršeni, reče naš Gospodin, kao što je savršen vaš Otac na nebesima". Sv. Pavao ponavlja ovu misao i kaže: "To je volja Božja, vaše posvećenje".

U čemu sastoji svetost? Ljudi u svijetu imaju ponajčešće strane ideje o svetosti. Misle, da ona traži od čovjeka neki osobiti način života, koji se u svemu razlikuje od običnog i svakidašnjeg života; koji traži neobično velike žrtve i odricanja; koji zahtijeva, da bježimo pred svijetom i zatvaramo se u samostane ili živimo u pustinjama. Nema veće zablude nego je ova. Svetost je sasvim nešto drugo. Ona je mnogo ljepša, lakša, i svakomu je pristupačna. Svetost bistveno sastoji u posjedovanju Božjeg života u duši, onoga života, koji se zove milost posvećujuća i što nam ga je zaslužio naš Gospodin Isus Krist. Svet je svaki onaj, koji živi u milosti posvećujućoj. To je razlog, zašto sv.Pavao zove svetima sve one, koji su članovi Kristove Crkve. Naravski: kao što ima više stanova u kući našeg Oca nebeskog, tako ima i više stupnjeva svetosti. Nema sumnje, da postoji razlika između svetosti jednog arškog župnika svetog Ivana Vianeya, jedne svete Terezije, jednog don Boska i sličnih te svetosti velikog broja običnih vjernika, ali svrhunaravni život,

kojim žive i jedni i drugi, stvarno je isti. Razlika je samo u intenzitetu, kojim se ovaj život živi i u žaru ljubavi.

Svi mi vjernici na zemlji, u zajednici sa svetima u nebu, tvorimo jednu zajedničku obitelj, na koju moramo biti vrlo ponosni. Kad netko nosi ime, koje potječe od slavnih predaka, zaslužnih i velikih zbog hrabrosti i genijalnosti, on se njime pravom ponosi. Ali što su i najveći ljudi ovoga svijeta u svojoj svjetovnoj slavi prema svecima i ugodnicima Božjim! Kakvih sve nesavršenosti, a često puta i mana i zlodjela ima u životu jednog svjetovnog velikana! A koliko ljepote i sjaja mirnog i kreposnog života kriju u sebi sveci!

Kršćanski sveci služe vjernicima kao uzori te kao takvi oni su bliski svima slabostima naše ljudske naravi. Posjedujući istu ljudsku narav kao i mi, živeći u istim prilikama kao i mi, oni su smjelo koracali putem savršenog života usprkos svima zaprekama, koje su usporavale, a časomice i zadržavale njihov hod, kao što i nas zadržavaju i zaustavljaju naše poteškoće. Dapače i oni sveci, koji su živjeli u samostanima i u stezi redovničkog života, mogu nam biti pristupačni i možemo ih slijediti, ako ne u njihovu vlastitom zvanju, a ono u duhu, kojim su bili prožeti, a to je bistveno. Oni vjernici, koji žive u svijetu "običnim kršćanskim životom", mogu na pr. imati sjajan i pristupačan primjer u životu svete Male Terezije iz Lisieuxa, ovoga divnog samostanskog cvi-

jeta, koji nije stvorio ništa izvanredna i koji pokazuje "put duhovnog djetinjstva", svakomu kršćaninu lak i pristupačan. Ona uči, da je moguće popeti se na najvišu stepenicu svetosti bez muke i osobitog naprezanja, bez potrebe da budemo drukčiji nego su ostali ljudi. A tako bismo mogli izbrojiti redom i sve ostale svece, pače i one, koji su na prvi pogled živjeli neobičnim i stranim životom te se uvjeriti, da su sveci vrijedni ne samo divljenja njego i nasljedovanja. Mi nismo nipošto dužni, da bez razlike i nepromišljeno usvajamo sve ono neobično i izvanredno, što gledamo u životu i radu jednog svetog Franje Asiškog, no tko ne vidi, od kolike bi koristi bilo, kad bi franjevački duh prožeo sav naš život; koliku bi korist imalo naše moderno društvo, koje traži samo užitke i trči za bogatstvom, koje nema smilovanja za ponižene i uvrijeđene, za progonjene i zapostavljene, kad bi se zadojilo duhom svetog Franje, duhom mrtvenja, nenavezanosti na svijet i bratske ljubavi! A to bismo isto mogli ponoviti i o mnogim drugim velikim socijalnim svecima katoličke Crkve, naposе modernijima, koji su nam vremenski bliži, kao na pr. sv. Ivan Bosko, sv. Josip Kotolengo itd.

Osim svetaca, koji su živjeli možda jednim nama neobičnim životom, ima velik broj takvih, koji su bili u svemu obični i svakidašnji; koji su se borili za svet i radin život, za svoju duhovnu savršenost živeći u prilikama, koje su mnogo bliže našem načinu života, nego mi to i mislimo.

Pri svemu tomu ipak ne smijemo zaboraviti na jednu činjenicu, a ta je ova. Koliko se god sveci nama približili svojim načinom života i zvali nas, da ih nasljedujemo, mi ih ne ćemo moći nasljedovati i ustrajno ići za njima, ako ih ne učinimo svojim moćnim zagovornicima i pomoćnicima. Oni hoće da nam pomognu, jer su prevalili isti put, kojim i mi idemo i znaju,što nam treba. Oni mogu, da nam pomognu, jer već sada uživaju nebesku slavu i zadužili su Gospodina Boga svojim krepostima i svojom vjernošću. Činiti nam dobro, to je za njih jedno sredstvo više, da slave Boga i provedu u djelo svoju ljubav prema Njemu.

II

Naša pobožnost prema svetima uključuje u prvom redu pobožnost prema Mariji,koja je kraljica sviju svetih, kako je nazivamo u litanijama.

Ne može biti drukčije. Ta ona nadvisuje sve ostale svece u milosti, slavi i ljepoti. Ona je jedina postigla takav stupanj svetosti, te ga ljudski razum ne može ni shvatiti. Bogoslovi katoličke Crkve tvrde, da je Marijina svetost već u svome početku bila neuporedivo veća od one svetosti, koju su postigli ili će ikada postići svi ostali sveci i svetice u sva vremena. Naš se duh gubi, kad istražuje ovu tajnu. Nalazeći se pred ovim ponorom Božje milosti mi ne možemo nego ponavljati riječi svetog Ivana Damašćanskog:"Marija je gora

Gospodnja".

Dok iskazujemo svoje štovanje ostalim svecima, nipošto ne smijemo zaboraviti Blaženu Gospu, kad znamo, da su se svi ostali spasili po njoj; da je ona bila za sve njih "vrata nebeska". Sveci to dobro znaju. Za svoga zemaljskog života oni su gojili prema Mariji najdublju pobožnost i bili joj neograničeno odani. Sjetimo se samo poznate molitve "Spomeni se", koja sadrži u sebi svu vjeru i pouzdanje svetog Bernarda, a vjeran je odraz osjećaja i svih ostalih svetaca prema Mariji. Najdraža lozinka svetog Stanislava Kostke i svetog Ivana Berhmansa bila je "Majko Božja, Majko moja". To je bila i najslađa molitva svetog Franje Saleškog: "Sjećaj se i spominji se, preslatka Djevice, da si moja Majka". Kako je samo iskreno ono ljubavno očitovanje, što ga je dao Mariji sveti arški župnik: "Blažena Djevica, to je moja drevna ljubav. Ljubio sam je još prije nego sam je poznavao". A Sveta Mala Terezija imala je ovu vruću želju: "Kako bih htjela ljubiti Blaženu Djevicu! Da sam svećenik, ja bih o njoj oduševljeno propovijedala. Obično je svi propovjednici prikazuju nepristupačnom i nama predalekom. Ja bih je prikazivala kao uzor, koji svatko može nasljedovati. Ona je mnogo više majka nego kraljica". Treba priznati, da sv.Terezija ima pravo. Marija je savršena,ali nije komplicirana. Što je netko svetiji, to je više čovjek. Što smo dalje od svetosti, to smo više tuđi sami sebi. Ne radi se o tome, da bu-

demo, što je i Marija, nego da Mariju ljubimo.

Gledajući u Mariji najsavršeniji ljudski uzor, koji je ikada postojao, sveci su se trudili, da bi je što bolje upoznali, kako bi što vjernije mogli prisvojiti njezine crte i što savršenije nasljedovati njezine kreposti. Ne čudimo se dakle, ako nas sveci uporno uvjeravaju, da je pobožnost prema Majci Božjoj ona, koja je napunila nebesa izabranima. Sv. Bonaventura tvrdi, da "poslije Boga mi nemamo druge nade nego Mariju". Sv. Alfonzo Liguori piše: "Pobožnost prema Presvetoj Djevici jest pobožnost preodređenih duša. Nemoguće je, da bi ona duša, koja je štovala Presvetu Djevicu, navijeke propala". Louis de Blois slično se izražava. "Nikada se nije dogodilo, veli, i ne će se dogoditi, da bi jedan ponizni i revni Marijin službenik zauvijek bio izgubljen".

Tako su sveci mislili o Mariji, dok su živjeli na zemlji. Tako oni o njoj misle, dok žive u slavi neba. Njihova je ljubav i privrženost prema Mariji sada još neizmjerno veća. Kao što je Gospa bila radost izabranih na njihovu zemaljskom putu, tako je sada njihova slava na nebesima, što je genijalni talijanski slikar Fra Angelico pokušao prikazati u svoje dvije slike: krunjenje Djevice. Štujući dakle svece ne smijemo zaboraviti, da u ovo štovanje uključimo i Presvetu Djevicu, koja se nalazi u svima njima i u svakomu napose kao njihova majka i kraljica, ako njihova suotkupiteljica. Divna je Marija u svojim svetima. Mirabilis Maria in sanctis suis.

14. MARIJA I DUŠE U ČISTILIŠTU

I

Da postoji mjesto, koje se zove čistilište, gdje se duše pravednih čiste od grijeha trpljenjem, to je članak vjere, koji divno izmiruje Božju pravdu s njegovom dobrotom. Duše u čistilištu jesu kao neki putnici, koji još uvijek putuju, ali su sigurni, da će stići na cilj, kad izađu iz jednog teškog zatvora, u kome su privremeno zadržane. One su donekle slične onom bijedniku, koji je putujući iz Jeruzalema u Jerihon bio opljačkan i ranjen te mu se smilovao dobri Samaritanac. Poput njega one nisu u stanju, da pomognu same sebi, pa očekuju, da će im tuđa ljubav priskočiti u pomoć. Mi smo oni, koji možemo da im pomognemo; pa ako možemo, onda nam je i dužnost.

Treba imati na umu, da po nauci Crkve nema djela, koje bi bilo Bogu milije nego pomagati vjernim dušama, budući da su ove duše njegovi veliki prijatelji i umrle su u stanju milosti. Moramo također imati na umu, da im mi jedini možemo priskočiti u pomoć svojim molitvama i dobrim djelima, jer ih je smrt metnula u jedno bespomoćno stanje, iz koga same ne mogu izaći i gdje trpe neizmjerne muke u prvom redu zato, jer su lišene Božjeg gledanja, a onda i zato, jer gore u vatri.

Sjetimo se, da je ljubav, koju iskazujemo dušama u čistilištu, ne samo naša

dužnost, nego je nama samima vrlo korisna. Moleći se za ove duše mi stvaramo sebi prijatelje, koji nam se ne će nikada iznevjeriti i sigurno će nam se odužiti. Naša milostinja i naša dobra djela jesu ona mala cijena, kojom možemo kupiti veliko bogatstvo trajnog i vrijednog prijateljstva, dok ovdje na zemlji naprotiv za velike usluge dobivamo mala i problematična prijateljstva. Dok su zemaljska prijateljstva krhka i nestalna, nebeska su sigurna i trajna. Ove dobre duše, kad budu jednom spašene našom zaslugom, bit će u nebu našim moćnim zagovornicima. Osim toga ovoj velikoj prednosti, koju imamo od molitve za duše u čistilištu, pridolazi i druga. Ova pobožnost podržava u nama strah pred grijehom, pouzdanje u Boga i duh bratske nesebične ljubavi. Na taj način čistilište nam se predstavlja kao ogromno polje najdivnijeg apostolata, gdje može doći do izražaja sva naša plemenitost i poduzetnost, i to jednog sigurnog i unosnog apostolata kako dušama u čistilištu tako i nama samima. To je dobra zemlja, koja će donijeti stostruki plod, ako budemo u nju sijali. Sotona ne će uspjeti, da ovdje posije kukolj.

Duše, koje težite za apostolatom i ne možete mu se posvetiti, kako bi htjele, bilo zbog zdravlja bilo zbog drugih razloga, evo vam jednog laganog apostolata, koji vam je uvijek na dohvati i uvijek je plodonosan. "Mi se divimo, piše Bourdaloue, onim divnim apostolskim dušama, koje prelaze mora i plove u barbarske zemlje, da

pridobiju nevjernike za Boga i steknu zasluge. Ali znajmo, d-a pobožnost prema dušama u čistilištu tvori jednu vrstu revnosti, koja ne zaostaje za misionarskom revnosti, dapače je u nekom smislu nadmašuje, jer su one svete, preodređene i u milosti učvršćene duše neuporedivo plemenitije i Bogu milije, te će ga prije slaviti".

Pomislite, što je sve crkva učinila za te duše. Nemoguće je izbrojiti sva ona sredstva, koja nam daje, da s njima raspolažemo i ovim dušama pomažemo. Tu je u prvom redu sveta misa, koja nije ništa drugo nego ponavljanje krvave žrtve na križu, po kojoj nam je došlo spasenje. Tridentinski sabor nas uči, da je sv. misa prvo i najbolje sredstvo, kako pomoći dušama u čistilištu. Kod mise se svećenik izričito triput sjeća naših dragih pokojnika, osobito poslije podizanja, kad se moli Bogu, neka "se sjeti svojih službenika i službenica, koji počivaju u snu mira". Osim svete mise Crkva nam stavlja na raspolaganje mnoga oproštenja, koja možemo namijeniti dušama u čistilištu. Ima mnogo kratkih i jednostavnih molitvenih formula, strelovitih molitvica, koje su od Crkve obdarene oproštenjima, kao npr. uzdah: "Pokoj vječni daruj im, Gospodine". Tko goji pravu pobožnost prema dušama u čistilištu, taj vrlo dobro shvaća onu lijepu vjersku istinu o općinstvu svetih, koja nas uči, da između slavne, vojujuće i trpeće Crkve postoji trajni i neprestani saobraćaj, pa ako sveci u nebu

mogu pomagati nama, možemo i mi dušama u čistilištu.

I u ovoj stvari sveci nam služe kao uzor, koji trebamo nasljedovati. Čujmo, što kaže sv. Franjo Saleški: "Mi previše zaboravljamo na naše drage pokojnike. Mi možda rado vršimo razna djela milosrđa, a ne znamo, da su u molitvi, koju pružamo dušama u čistilištu, sadržana gotovo sva djela milosrđa". Sveta Mala Terezija, koja je živo željela, da bude apostol i da revnuje za duše, isto je tako živo željela, da koristi dušama u čistilištu. Stvorimo i mi odluku, da ćemo više brige posvećivati vjernim mrtvima te radovoljno prihvatimo ovo zemaljsko čistilište, da bismo tako skratili ono drugo, koje nas čeka. Ako budemo marljivo pomagali dušama u čistilištu, Bog će se pobrinuti, da poslije naše smrti nađe duše, koje će se za nas moliti.

II

Sada postavimo ovo pitanje: "Da li Majka Božja pomaže dušama u čistilištu?" Odgovor može biti samo jedan: da. Zar možemo misliti, da Majka Božja, koja je svoju djecu brižno štitila za njihova zemaljskog života i koja je kao djevica vjerna bila uz njih u času njihove smrti, zar možemo misliti, da se sada najednom ne će više zanimati za njih i da će ih ostaviti u času, kad im je najpotrebnija i kad im je najteže? Da Marija može pomagati dušama u čistilištu, pa ako može, da im ta-

kođer i pomaže, to nas uči Crkva u molitvama, koje obavljamo za njih. "O Bože, koji opraštaš i hoćeš, da se svi ljudi spase, molimo tvoju dobrotu po zagovoru Blažene Djevice Marije, da učiniš dionicima vječnoga blaženstva sve vjerne, koji odoše s ovoga svijeta..." Na blagdan Sviju Svetih moli Crkva u večernjem himnu: "Oprosti, Kriste, slugama (tj. dušama u čistilištu), za koje Oca preblagog nas štiteć moli Djevica kod prijestolja ti milosnog". A u Hvalama moli ovako: "Pomozi nam, o Isuse, što daješ vječno spasenje. O Djevo, Majko milosti, udijeli život slugama (dušama u čistilištu)". Vrlo je značajno i poučno, da Crkva traži posredovanje i zagovor Blažene Djevice uvijek, kad se moli za vjerne mrtve.

Zar se Marija može ne zanimati za duše u čistilištu? Ta ona je majka. Njezino se materinstvo proteže na sve ljude, u prvom redu dakako na one, koji su Božji prijatelji. A duše u čistilištu su u prijateljstvu s Bogom i u njegovoj su milosti. One imaju osim toga još jedno pravo više na njezinu moć: jer naime trpe. Majka najviše ljubi onu svoju djecu, koja najviše trpe. Blažena Gospa objavila se svetoj Brigiti i rekla joj: "Ja sam majka sviju duša u čistilištu. Kazne, koje one trpe, da zadovolje Božjoj pravdi, ja neprestano ublažujem svojim posredovanjem". Mnogi nas sveci uvjeravaju, da Majka Božja osobno silazi u čistilište u one dane, kad Crkva slavi njezine blagdane, i da tamo tješi duše te ih vodi u slobodu. Denys Char-

treux, pobožni pisac Srednjeg Vijeka, tvrdi, da Marija pohađa čistilište u pratnji mnoštva anđela svake godine na Badnju noć, kad je rodila Spasitelja, i oslobađa velik broj duša. Gerson opet kaže, da Majka Božja silazi u čistilište svake godine na godišnjicu one noći, kad je Isus uskrsnuo i sišao u limb, da iz tame predpakla izvede duše starozavjetnih pravednika. Sv.Petar Damijan nadovezuje, da "prema jednom viđenju Marija svake godine na blagdan Uznesenja vodi iz čistilišta u nebo više duša nego Rim broji stanovnika".

I zaista, nije li sasvim prirodno, da će Marija posredovati za one duše, koje su ovdje na zemlji gojile i širile njezinu slavu i štovanje? O tome nas uvjerava sv. Alfonzo Liguori: "Blago štovaocima ove milosrdne majke, kaže on, jer njezina zaštita, koja ih je pratila za zemaljskog života, slijedit će ih i poslije smrti, pa će ići s njima i u samo čistilište. Što je žalosnije stanje, u kome se nalaze, to će veća biti prema njima njezina samilost i briga".

Zato odlučimo, da ćemo svoje molitve za duše u čistilištu slati pred prijestolje Svemogućega po Mariji znajući, da je ona onaj kanal, kroz koji teku Božje milosti za žive i mrtve.

15. MARIJA I SVEĆENICI

I

Svećenik je, kaže sv.Pavao, čovjek, komu je svrha, da posreduje između Boga i ljudi te prinosi Bogu darove i žrtve kao zadovoljštinu za grijehe.

Ako se riječ "svećenik" uzme u strogom njezinu značenju, onda ona pripada samo Isusu Kristu, Sinu Božjemu, Utjelovljenoj Riječi, jer samo on može ponovno uspostaviti narušenu vezu između Boga i ljudi te sagraditi most između krajnje ljudske bijede i neizmjernog Božjeg veličanstva. Samo je On prikazao Bogu dar, koji mu je bio savršeno po volji, i prinio žrtvu, koja je bila u stanju, da plati dug, što ga je čovjek grješnik dugovao Božjoj pravdi. Stoga sv.Pavao tvrdi, da je samo jedan posrednik između Boga i ljudi: Isus Krist raspeti.

No Isus Krist je htio pozvati i druge ljude, da učestvuju u njegovoj veliko - svećeničkoj časti i službi te surađuje s njime u djelu otkupljenja. Ali ne sve ljude, nego samo one, koji se napose uzimlju iz naroda i posvećuju za tu službu. To su ljudi, kojima je Spasitelj rekao na posljednjoj večeri uoči svoga trpljenja, kad je kruh i vino pretvorio u svoje tijelo i krv: "To činite na moju uspomenu". Po sakramentu svećeničkog reda ostvaruje se proročanstvo Malahije proroka: "Kroz sve vjekove i na svim mjestima prinosit će se Bo-

gu čista i sveta žrtva,koja će posvećivati izabrane". Svećenik je drugi Krist na zemlji, jer povezan s Crkvom vrši onu istu službu, koju je na zemlji vršio sam Isus Krist. I zaista,kad svećenik posvećuje kruh i vino, on to čini u Kristovo ime izjednačujući svoju osobu sa Spasiteljevom, jer veli doslovno: "To je moje tijelo, to je moja krv", tj.Kristovo tijelo i Kristova krv.

Svećenik je dakle bez svake sumnje drugi Krist na zemlji.Zato je on pozvan, da među sebi jednakima vrši onu istu zadaću, koju je Krist vršio za svoga zemaljskog života i koju vrši još i danas služeći se svećenikovom osobom. Krist je rekao: "Idite po svem svijetu i naučavajte sve narode". Svećenik ide i naučava. "Idite i krstite sve ljude". Svećenik ide i krsti. "Kojima oprostite grijehe,bit će im oprošteni". Svećenik ide i oprašta.

Kad sve ovo imamo na pameti,onda možemo lako shvatiti riječi svetog Karla Boromejskog, koji je uskliknuo: "O kako je velike i svete stvari Spasitelj metnuo u naše svećeničke ruke! On je stavio u moje ruke sve svoje blago i bogatstvo, svoje sakramente i svoje milosti. On je stavio u moje ruke duše, koje on najviše ljubi; koje ljubi više nego samog sebe. On je stavio u moje ruke nebo,koje ja mogu drugima otvarati i zatvarati". "Uzvišena je doista služba i veliko je dostojanstvo svećenika, kojima je Bog podijelio ono,što nisu primili ni anđeli", kaže na jednom

mjestu pisac knjige "Nasljeduj Krista". A sv.Bernardo kliče: "O svećenici, na koji vas je stupanj dostojanstva Bog podigao! On vas je digao iznad kraljeva i careva. On vas je uzvisio iznad anđela i arkanđela!"

Kako bi se kršćanski narod morao puno moliti za svoje svećenike! Njihove su odgovornosti tako teške, a služba tako uzvišena! Na ovu dužnost sjeća nas katekizam tridentinskog sabora, koji veli: "Pastiri duša su prvi, za koje su vjernici dužni moliti". "Idi u miru i moli za me", običava reći ispovjednik pokorniku, pošto mu je podijelio oproštenje i otpustio ga. Ali malo ima onih, koji su, istina,zahvalno primili odrješenje, ali nisu osjetili dužnost, da se mole za onoga, po čijim su ga rukama primili. Ako jedan ili drugi svećenik ne posjeduje svih onih milosti,koje su mu potrebne, to je i zato, jer se vjernici ne mole dosta za njega. A ove bi njihove molitve bile sigurno uslišane, samo kad bi bile iskreno preporučene Majci Božjoj.

II

Marija - majka svećenika, to je naslov, koji Blažena Djevica rado i pravom nosi, a temelji se na stvarnim činjenicama. Nema sumnje, da Marija nije ni primila ni vršila svećeničku čast i službu. Nije mogla već zato, jer je bila žena. No božansko materinstvo, kojim se ona diči, diže Mariju iznad sakramentalnog svećeništva te

joj podjeljuje vlast, koja je veća o svećeničke. U njezinu materinstvu sadržana je nje-zina suotkupiteljska i svećenička služba. Zato Crkva ima pravo, kad u svojoj liturgiji zove Mariju majkom svećenika prema jednom starom zazivu, koji zove Mariju "kraljicom i majkom svećenika", i prema praksi nekih pobožnih udruženja, koja se stavljaju pod zaštitu Blažene Djevice kao "majke svećenika".

Marija se može zvati majkom svećenika, jer je ona Majka Isusa Krista, koji je vrhovni svećenik i glava sviju svećenika, jedini pravi svećenik, svećenik dovijeka, kako ga naziva sv. Pavao. Marijino svećeništvo ima korjen u svetištu njezina prečistog tijela, u kome je Krist bio začet i nošen kao buduća žrtva za grijehe svijeta. Ako je cjelokupno djelo otkupljenja bilo prema Božjoj odluci uvjetovano Marijinim pristankom, onda je po mišljenju svetog Bernardina Sijenskog Marija ona, kojoj dugujemo tajnu utjelovljenja, kao i sve ostalo: Crkvu, sakramente, svećeništvo....

Budući da je Marija duhovna majka svećenika, možemo misliti, kakve osjećaje goji prema onima, koji su zaduženi, da nastavljaju njezinu duhovnu materinsku misiju prema dušama. Ona promatra svećeničke muke, njihove poteškoće, njihovo trpljenje. Ona ne može zaboraviti, da joj je njezin Sin, prije nego će izdahnuti na križu, preporučio Ivana, a preko Ivana i sve ostale ljude: "Ženo, evo ti sina".

Marija se zove kraljicom svećenika, jer je imala posebni udio u Kristovu svećeništvu, kad se zajedno s njime žrtvovala, da proslavi Boga i spasi svijet. Ova Marijina suradnja s Kristom u djelu otkupljenja započela je još na dan navještenja i daje Mariji posebno mjesto u svim tajnama otkupljenja. U svim funkcijama, koje je vršio njezin Sin Isus Krist, Marija je sudjelovala kao njegova pomoćnica, iako u drugorazrednoj ulozi. Ona je bila s Kristom uže povezana nego svećenik, koji prinosi Bogu neokaljanu žrtvu Božjeg Jaganjca i dijeli vjernicima milosti otkupljenja. Isus i Marija živjeli su jednim jedincatim životom. Oni su obavljali jedno te isto djelo. Marija se zove "kraljica svećenika", jer punina milosti, koju je primila kod navještenja, kad je počela javno djelovati za spas svijeta, prekaša sve darove i milosti, koje su mogli primiti svi, pa i najsvetiji svećenici na dan svoga ređenja. Marija se zove "Kraljicom svećenika" i radi svoje značajne pomoći, koju pruža evanđeoskim radnicima u njihovim eminentno svećeničkim činima: kod poučavanja, kad opraštaju grijehe, dijele sakramente, prinose žrtvu svete mise itd. Ona se može zvati "kraljicom svećenika", jer predstavlja dovršeni uzor svih onih kreposti, koje moraju resiti napose svećenika: beskrajnu ljubav, duboku vjeru, požrtvovnu revnost, a u prvom redu savršenu čistoću i poniznost.

Sv. Anzelmo kaže, da se Marija svidjela Bogu svojom čistoćom, a začela svojom

poniznošću. Čistoća i poniznost su dvije kreposti, koje moraju resiti dušu svakog svećenika. Zavjetom čistoće svećenik je žrtvovao Bogu sebe cijeloga, svoje tijelo i svoju dušu. Kako ne bi morala biti čista ona usta, koja izgovaraju riječi posvećenja i stavljaju na oltar prečisto Kristovo Tijelo? Tada su slična Marijinim ustima, koja su izgovorila: fiat, neka bude. Kako ne bi trebale biti čiste one ruke, koje primaju ovo tijelo i dijele ga vjernicima? Tada su one slične Marijinim rukama, koje su držale Krista. Kako ne bi moralo biti bez ljage ono srce, koje treba da bude kolijevkom i prijestoljem svete hostije? Tada je ono slično Marijinu srcu."Tko će se popeti na oltar", pita psalmista. I odgovara: "Onaj, koji ima čisto srce i nevine ruke". Pisac knjige "Nasljeduj Krista" domeće: "Svećenik mora biti urešen svima krepostima te mora davati drugima primjer čistoće tijela i srca".Ali gdje će naći uzvišeniji primjer nego u Mariji? Svećenik mora biti na osobit način i ponizan. Kako će se u dnu svoje duše ponizivati onaj, koji se mora smatrati nevrijednim oruđem u Božjim rukama za izvođenje njegovih velikih djela? Zar ga ne vidimo svaki dan, prije nego uzađe na oltar, gdje se udara tri puta u prsa govoreći: "Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh?" Ali gdje će svećenik naći uzvišeniji primjer poniznosti nego kod Marije, koja je rekla: "Evo službenice Gospodnje"? Jednom riječi: sve one velike i uzvišene kreposti, koje traži svećenički stalež, Marija

je posjedovala u savršenoj mjeri. Zato je zgodno rekao sv.Antonin: "Premda Marija nije formalno primila sakramenat svećeničkog ređenja, ona je u punoj mjeri primila svu onu čast i milost, koju ovaj sakramenat podjeljuje". Dobro dakle rade oni vjernici, napose redovnici i redovnice, koji se mole za svećenike, da ih preporučuju u prvom redu Blaženoj Djevici. Tko se moli za svećenike, sviđa se na osobit način Majci Božjoj.

16. MARIJA I SVEĆENIČKA ZVANJA

I

U sva vremena Crkva se brinula za zvanja: za svećenička i redovnička. Da sačuva buduće svećenike pred zlim utjecajem svijeta i dostojno ih pripravi za njihovu buduću uzvišenu službu, tridentinski je sabor izdao naređenje, da se po biskupijama osnivaju dječačka i bogoslovska sjemeništa i da im se poklanja velika pažnja. Ova spasonosna i dalekovidna saborska odluka stvorila je u Crkvi veliki kadar odličnih odgojitelja i učitelja, koji su se posvetili njezi svećeničkih i redovničkih zvanja. Dosta je spomenuti samo svetog Karla Boromejskog, svetog Ivana Eudes, svetog Vinka Paulskog, svetog Ivana Bosna i td.

Nemoguće je pomisliti, da Crkva, čija je zadaća nastavljati Kristovo djelo kroz sve vjekove, izgubi smisao za djelo, koje je od životne važnosti po njezin opstanak i budućnost. To se nije nikada dogodilo. Ona je uvijek našla pravo sredstvo, da doskoči potrebi. No ima u povijesti Crkve epoha, kada je pitanje zvanja još osobito važno i stupa u prvi red njezine brige. Takve su epohe one, koje neposredno dolaze nakon velikih društvenih revolucija, kao što je bila na pr. francuska revolucija, kada su se k velikim materijalnim ruševinama pridružile i moralne; kada su svećenički redovi bili više nego decimirani, a izvori novih zvanja gotovo sasvim presah-li. To

su vremena, kad Crkva mora sa žalošću konstatirati, da jedna neočekivana oluja može za kratko vrijeme uništiti ono, što se stoljećima gradilo i razvijalo. Ovakva žestoka borba može, istina, da još više učvrsti dobre i jake, koji onda pružaju primjere velikog heroizma; ali ona može također da mlake i kolebljive sasvim izbaci iz crkvenih redova. Takav anticrkveni duh baca Boga iz škola, iz sudnica, iz bolnica, uklanja sve vjerske znakove s javnih mjesta i stvara tzv. laičko društvo, koje je Pio XI. nazvao "nesrećom modernog vremena" i čije se posljedice ne daju predvidjeti.

Posljedica laicizacije društva jest naglo opadanje vjere, što opet izaziva opadanje svećeničkih zvanja. Kako će naime mladi čovjek moći da čuje poziv na savršeniji život žrtve, kad mu je ideal svećenika potpuno ili gotovo potpuno nepoznat? Veliko zlo u pitanju svećeničkih zvanja znači i materijalna bijeda, u kojoj se Crkva nađe poslije vjerskih progona. Školovanje i formiranje dovoljnog broja svećeničkih kandidata traži velike materijalne žrtve, kojih roditelji nisu u stanju da podnesu. Laicizirano društvo s druge strane nema ni smisla ni volje, da u tu svrhu doprinese bilo kakvu žrtvu.

Ratovi su prava kuga za svećenička zvanja i za katolička sjemeništa. Ne samo zato, jer svaki rat prorijedi u znatnoj mjeri svećeničke redove, koji se onda ne mogu na brzu ruku popuniti, nego i zbog

toga, jer uništavaju u ljudskim srcima vjeru i smisao za više ideale. Prošla dva svjetska rata nanijela su Crkvi velike rane na svim područjima, a napose na području zvanja. Pred mladićem, koji danas stvara odluku, da postane svećenik, stoje na putu mnogobrojne zapreke subjektivnog i objektivnog karaktera.

Sve ove činjenice tumače današnju općenitu nestašicu svećeničkih zvanja. Ne samo što nema dosta svećenika misionara, da idu u poganske zemlje, gdje još uvijek pretežan broj čovječanstva čami u tami i sjeni smrti, nego se nestašica svećenika osjeća u velikoj mjeri i u kulturnim katoličkim zemljama. Koliko na pr. ima samo kod nas župa, koje su bez svoga redovitog duhovnog pastira, gdje su crkve zatvorene, a crkvena zvona šute. Putovi, koji su nekada vodili u crkvu, danas su obrasli travom. Duše se gube, jer ne poznaju Spasitelja. Mladi ljudi rastu u nepoznavanju Boga, u tami nevjere i indiferentizma. Na osnivanje novih župa, što bi bilo nužno potrebno, ne može se ni misliti, jer su i stare slabo opskrbljene. Obistinjuju se riječi svetog arškog župnika: "Ostavite jednu župu bez svećenika 2o godina, i ljudi će početi da se klanjaju životinjama".

No ova slika o svećeničkim zvanjima koja je nastala poslije dva velika svjetska rata, nipošto ne obeshrabruje Crkvu. Crkva traži nova sredstva i nove načine, da doskoči potrebi. Prije svega i sami svećenici danas mnogo više rade za zvanja nego nekada. Danas gotovo nema župnika, koji se ne bi interesirao za taj važni problem. Svaki svećenik, napose svaki župnik zna, da on lično mora njegovati zvanja u svojoj župi. On sâm mora tražiti za tu službu mlade sposobne ljude, saditi u njihovu dušu klicu zvanja i tražiti sredstva za njihovo školovanje i odgoj. Ovaj se posao danas ne odvija automatski, sam od sebe, bez suradnje svećenika na terenu. Sav ovaj posao, koji su nekada obavljali katehete i razni vjerski zavodi, moraju danas obavljati svećenici u pastvi.

Ali ne samo svećenici, nego i ostali vjernici već su se upoznali s problemom svećeničkih zvanja i zalažu se za tu stvar mnogo više nego nekada. Vjernici gledaju na ovaj problem u prvom redu s njegove materijalne strane. Danas ima malo naših aktivnih vjernika, koji ne bi materijalno podupirali zvanja, ne samo u gradovima nego i po selima. Osobito su u tom pogledu aktivne neke naše župe, gdje su svećenici pravilno shvatili svoju dužnost. Narod zna, da su mu svećenici nužno potrebni. Narod bez svećenika jest narod bez budućnosti. Svećenici su predstavnici i nosioci najviših i općečovječanskih vrednota. Među brojnim dobrima, koje posjeduje jedan narod i čovječanstvo uopće, jest jedno dobro, koje je najviše, ali to dobro nije njegovo materijalno blagostanje, koje danas jest, a sutra ga nema. To dobro je vjera. Osobito moderni laicizirani svijet treba svećenika. Sva moderna materijalistička kultura počiva na labavim temeljima, koje može oboriti te u prah i pepeo pre-

tvoriti jedan jedini pogrešan pritisak na krivo dugme. Moralno zdrav narod može pobjediti svaku materijalnu krizu, dok moralno nezdrav narod brzo gubi i ono blagostanje, koje posjeduje.

Među najsigurnija i najuspješnija sredstva u radu za zvanja ubrajamo molitvu. Ovo nam je sredstvo preporučio sam Spasitelj, kad je, pokazujući na zrela žitna polja, rekao svojim apostolima: "Molite dakle gospodara žetve, da pošalje žeteoce u svoju žetvu".

II

Hoćete li, da vaša molitva bude sigurno uslišana po ovoj nakani? Šaljite je pred prijestolje Svevišnjega po rukama Blažene Djevice, koja se zove "majkom svećeničkih zvanja". U dugoj povijesti Crkve ona je mnogoputa zaslužila ovaj naslov.

U stvari, to je velika želja samog Spasitelja, da u svijetu bude dovoljan broj svećenika, službenika oltara, kako bi se njegovo djelo neprestano podržavalo i širilo među ljudima. Zato ni Blažena Djevica ne može željeti ništa drugo, jer je ona slobodno i svojevoljno pristala, da bude duhovnom majkom ovoga djela. Za svećenika smo rekli, da je drugi Krist, vidljivi Krist na zemlji. Marija, koja je svijetu rodila Krista u betlehemskoj štalici, jednako će rado nastojati, da ga daje svijetu u svim vremenima posredovanjem svećenika. Molimo se dakle Mariji po ovoj

nakani žarko i pouzdano. Molimo je, da ona prati stopu u stopu, da vodi za ruku i čvrsto drži svakog onog mladog čovjeka, koga Bog zove u crkveni stalež. Neka ona bdije nad tolikim nevinim dječacima, dok ih još njihova kršćanska majka uči, da s poštovanjem izgovaraju riječ "dobri Bog" i meće na njih prvi put znak svetog križa, da ih prerano ne okuži dah pogubnog bezbožnog svijeta i da nesmetano razvijaju ono prirodno nagnuće za službu Božju, koje od djetinjstva osjećaju. Neka napose bdije nad mladićima, koji su već odrasli; u kojima ključa život i koji kao Herkul stoje na raskršću života ne znajući točno i kolebajući, kojim putem da krenu. Strasti i zavodljivosti svijeta osobito su velike i utjecajne u tim godinama, a razum još nije potpuno zagospodario nad čovjekom. Samo pomoću milosti mogu se sretno prebroditi sve skile i haribde ovoga doba. Zatim neka Marija nastavi da bdije nad mladim klerikom, pošto je već stupio u crkvene redove i obukao kleričko ruho, da ustraje i više ga nikada ne svuče noseći ga časno do kraja života.

Ali to još nije dosta. Potrebno je prije svega, da Blažena Djevica bdije nad kršćanskim roditeljima te ih nadahne osjećajima poštovanja prema veličini katoličkog svećeništva. Da oni ovo zvanje gledaju idealno, a ne u vidu materijalnih interesa i ljudskog obzira. Poznato je, koliko jedna majka može učiniti, da probudi, razvije i ojača sveto zvanje u srcu svoga sina. Ima mnogo, inače dobrih kršćanskih

majki, koje nemaju snage i ustručavaju se podnijeti ovakvu žrtvu za Boga i Crkvu. To je jedan od važnih razloga, zašto danas ima malo svećenika. Uz mnoge druge poteškoće, velik broj mladih ljudi mora danas svladati i ovu: boriti se protiv vlastitih roditelja. Velik razlog, zašto su danas mnoge naše porodice pasivne i negativne prema svetim zvanjima, jest i taj, što imaju malen broj djece ili ih uopće nemaju. Roditelji, koji imaju samo jedno dijete, samo jednog sina, a takvih ima nažalost mnogo, ne mogu se odlučiti, da svoga jedinca žrtvuju višim idealima. Jedna je kršćanska majka rekla: "Ako mi ti, moj Bože, jednoga lijepoga dana uzmeš jednoga moga sina i učiniš ga svojim službenikom, čini mi se, da će moje srce tada skočiti do neba od radosti. Gospodine, koji si mene, svoju službenicu, digao na dostojanstvo materinskog svećeništva, ne bih odbila, kad bi mi kazao, da želiš jednoga moga sina dignuti na dostojanstvo Kristova svećeništva". Divne zaista riječi, i svaka bi kršćanska majka morala biti spremna, da ih izgovori s jednakim osjećajima pobožnosti i herojstva. Takve majke potvrđuju istinitost onoga, što je rekao veliki francuski pisac René Bazin: "Neke kršćanske majke imaju pravu svećeničku dušu, i one je prenose na svoje sinove". Svaki bi dobar vjernik, osobito pobožan Marijin štovalac, morao imati u sebi nešto svećeničke duše i stvarati oko sebe ugodan ambijenat za plodna svećenička zvanja.

17. MARIJA KRALJICA APOSTOLA

I

Apostolat predstavlja veliku dužnost za svakog kršćanina. On je bio uvijek potreban, a danas napose. Biti apostol znači nositi u duši duboko uvjerenje, da jedan vjernik ne može imati mirnu savjest, ako se brine samo za se; ako se ne zanima i za spas svoga bližnjega, svoje braće u Kristu; ako nije postao na ovaj ili onaj način suradnik Kristov u spasavanju svijeta. Otac Faber nije pretjerao, kad je napisao: "Jedna duša ne bi se mogla zvati katolička, kad ne bi osjećala potrebu, da i druge duše pridobiva za Boga i spasava one, koje ljubi". Isus Krist, koji nas je otkupio bez naše zasluge i suradnje, ne će nas spasiti bez našeg sudjelovanja. To je dobro shvatio onaj mladi bogoslov, koji je kasnije poginuo u ratu i koji je rekao: "Donijeti Krista jednoj duši, a zatim umrijeti! Zar se nije isplatilo živjeti?"

Kardinal Mercier izrazo je istu misao. On kaže: "Svaki od nas surađuje na ostvarenju jednog zajedničkog plana, kojeg nije sam izradio i kojim ne može upravljati. Žrtvovati se za ostvarenje ovoga plana, posvetiti mu sve energije svoje duše i svoga tijela, to znači izvršiti svoju dužnost. Ostati po strani, to znači više ljubiti samoga sebe nego suverenu volju Božju."

Otkuda ćemo crpsti plamen i žar, koji traži apostolat? Prije svega iz jedne svima dobro poznate svrhunaravne činjenice, da je svaki kršćanin, koji se nalazi u stanju milosti Božje, "drugi Krist", i da se na njega mogu primijeniti riječi, koje je sv.Pavao izrekao za se: "Živim ja, ali ne više ja, nego u meni živi Krist". Ako je tako, onda se nameće zaključak, što ga je sv.Pavao nametnuo prvim kršćanima: "Nosite u sebi osjećaje Isusa Krista".

Tko čita Evanđelje, tomu ne će biti teško pogoditi, kakve je osjećaje imao Isus Krist. On je htio, da svi ljudi u prvom redu spase svoju vlastitu dušu te pri tome ne zaborave na svoga bližnjega i njegovo vječno spasenje. "Ljubite jedan drugoga, to je njegova velika zapovijed". Kad je jednoga dana izjavio, da je naša prva dužnost ljubiti Boga iznad svega, odmah se požurio dometnuti, da je naša druga dužnost, slična ovoj, ljubiti svoga bližnjega kao samoga sebe. Sam je dao najsavršeniji primjer, kako treba ljubiti Boga i bližnjega, i da su ove dvije ljubavi nerazdjeljive. Jasno je, da Kristova neizmjerna ljubav ne će nikada moći, da svа stane u naše bijedno srce, ali mi ne smijemo postavljati nikakve granice svojim željama za apostolatom. Samo tako se može razumjeti, da sveci traže od nas takve stvari, koje bi se na prvi pogled mogle činiti pretjeranima, ali uistinu nisu. Tako na pr. poznati francuski propovjednik Lacordaire u knjizi "Pisma jednom mladiću" piše ovo: "Ti se moraš boriti i pobjediti. Boriti zato, da ostaneš vjeran, a pobjediti zato, da može dati drugima onaj život, koji je bio tebi dan. Kao što se ne može zamisliti kršćanin bez ljubavi, tako se ne može zamisliti ni bez osvajanja. Ti ne ćeš vjerovati, koliko treba, ako ne budeš vjerovao i za druge. Ne govori: "Ja se želim spasiti", nego kaži: "Ja želim spasiti svijet". Samo tako širok horizont dostojan je jednog kršćanina, jer je to horizont ljubavi". I zaista. Jer Bog hoće, kako kaže Sveto Pismo, da se svi ljudi spase, mi ne vršimo Božje volje, ako želimo samo svoje vlastito spasenje. No kao što nije dosta imati samo puku želju, da se spasimo, nego moramo ovu želju provesti i u djelo, tako isto nije dosta samo željeti spasenje svijju ljudi, nego moramo toj želji dati jedan konkretni oblik u apostolatu. Jedan drugi katolički pisac piše u istom duhu: "Kad se čovjek uistinu preda Bogu i postane njegovim učenikom, onda ga Bog odmah baca u jedan svoj posao: da spasava svijet, u kome živi. Bog mu pokaže svijet, koji je bolestan; koji živi u tami i duševnoj bijedi. Zato mu pokloni Kristove oči, da sagleda do dna svu ljudsku bijedu, i jedan dio svoga Srca, da je živo osjeti. Na kraju mu šapne u uho, da radnika nema dosta..." (O. Gratry). Opat Perreyve ovako definira kršćanina: "Kršćanin je čovjek, kome je Isus Krist povjerio sve ljude". A Mgr. Gay se izražava ovako: "Svaki je kršćanin kao Isus Krist, slika samoga Boga. Ali nije sličan Bogu onaj, koji svojim srcem ne obuhvaća sve ljude".

Apostolat, o kome govorimo i koji veže svakoga, osobito se živo nameće u naše vrijeme, kad se Kristovi neprijatelji čvrsto povezuju međusobno, kad protiv Crkve ustaju mnogobrojne dobro organizirane zajednice, kad Božji neprijatelji rade dan i noć, da unište Božje djelo na zemlji, tj. Kristovo kraljevstvo u dušama. Uz to, samih svećenika danas ima vrlo malo, a u našim prilikima ih ne bi bilo dosta, pa da ih ima i dva puta više. Suradnja laika u širenju Božjega kraljevstva normalna je potreba Crkve. To je faktor, koji mora djelovati i biti aktivan ne samo u izvanredno teškim prilikama, kao što su današnje, nego uvijek i posvuda. Svećenici ne mogu nadoknaditi laike i preuzeti njihovu ulogu. kad je papa Pio XI. osnovao katoličku akciju, on je samo dao konkretan oblik onomu djelovanju laika, što je u Crkvi uvijek postojalo. Osnivajući blagdan Krista Kralja Pio XI. piše: "Dužnost je katoličkih laika, da priprave i ubrzaju povratak čovječanstva u kraljevstvo Isusa Krista... Ako smo još daleko od toga cilja, onda taj nedostatak treba pripisati tromosti i mlitavosti "dobrih", koji nemaju snage, da se odupru zlu ili mu se lijeno odupiru, što onda ima za posljedicu, da su neprijatelji Crkve postali preko svake mjere objesni i drzoviti".

Pogled na Majku Božju uspješno će nam pomoći, da udovoljimo dužnosti apostolata.

II

Marija je majka apostola! Evo još jednog naslova, još jednog dragulja u kruni Blažene Djevice Marije, koju lauretanske litanije zovu kraljicom apostola. Ovaj se njezin naslov može vrlo lako opravdati s više razloga. Pogledajmo Blaženu Gospu prije svega u njezinu zemaljskom životu.

Evo je na pr., gdje odmah drugi dan poslije navještenja, mjesto da se zadržava u divnom molitvenom zanosu razmatrajući čudesa milosti, što ih je Svemogući izveo nad njom, ova hitra nazaretska Djevica odmah ustaje na noge i sprema se, da brzim korakom skoči do svoje rodice Elizabete, koja će je trebati i gdje će prevelika milost Božja, koju je primila, odmah stupiti u akciju: dječak Ivan bit će posvećen u utrobi svoje majke. Marija je dobro znala, da ne smije postupati egoistički s milošću, koju je dobila. Zato je njezina glavna dužnost bila, da ovu svoju milost pokaže cijelomu svijetu, jer je i nije dobila nego zato, da je njezinim posredovanjem dobiju i drugi.

Marija nije propustila, da ne bude u dvorani posljednje večere, gdje su se apostoli po Uzašašću, poput vojnika uoči velike bitke, spremali u sabranosti i molitvi, da prime Duha Svetog, koji će pretvoriti njihovu slabost u jakost, njihovo neznanje u mudrost, a njihov strah u odvažnost. Ona se nalazi među njima, da sjedini svoju molitvu s njihovom, da ih rasvijetli svojim svjetlom, učvrsti svojim primjerom i na-

dopuni njihovo znanje sa svojim. Ona je tamo, i dah Duha Svetog ne će se taknuti apostola nego idući preko nje. Ako je istina, da apostolat teče sa izvora, koji se zove ljubav prema Bogu i bližnjemu, možemo li sebi zamisliti, kakav je apostolski žar imala Blažena Djevica Marija, koja je posjedovala tako visoki stupanj jedne i druge ljubavi!

Zar je čudno, što su se Presvetoj Gospi pouzdano utjecali u molitvu kroz sva stoljeća i što se još danas utječu svi oni, koji sanjaju o apostolatu: mladići i djevojke, svjetovnjaci i Bogu posvećene osobe. Koliko se podhvata apostolskog karaktera stavilo upravo pod njezinu zaštitu; koliko se hrabrih apostolskih četa formiralo pod njezinom zastavom, četa koje se vrlo razlikuju međusobno po vanjskom izgledu, ali ih povezuje isti apostolski žar i pobožnost prema kraljici apostola. Znamo, da su prvi kršćani odlazili od pričesnog stola jaki kao lavovi. To se isto može reći za sve one, koji su učili ili se uče u školi Marijina apostolata. Koje je mjesto zauzimala Majka Božja u svim apostolskim pothvatima, koji ispunjuju povijest Crkve? Što su ovi pothvati bili važniji, to su bili teži, to je veći udio imala Marija i njima. Može se mirno reći, da nema pravog apostolskog duha bez prave marijanske pobožnosti. Svi veliki apostoli Crkve bili su veliki Marijini štovatelji.

18. MARIJA I MISIJE

I

Katoličke misije nisu nego jedan oblik, ako hoćete, jedan viši oblik apostolata, onog apostolata, što ga Crkva nije nikada prestala vršiti i promicati. Pošto je primila od Isusa Krista zapovijed i naređenje, da ide i uči sve narode, Crkva se nije nikada iznevjerila tome svome pozivu, tako te je povijest misija postala njezina vlastita povijest.

Premda se može reći, da su pape uvijek imali na srcu misije i promicali ih te naglašavali pred vjernicima njihovu prvorazrednu potrebu, očito je, da su u naše vrijeme njihovi misijski pozivi postali češći, njihov glas snažniji, njihova zaklinjanja energičnija. Benedikt XV. piše: "Vjerno vršeći zapovijed svoga učitelja Crkva nije nikada prestala, d-a šalje svoje apostole, neka propovijedaju i svijet oplođuju istinama, koje joj je Bog povjerio na čuvanje; neka navješćuju vječno spasenje, što ga je Krist donio ljudima". Isti papa kaže dalje: "Sjećajući se ogromnog rada, koji su misionari uložili za proširenje svete vjere u svijetu, sjećajući se njihove neumorne revnosti, koju su pokazali, te uzvišenih primjera hrabrosti, koje su ostavili iza sebe, žalost nam obuzimlje dušu, što ima još uvijek ogroman broj ljudi, koji čame u tami i sjeni smrti. Ako ćemo vjerovati statistikama, pogana ima više nego milijarda. Danas je

taj broj dvostruko veći. Nas vrlo žalosti bijedna sudbina ovog neizmjernog mnoštva duša, Naša je dužnost, koju nam nalaže apostolska služba, da što prije protegnemo blagodati božanskog otkupljenja na ove duše. S druge strane mi radosno i zahvalno gledamo, kako pod božanskim utjecajem Duha Svetog svuda po svijetu nastaju i množe se razni oblici kršćanske revnosti s ciljem, da se misije još više prošire".

Papa Pio XI. još se više zalagao za misije. U svojoj enciklici "Rerum ecclesiae", koja se može zvati remek djelom u ovom predmetu, daje misijama nove pobude i iznosi razne praktične savjete. I on se tužnim okom i žalosnim srcem osvrće na ogromno mnoštvo poganskog svijeta, koje ne pozna Spasitelja i njegove nauke. Papa Pio XII. ide još dalje. On se još mnogo više zalaže za misije. Drugi svjetski rat i prilike, koje su nastale poslije njega, donijele su nove probleme i na polju misijskog rada. Mnogi poganski narodi postali su politički samostalni i ljubomorno se ograđuju od svakog stranog utjecaja kršćanskih misionara. U misijama se osjeća velika nestašica osobito domaćeg svećenstva. Crkva ide zatim, da se u svakom narodu stvori i organizira domaći kler, koji će zamijeniti misionare iz Europe i kao domaći sinovi moći lakše djelovati među vlastitim narodom.

Postavlja se pitanje, kako može svaki prosječni vjernik surađivati u misijskom radu. Postoje tri službene crkvene

organizacije, koje rade za misije. To je "Djelo za širenje vjere", "Sveto Djetinjstvo" za male i "Djelo svetog Petra apostola". Poželjno je, da svaki vjernik bude član jedne od ovih organizacija te ih podupire moralno i materijalno, prije svega molitvom.

Nije dosta dati za misije svoj novčani obol, a uskratiti im svoju molitvu. Molitva mora predhoditi i slijediti svaku našu materijalnu žrtvu. Vjernik, koji ne zna cijeniti vrijednost molitve, neka se sjeti, što je učinio papa Pio XI., kad je malu sveticu iz Lisieuxa, krhki cvijetak Karmela, koji nije nikada izašao izvan granica svoje ćelije, proglasio zaštitnicom svih katoličkih misija, i to samo radi apostolata njezine molitve. I nitko se nije našao, koji bi se tome čudio, jer svi shvaćaju vrijednost molitve na misijskom polju. Sjetimo se jednog prizora iz života ove male svetice. Nju je osobito zanimao apostolat dvaju misionara, koje je ona zvala "moja dva brata". "Ali, nastavlja ona, "jer revnost jedne karmelićanke mora obuhvaćati cijeli svijet, ja se nadam s pomoću milosti Božje, d-a ću biti od koristi više nego dvama misionarima. Ja se molim za sve misionare, ne zaboravljajući ni naše obične svećenike, čija je služba kojiput teža nego apostolat onih, koji propovijedaju poganima".

Ali znajmo u isto vrijeme spojiti svoje molitve sa žrtvom. Pod konac svoga kratkog života Mala je Terezija iz Lisie-

uxa na savjet sestre bolničarke provela svaki četvrt sata u šetnji po vrtu, shrvana od bolesti i ognjice. Neka njezina susestra, videći je jednog poslije podneva, s kakvom mukom hoda, reći će joj: "Za vas bi bilo bolje, da počivate". "To je istina, odgovori joj ovo dijete poslušnosti, no znate li, što mi daje snagu? Ja hodam za jednog misionara. Predstavljam sebi, kako je jedan od njih tamo daleko teško umoran uslijed dugog apostolskog putovanja, pa da umanjim njegov napor, žrtvujem ovaj svoj dragom Bogu".

Povedimo se i mi za primjerom ove svetice te žrtvujmo svoju šetnju i svoj umor za naše misionare, tj. svoj naporni rad, svoje poteškoće, svoje trpljenje, pa makar morali kojiput u tu svrhu nešto i od usta otrgnuti.

II

Ako je istina, da naše katoličke misije potječu sve tamo od prvih Duhova, koje su apostoli slavili u dvorani posljednje večere deset dana poslije Uzašašća, ne smijemo zaboraviti, da se je i Marija nalazila u društvu ovih prvih misionara, i to upravo u njihovoj sredini i njima na čelu, i da ono mjesto, što ga je ona onda zapremala, nije prestala da drži u svim vjekovima crkvene povijesti među onima, koji nastavljaju djelo apostolata.

I stvarno, što rade misionari? Oni

nose dušama Krista. Ali tko više od Marije želi, da njezin Sin bude upoznat i ljubljen ovdje na zemlji, i da se njegova krv ne prolijeva uzalud? Nije slučaj, ako sve redovničke kongregacije, koje se bave misijama, goje osobitu pobožnost prema Mariji. Neke od njih nose njezino ime, dok je kod drugih njezino štovanje osobito živo, a pouzdanje u nju neograničeno. Msg. Le Roy, vrlo revan biskup misionar, nekada vrhovni poglavar Otaca Svetog Duha, lijepo je rekao: "Marija je vrhovna poglavarica kongregacije misionara". Kao majka i pomoćnica katoličkih misionara, Marija je nadahnula najveći dio djelâ, koja imaju za cilj, da pomažu i uzdržavaju misionare, na pr. Djelo za širenje vjere, što je niklo u Lionu podno Naše Gospe zahvaljujući se pobožnosti jedne odlične kršćanke, gospođice Jaricot. Možemo misliti, koliki je udio imala Marija u stvaranju misijskih zvanja, i to svakoga zvanja napose, od prvog buđenja jednog takvog zvanja pa sve do njegova punog ostvarenja. To zna samo Bog i svaki pojedini misionar, koji je neprestano stajao pod milosnim utjecajem Presvete Djevice. Sve do posljednjih svojih napora, tj. do posljednjeg daha svoga života misionar diže svoj pogled prema Mariji kao prema zvijezdi, koja je neprestano išla pred njim. Prolazeći kroz razne periode svoga oporog života misionar uvijek sreta slatku ruku Majke Božje, koja usmjeruje njegove korake, podupire ga i miluje. Blažena Djevica bila je ona, koju je molio, da rasvijetli njegova duhovnog vođu u sjemeništu; da pobjedi odu-

piranje svojih roditelja i svoga biskupa; da osuši suze njegove majke. Blažena Djevica bila je ona, kojoj se utekao,da svlada sve teške kušnje u vrijeme svoje apostolske formacije i da sretno prihvati svoje konačno posvećenje za misionara.Kad ga napokon lađa ponese preko širokih voda oceana prema dalekim i nepoznatim obalama, prema žuđenom cilju njegova srca, opet će biti Blažena Djevica ona, koja će mu se kao posljednja smiješiti s obale,koju ostavlja, i kao prva, koja će ga dočekati na drugoj obali.

Pošto su bili ovako odgojeni i štićeni od Majke Božje, misionari, kad stupe na polje svoga rada, grade najveći broj svetišta i misijskih ustanova u čast i slavu Blažene Djevice pronoseći njezino ime širom cijele kugle zemaljske sve tamo od ledenih glečera Sjevernog i Južnog pola pa do tropskih i neistraženih prašuma Amazonke; od najviših vrhunaca Anda i nepristupačnih predjela Ognjene Zemlje do modernih i napučenih gradova Sjedinjenih Država; id široke Indije, Kine i Australije do skromnih koliba u Zanzibaru i Kongu; od obala velikih afričkih jezera i obronaka Kilimandžara, od ruševina stare azijske kulture do Madagaskara i mnogobrojnih drugih zelenih otoka i otočića Oceana,koji plove na moru kao velike lađe: gdje se god zida jedna misijska postaja, bila skromna i mala, bila veličanstvena i velika, tamo i poznati glas zvona triput na dan opominje ljude sviju rasa i narodnosti,da se je Božja Riječ utjelovila i da joj je Marija Majka bila...

19. MARIJA KRALJICA MIRA

I

Mir je prijeka potreba ljudskog srca. Ni bogatstvo, ni užici, ni časti nisu u stanju, da nas potpuno zadovolje kad nema mira. Mir je poželjan osobito u naše vrijeme, kad moderna grozničavost, užurbanost i nesigurnost najozbiljnije ugrožavaju ovo kapitalno čovjekovo dobro na zemlji.

Mir je osim toga i velika potreba obitelji, naše moderne obitelji, gdje ne cvatu kao nekada kršćanske obiteljske kreposti, nego ih poplava bračnih rastava razdvaja i uništava. Mir je vrhovno dobro svakoga naroda i čitavog čovječanstva te preduvjet narodnog blagostanja. Ratovi jednog naroda protiv drugog kao i građanski ratovi jesu najveće moralno i materijalno zlo na svijetu.

Danas svi narodi teže za mirom, jer su svi bili žrtvom strašnih dvaju svjetskih ratova, čije se posljedice još i danas živo osjećaju, i jer vrlo skeptično gledaju u budućnost te se boje,da ih možda ne čekaju još veće kušnje i trpljenja.

Naš Spasitelj Isus Krist bio je najveći vjesnik mira. On je jedina garancija pravog i trajnog mira u punom njegovu opsegu. Prorok Izaija, koji je iz tame davnih vremena unaprijed gledao duhovno kraljevstvo budućeg Mesije, nazvao je Isusa

"knezom mira". Točno u ono vrijeme, kad je svijetom zavladao opći mir, kako svečano izvještava rimski martirologij, rodio nam se Spasitelj svijeta, a njegov je dolazak bio pozdravljen himnom mira, što su je anđeoski glasovi raznosili zvjezdanom betlehemskom poljanom: "Mir na zemlji ljudima dobre volje".

Mir je ono dobro, koje je Isus Krist vrlo često svojima želio: "Mir vam svoj ostavljam, mir vam svoj poklanjam... Mir s vama..." Plačući nad svojim gradom uzdahnuo je: "Kad bi ti znao, što ti može donijeti mir!"

U naše vrijeme, kad čovječanstvo strepi od pomisli na strahote, koje bi mogao sobom donijeti novi svjetski rat, mi mislimo s velikom boli u duši na onaj divni mir, koji bi zavladao svijetom, kad bi se provela u život ona Kristova zapovijed "Ljubite jedan drugoga", koju on zove svojom. Ali taj je ideal još daleko od nas.

Crkva, kojoj je Božanski Spasitelj naložio, da nastavlja njegovo djelo, pomno čuva ove divne riječi i nastoji se zadojiti miroljubivim Kristovim duhom. U svaku svoju molitvu i na svaku stranicu svoje liturgije ona je unijela ovu divnu riječ: mir. Ona posjeduje mnoge službene molitve, koje su sastavljene s izričitom namjerom, da se traži od Boga milost mira. "Gospodine, daj mir našim danima..." U svetoj misi prije pričesti ona se moli Jaganjcu Božjem, da nam da mir... Kad ispovjednik otpušta pokornika, pošto ga je

odriješio od grijeha, kaže mu: "Idi u miru". Mir je ono dobro, koje Crkva traži od Boga i za pokojnike: "Pokoj vječni daruj im, Gospodine".

Svi su se pape naših dana herojski zalagali za mir. Kad je god. 1914. austrijski poslanik molio papu Pija X., da blagoslovi austrijsko oružje, dobio je ovaj odgovor: "Ja blagosivam mir". Za vrijeme prvog svjetskog rata jedna jedina misao dominirala je u svim govorima, pismima i gestama pape Benedikta XV: vidjeti narode, da su se izmirili i da se mir povratio svijetu. Zato je ovaj papa pravom bio nazvan "dobrim Samaritancem Europe". Papa Pio XI jednako je mislio i djelovao. Uvodne riječi njegove prve enciklike kratko su i jezgrovito izrazile sadržaj njegova pontifikata: "Mir Kristov u kraljevstvu Kristovu". A tko se od nas starijih ne sjeća, koliko je truda uložio papa Pijo XII, da spriječi drugi svjetski rat, ali su sva njegova nastojanja izvrgli ruglu njemački i talijanski državnici.

II

"Kraljice mira", tako glasi posljednji zaziv lauretanskih litanija. Dometnuo ga je papa Benedikt XV god. 1917., kad je još bjesnio prvi svjetski rat. Iz toga ne treba zaključiti, da je pobožnost prema kraljici mira novijeg datuma i da nije bila poznata prijašnjim stoljećima. Već u XI stoljeću susrećemo se s izrazom "Naša

Gospa od svetog mira". U Srednjem Vijeku postojale su mnogobrojne crkve, koje su bile posvećene Majci Božjoj od mira. God. 1483. veliki arhitekt Bramante, koji je zamislio plan za crkvu svetog Petra u Rimu, sagradio je u svetom gradu, prema naredbi pape Siksta IV., lijepu crkvu Naše Gospe od mira. U XVII. stoljeću jedan građanin iz Amiensa u Francuskoj čini zavjet u slavu svemogućeg Boga i slavne Djevice Marije, Gospe od mira. U isto vrijeme u tom se gradu gradi kapela i kip Gospe od mira. Pape Lav XIII i Pio X odobrili su gradnju crkve Naše Gospe od mira, koja je dograđena 1900. Te godine piše papa Pio X:"Ništa nije draže našem srcu nego nastojati, da ovaj sveti i željeni mir uživaju svi narodi i da se on po zagovoru Djevice, koja je posrednica sviju milosti, blagotvorno širi po obiteljima, narodima i cijelom svijetu".

Kad je papa Benedikt XV stavio u litanije Majke Božje zaziv "Kraljice mira, moli za nas", pisao je: "Neka se dakle ovaj blagi i pobožni uzdah diže k prijestolju Marije, majke milosrđa, koja je po milosti svemoguća, sa svih krajeva svijeta, iz veličanstvenih svetišta i skromnih kapela, iz najbogatijih palača i najsiromašnijih potleušica, s krvavih bojnih polja i mora, i neka nosi do njezina srca tjeskobni krik majki i zaručnica, plač nevine dječice i uzdah sviju plemenitih srdaca".

I crkvena liturgija usvojila je ovaj Marijin naslov, koji joj je dala prava

kršćanska pobožnost. U himnu, koji se pjeva na blagdan svetog Mihaela, Marija se zove kneginjom mira. Majke proklinju ratove. Kako Marija ne će surašivati na učvršćenju mira, koji je pravo kršćansko dobro, kad mir dolazi od Krista te se temelji i ostvaruje po njemu? Marija je najviše surađivala s Kristom na ostvarenju ovoga, ljudima tako potrebnog, dara.

Marija je najsavršniji uzor onih kreposti, koje pogoduju miru, koje ostvaruju mir u ljudskim srcima i među narodima. Ona je neprijateljica strasti, koje stvaraju nemire i ratove. Ona je savršeno primijenila na se Kristove riječi: "Blago mirotvorcima..." Ona će najbolje pomoći i nama u nastojanju, da uzljubimo mir i slogu. "Ratovi, koje proklinju majke", lijepo pjeva jedan latinski pjesnik. Premda je bio poganin, on je dobro uočio jednu bistveno ljudsku i prirodnu crtu svakog materinskog srca. No što ćemo reći o užasu, koji ima prema ratu majčinsko srce Blažene Djevice Marije? Zemaljske majke obično samo djelomično mrze ratove, t.j. samo one, u kojima pogibaju njihovi sinovi i u kojima pobjeđuje neprijatelj. Ali Marija je zajednička majka sviju ljudi. Ona je uvijek jednako žalosna, bez obzira tko trpi, jer smo svi njezina djeca.

Zamisao, koja je ostvarena u Lurdu godine 1934., bila je lijepa i draga prečistom Srcu Majke Božje. Velik broj vojnika iz svih zemalja, napose iz Francuske, koji su se borili u prvom svjetskom

ratu jedni protiv drugih, našli su se na zajedničkom hodočašću pred čudotvornim kipom Blažene Djevice i obećali, da će biti jedni drugima braća u Kristu. Ovaj prizor, koji se otada ponavlja češće, neka bude zalog boljih vremena po zagovoru Blažene Gospe, kraljice mira.

20. MARIJA MAJKA NAŠE VJERE

I

U prvom poglavlju svoga Evanđelja sv. Ivan tvrdi, da oni, koji primaju Isusa Krista, postaju djeca Božja. I odmah nastavlja, da se Isus Krist prima u prvom redu po vjeri.

Ni sv. Pavao ne govori drukčije. On piše Galaćanima: "Svi ste vi djeca Božja po vjeri u Isusa Krista". A u pismu na Hebreje tvrdi, da je vjera nužno potrebna svakomu, tko se želi spasiti. "Bez vjere, kaže, nije moguće ugoditi Bogu". Tridentinski sabor utvrđuje i raščlanjuje ovu apostolovu riječ i definira, da je "vjera početak ljudskog spasenja, temelj i korijen svakog opravdanja".

Ovu is-tinu potvrđuje svaka stranica Svetog Evanđelja. Prije nego će izliječiti dva slijepca, koji su ga molili, da im se smiluje, Isus ih zapita: "Vjerujete li, da vas mogu izliječiti?" Kad su odgovorili, da vjeruju, on im vraća vid i kaže: "Neka vam bude, kako ste vjerovali". Slične scene čitaju se skoro na svakoj stranici Evanđelja. Isto tako odgovara Isus uzetomu; zatim ženi, koja je bolovala već 12 godina; pa upravitelju zbornice, koji traži, da Gospodin oživi njegovu mrtvu kćer; pa ocu, koji na podnožju Tabora moli Isusa, da izliječi opsjednutog sina itd. I svojim najbližim prijateljima postavlja Isus ovo bistveno pitanje, ovaj uvjet. Prije nego

će povratiti život mrtvomu Lazaru, svomu pouzdanom prijatelju, on traži od Marte, njegove sestre, čin žive vjere. "Ja sam uskrsnuće i život. Vjeruješ li?"

Pogledajmo, kako Isus hvali i veliča vjeru, ako negdje naiđe na nju u velikom i savršenom stupnju. Kako mu je draga vjera stotnika, koji moli Spasitelja,da izliječi njegova bolesnog slugu; zatim vjera žene Kananejke, koja moli za svoju opsjednutu kćer! Na jednak način postupa Spasitelj i s nama. Prije nego je uzašao na nebo, izgovorio je pred apostolima riječi, koje kažu, da je u vjeri sadržano bistvo kršćanskog života: "Onaj, koji uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a koji ne uzvjeruje, bit će pogubljen". On hoće, da vjerom Bogu služimo. U vječnom životu, kad ga budemo gledali licem u lice, vjera će biti suvišna. U zemaljskom životu, kad ga gledamo kao u ogledalu i zagonetci, vjera je u isto vrijeme i kušnja, na koju nas Bog meće, i sredstvo, kojim ga najsavršenije častimo. Vjera je snaga, koja prenosi gore. Prva istina o Isusu Kristu, koju svaki kršćanin mora vjerovati, jest ta,da je On naš Spasitelj i Otkupitelj, druga božanska Osoba, pravi Bog i pravi čovjek. Vjera u božanstvo Isusa Krista uključuje sve druge kršćanske objavljene istine.Ova je istina prva i temeljna, na njezinu auktoritetu počivaju sve ostale objavljene istine.

No budući da je vjera milost,najveća Božja milost, mi je moramo od Boga tražiti poniznom molitvom. U tu svrhu moramo često pobuđivati čin vjere i pri tome se služiti riječima uzetim iz Evanđelja: "Gospodine, umnoži našu vjeru... Vjerujem, Gospodine, umnoži moju vjeru..." Vjera mora prožimati sva naša djela, ako hoćemo, da imaju svrhunaravnu vrijednost. "Moj pravednik živi od vjere", kaže Sv.Pismo. A sv.Jakob veli: "Vjera bez djela je mrtva". Vjera,koja ne djeluje, zar je to iskrena vjera? Budući da je vjera temljna Božja milost i vrlo dragocjen Božji dar, ona ima u svijetu mnogo neprijatelja. Zato je naša dužnost, da je očuvamo i branimo, pošto smo je jednom dobili. Dobismo je lako i bez našeg sudjelovanja, ali sačuvati je možemo samo mukom i naporom. Izgubljenu vjeru nije moguće bez pravog čuda natrag zadobiti. Blažena Djevica Marija ima zadaću, da nam izdašno pomogne u ovom našem nastojanju.

II

Nitko ne može sumnjati,da je krepost vjere postigla u Marijinoj duši neslućene vrhunce savršenstva. Promatrajmo dakle Mariju jedan trenutak kao savršeni uzor vjere. Ona svijesno i čvrsto vjeruje, kad joj anđeo naviješta tajnu utjelovljenja.Dubina i neshvatljivost ove tajne ne sprečava nazaretsku Djevicu, da podvrgne svoj razum objavljenoj istini odmah, čim je za nju saznala. "Blago onima, koji ne vidješe, a vjerovaše", opominje Isus nevjernog Tomu. Ovu pohvalu zaslužila je Marija ne jednom nego stotinu puta u svome zemaljskom živo-

tu. U Betlehemu je gledala bijedno i slabašno novorođenče, položeno u siromašne jaslice, ali ona vjerovaše, da je taj dječak svemogući Stvoritelj neba i zemlje. U Nazaretu je gledala mladića, čije su ruke zaposlene običnim tesarskim poslovima, ali ona vjerovaše, da i najmanja kaplja znoja, koja se zrcali na njegovu čelu, ima vrijednost krvi, koja teče i spasava ljudski rod. U tragičnim urama trpljenja gledala je svoga Sina popljuvana, iznakažena, izudarana, ali ona vjerovaše, da je On najveći pravednik, koji će suditi i osuditi svu pravednost ovoga svijeta, te koji nije počinio nijednog grijeha. Ona ga je slijedila na putu prema Kalvariji i gledala njegovo popljuvano, okrvavljeno i zaprašeno lice, ali ona vjerovaše, da je On savršena i beskrajna Ljepota, pred kojom ostaju zasjenjene sve druge zemaljske ljepote. Ona ga je gledala, kad je umirao, i vjerovala u njegovo božanstvo još prije nego se potresla zemlja i rimski vojnik izjavio: ovo je zaista bio Sin Božji.

Savršen uzor sviju, koji vjeruju, Marija je i majka sviju vjernih, kaže Bossuet. "Srce presvete Djevice jest prvo Isusovo Evanđelje. Njezino djevičansko i majčinsko srce je knjiga, iz koje prema opisivanju svetog Luke čitamo o velikom događaju utjelovljenja Sina Božjega, na koji se odnose svi ostali evanđeoski događaji, sve ostale tajne kršćanske vjere. Zato sv. Ildefons vrlo dobro naziva Mariju "Božjim Evanđeljem".

Zar nam Marija nije dala Isusa, to svjetlo svijeta, kako ga naziva prefacija, koja se pjeva na Marijine blagdane? Nije li ona pokazala Isusa Elizabeti, pastirima, mudracima, poganima Egipta i starcu Simeonu? Zar nije Marija na svadbi u Kani pružila Isusu priliku, da učini čudo, a njegova čudesa jesu temelj našeg vjerovanja? Zar nije ona surađivala s Duhom Svetim na potpunoj formaciji kršćanske vjere u dušama apostola govoreći im o tajnama, koje su se zbile u njoj i s njome, napose o Isusovu djetinjstvu, što se tako živo usjeklo u njezinu dušu? Tko može dostojno opisati pomoć, koju je kasnije pružila učiteljima Crkve, doktorima i teolozima na proučavanju i produbljivanju svete znanosti; pa onda biskupima, koji su "čuvari vjere", pri upravljanju Crkvom; propovjednicima, koje je inspirirala; kao i njihovim slušateljima, čija je srca disponirala, da rado prihvate riječ Božju? Sve se niti kršćanske vjere prepliću u Marijinu srcu.

Sveti je Ćiril Aleksandrijski mogao reći na adresu Blažene Djevice ovu riječ: "U suradnji s tobom, Bogorodice, apostoli su propovijedali narodima nauku spasa. Pred tobom su đavli bježali, a ljudi, koji su čamili u tami idololatrije, pridolazili su k svijetlu vjere. Po tebi su vjernici primali milost krštenja, i po svima su se zemljama po tebi podizale crkve."

U istom duhu piše i papa Lav XIII: "Zdravo, o rječita usta apostola, čvrsti

temelji vjere, nerazorivi bedeme Crkve! Zdravo, o široko otvorena usta, iz kojih su potekli potoci božanske mudrosti tjerajući vodama prave vjere valove zabluda, koji se dižu. Veseli se, jer si sama uništila sva krivovjerstva po svemu svijetu".

Marija je uništila i raskrinkala sva krivovjerja. Ovu činjenicu utvrđuje i crkvena liturgija. Povijest Crkve iznosi mnogobrojne dokaze u potvrdu ove istine. Tu je Nestorije, koga je osudio crkveni sabor u Efezu. Tu su Albigenzi, pobjeđeni od krunice. Tu je Luter, tu su Turci, pobjeđeni u istom znaku. Tu su i svi ostali neprijatelji čiste Kristove nauke, prave vjere.

Marija je također ona, koja u srca, što izgubiše vjeru, ulijeva čežnju za ljepšim i plemenitijim životom. O tome daje svjedočanstvo i Renan: "Ako žalim za Rimom, to je zato, jer ne mogu pokleknuti s običnim pukom pred milim likom Madone u crkvi, gdje se ljudi tako rado zadržavaju. Dugo sam mislio, da se povratim u katoličku Crkvu uzdignute glave i kao kritičar. Ali jao! Ja ću se u nju povratiti kao jedna obična ponizna djevojčica, pobjeđen od Madone". To je bio Psichari, Renanov sin, komu je Blažena Djevica izmolila milost povratka, da se na ovaj način plemenito osveti njegovu nevjernom ocu.

21. MARIJA MAJKA NAŠE NADE

I

Nada je krepost, koja nas potiče, da čvrsto i ne sumnjajući očekujemo ona dobra, koja nam je Bog obećao, kao i svu onu naravnu i svrhunaravnu pomoć, koja nam je potrebna za njihovo postignuće. Nada bistveno počiva na uvjerenju, da je Bog neizmjerno dobar pa hoće, te neizmjerno moćan pa može, da udovolji svima svojim obavezama, koje se udostojao uzeti prema nama.

Vidi se odmah na prvi pogled, kako tijesna veza postoji između nade i vjere i kako će nada biti to više usidrena u našoj duši, što naša vjera bude dublja i življa. Pa kako i ne bi u našem srcu počivalo tvrdo uvjerenje o Božjoj dobroti? Ima malo istina, koje su tako često i tako uporno naglašavane u Svetom Pismu. Čujmo proroka Izaiju: "Ne boj se, jer ja sam te otkupio. Poznam te po imenu, i bit ću s tobom. Ako budeš gazio rijeke, one te ne će ugušiti, ako budeš išao kroz vatru, ne ćeš se opeći, vatra te ne će opaliti, jer ja sam tvoj Bog i tvoj Spasitelj. Ti si dragocjen i častan u mojim očima, i ja te ljubim... Zar će mati zaboraviti svoje dojenče? Zar se ne će smilovati plodu svoje utrobe? Sve kad bi majke i zaboravile svoju djecu, ja tebe ne ću zaboraviti. Ja sam te urezao u dlan svoje ruke".

Istina je, da se ovo pouzdanje u Bož-

ju dobrotu zna više puta poljuljati u dušama sjećanjem na vlastite grijehe i pri pomisli na Božju pravednost. Nema sumnje, da je Bog pravedan, neizmjerno pravedan, ali on posjeduje i neizmjerne rezerve milosrđa za dušu, koja se kaje radi počinjenih grijeha pa bili oni ne znam kako veliki i brojni. Idući pred Mojsijem Gospodin Bog mu tumači svoje ime: "Jehovah, Jehovah! Bog milosrđa i samilosti, spor na srdžbu, bogat dobrotom i vjernošću, koji čuva svoju milost do tisućeg pokoljenja, koji oprašta nepravdu, bunu i grijeh, ali ih ne ostavlja nekažnjene". Sveto Pismo tvrdi, da je "zemlja puna Božjeg milosrđa". Bog ide ispred grješnika, da ga putem najnježnijih ukora dovede do pomirenja sa sobom. "Bacite daleko od sebe sve svoje prestupke, koje ste počinili, načinite sebi novo srce i novi duh. Zašto hoćete da umrete, kućo Izraelova?" Ako je grješnik otvrdnuo, Bog čeka, da se njegovo srce umekša. "Gospodin čeka, da vam pokloni svoju milost. On će ustati, da vam iskaže milosrđe". "Ja stojim na vratima i kucam", kaže Spasitelj u Apokalipsi.

Sve ove citirane rečenice, osim posljednje, nalaze se u Svetom Pismu Starog Zavjeta. Ako se Bog htio pokazati tako blagim već u Starom Zavjetu, koji se zove zavjetom pravde, kako će se tek milim i blagim pokazati u Novom Zavjetu, koji se zove zavjet ljubavi i zavjet Božjeg očinstva? Ovaj zavjet stupio je na snagu, kako kaže sv. Pavao, kad se pokazala čovjekoljubivost našega Spasitelja i Gospodina Isusa

Krista. I tu bi trebalo pročitati upravo cijelo Evanđelje od početka do kraja, iznijeti sve riječi opraštanja, sve prizore milosrđa, sve priče, sva čudesa, sva djela i sve kretnje Spasitelja Isusa Krista, pa da dobijemo potpunu sliku o Božjoj dobroti.

Nada je krepost, koja nam je nužno potrebna. Ona je posljednja, koja ostavlja čovjeka. Ona je čovjekova okrepa i stalni izvor našeg zemaljskog života. Jasno je stoga, da će đavao uprijeti sve sile, da ubije u kršćanskoj duši ovu divnu krepost, bez koje nema života. Veliko zlo čine one duše, koje podliježu napasti malodušja ili čak očaja, što predstavlja zadnju stepenicu na skliskom putu u ponor. Juda je propao samo zato, jer je izgubio nadu. Tko se nada, taj ne propada.

Sve nas Objava uvjerava, svi razlozi govore za to, da ne smijemo nikada gubiti pouzdanja u Boga. Ako nas tišti osjećaj naše grješnosti, sjetimo se riječi svetog Pavla i naći ćemo u njima divni motiv utjehe: "Dosta ti je moja milost. U tvojoj slabosti pokazuje se moja snaga". "Zato ću se ja", nastavlja isti apostol, "radije hvaliti svojim slabostima, da u meni prebiva jakost Kristova. Zato se radujem, kad sam u slabosti, kad sam u ruglu, kad sam u potrebi poradi Krista, jer kad sam slab, tada sam jak".

II

Pobožnost prema Majci Božjoj na divan način učvršćuje u našim dušama krepost nade. Ova se naime krepost krasno zrcali u Marijinoj duši, i Bog je povjerio Mariji osobitu zadaću, da ovu krepost čuva i njeguje u ljudskim srcima. Budući da nada izravno proizlazi iz vjere, jer je Marijina vjera dosegla stupanj najvećeg savršenstva, takva je morala biti i njezina nada. Zar nije Marijina vjera bila veća od vjere sviju svetaca zajedno? Žar, kojim se ova nazaretska Djevica stavila u odnos prema Bogu i u njegovu službu, premašio je žar sviju anđela i sviju Božjih izabranika. Nijedna zemaljska stvar i nikakav materijalni posao nije joj bio zaprekom, da se sjedini s Bogom ovdje na zemlji i da teži za njegovim sjedinjenjem u vječnosti. Nijedna druga duša nije tako budno pazila na milost Božju, revno s njome surađivala i s njome rasla, nijedna nije imala tako živih želja za duhovnim dobrima i nebeskim bogatstvima. Nijedna izraelska djevica nije tako duboko proučavala i meditirala Sveto Pismo kao Marija. Nijedna nije bila u tolikoj mjeri svjesna milosrdne i očinske zaštite, koju je Gospodin Bog neprestano iskazivao svome izabranom narodu; nijedna nije češće i s više ganuća promatrala dobročinstva,kojima je Bog obasipao izabrani narod u njegovoj dugogodišnjoj povijesti. Nitko se nije tako savršeno predao u svetu volju Božju kao Marija, i nitko kao ona nije u-

živao toliku vedrinu i mir duše čak u najtežim životnim prilikama, na pr. onda, kad je Josip sav zbunjen razmatrao u svome srcu o tajni njezina materinstva. Sv. Alfonzo Liguori ovako se izražava o Marijinu pouzdanju: "Ona je stavila sve svoje pouzdanje u Boga u onom času, kad je imala dati svijetu svoga božanskog Sina i kad je u Betlehemu doživjela, da su joj uskratili i onu gostoljubivost, koja nije bila uskraćena ni najsiromašnijim, te je morala roditi u najzapuštenijoj štali. Njoj nije tada izbjegla na usta ni najmanja pritužba na Božju Providnost, nego se je potpuno povjerila Božjem vodstvu i pouzdano očekivala, da će joj on pomoći... Pouzdanje ove nebeske Majke nije se ništa manje očitovalo ni onda, kad joj je sv. Josip saopćio, da moraju bježati u Egipat. Ona se još iste noći spremi na daleki i teški put, da pođe među nepoznati narod bez hrane, bez novca, bez pratnje, nemajući uza se nikoga i ništa osim zaručnika i dječaka. Presveta Djevica pokazat će osim toga svoje veliko pouzdanje u Boga i onda, kad bude u Kani Galilejskoj tražila od svoga Sina čudo u korist siromašnih mladenaca. Reći će pouzdano i ponizno: "Vina nemaju". A kad joj Sin odgovori: "Moja ura još nije došla", ona se ne će obeshrabriti, nego će se pouzdati u Božju dobrotu i zapovjediti slugama, neka slušaju Isusa u svemu, što im reče.

Nada u Boga bila je tako čvrsto ukorjenjena u Marijinu srcu, te je nije ostavila ni u tmurnim danima trpljenja,da-

pače ni u ona tri dana, dok je njezin Sin počivao u grobu. Kad je zatim Isus uskrsnuo i uzašao na nebo, njezina se težnja za sjedinjenjem još više povećala, ali se nije pokazala ni jedan samo časak nestrpljivom, nego uvijek predanom u volju Božju. Ona je mirno i spokojno čekala onaj sretni dan, kada će se dići u nebeske visine, da tamo nađe svoga Sina i nerazdjeljivo se s njime sjedini.

Marija pomaže i nama, da se vježbamo u kreposti nade. Tko misli na Mariju, taj ne može, a da se ne napuni nade, jer nam Marija daje Isusa, koji je nada svijeta, a s Isusom i milost Božju, koja predstavlja glavni motiv naše nade. "Tko se nada, taj ne propada", kaže poslovica, ali motivi naše nade nisu u nama. Sveci su dobro razumjeli ovu istinu. Sv.Ivan Berhmans vrlo dobro kaže: "Marija je sav razlog naše nade. Presveta Gospa me je othranila i odgojila. Po njoj se nadam spasiti. Bez nje ja bih pao u očaj". U Mariji se nalaze svi razlozi naše nade. U nju možemo staviti svoju nadu u svim prilikama svoga života: u napastima, u duševnom i tjelesnom trpljenju, u nesigurnosti za svoju sadašnjost i u neizvjesnosti za svoju budućnost. Pa i onda, kad smo sagriješili, teško sagriješili. Ona će biti naša najveća nada i u času naše smrti.

General Sonis doviknuo je vojnicima, koji su teško ranjeni ležali i uzdisali na snježnom bojnom polju: "Mislite na Mariju Djevicu. Ona stoji na pragu vječnosti i daje snage onima, koji kane ovaj prag prekoračiti". Zaista: tko stavlja svoje pouzdanje u Mariju, može biti siguran, da će se u njegovu dušu naseliti mirna, slatka i sveta krepost kršćanske nade.

22. MARIJA MAJKA LIJEPE LJUBAVI

I

"Bog je ljubav", zapisao je sv.Ivan. Ako je to istina (a nema očitije istine od ove), onda ništa čudno, što je Bog,koji bijaše rekao: "Načinimo čovjeka na svoju sliku i priliku", dao našemu biću sposobnost neizmjerne vrijednosti: da možemo ljubiti. Tu je misao htio izraziti i slavni Bossuet, kad je izrekao onu poznatu rečenicu: "Stvarajući ljudsko srce Bog je u nj stavio najprije dobrotu".

Ljubiti, u tome je sav čovjek. To je njegova snaga, to je njegova plemenitost, to je njegova veličina, a to je nažalost više puta i njegova bolest, njegova slabost prema onoj: "Dobrota je sirota".

Prva zapovijed naše vjere, svečano proglašena na gori Sinaj i ništa manje svečano potvrđena od Isusa Krista, jest: da moramo ljubiti Boga svim svojim srcem i iznad svih ostalih stvari. "Bog treba da bude uvijek prvi poslužen", bijaše poznata rečenica svete Ivane Arške. Kako ne bi trebao da bude prvi ljubljen i prvi poslužen onaj, koji je u najuzvišenijem smislu riječi naš Otac; "Otac, koji je na nebesima", Otac, komu dugujemo sve, što jesmo i što imamo u prirodnom i natprirodnom redu; Otac, koji je naš Stvoritelj i naš Spasitelj!?

Bog želi imati prvo mjesto u našem srcu, apsolutno prvenstvo. Čujmo,što veli sv.Franjo Saleški u svome Timoteju: "Vrhovna čast pripada vrhovnom veličanstvu, a vrhovna ljubav vrhovnoj dobroti. Ljubav prema Bogu je ljubav bez straha, jer dobrota Božja nema primjera. Njegova se dobrota neizmjerno uzdiže iznad svake druge dobrote. Zato njega trebamo ljubiti najvišom, najuzvišenijom i najjačom ljubavi, koja nema poredbe ni s kojom drugom ljubavi". Tumačeći onaj tekst sv.Pavla, gdje apostol tvrdi, da ga nijedna stvar ne može odijeliti od ljubavi Božje, Bourdaloue dobro primjećuje, da u ovoj Pavlovoj tvrdnji nema nikakvog posebnog entuzijazma i elana, nego je apostol izrazio samo ono, što smo općenito svi dužni. Dižući Božju ljubav iznad svake druge Pavao nije govorio kao apostol i svetac nego kao obični vjernik. On je rekao mnogo,ali nije rekao ništa, što ne bi bio dužan svaki čovjek. I tko god ne bi bio spreman tako misliti i raditi, taj ne bi bio vrijedan kraljevstva Božjeg. Ako ljubav, koju imate prema Bogu, nije veća od svake druge ljubavi, pa bila ona ne znam kako goruća, to nije ni izdaleka ona ljubav,koju Bog od vas traži. Morate znati, da ste u zabludi, ako mislite, da ste takvom ljubavi ispunili svoju dužnost prema Gospodinu Bogu".

Svatko može odmah na prvi pogled uočiti, kakvim je opasnostima izvrgnuta naša dužnost ljubiti Boga iznad svega i svim svojim srcem. Ima toliko osoba na svijetu, ima toliko stvari, koje mogu zaokupiti čitavu našu ljubav i odvratiti

je od Boga! Ne kažem, da prava Božja ljubav mora isključiti svaku drugu ljubav. Premda se ona mora dići iznad sviju ostalih, ipak ne znači, da ih mora sve uništiti. Božja ljubav ne zatvara ljudsko srce, nego ga još otvara. Ona ne sužuje srce, nego ga proširuje i traži samo to, da druge ljubavi budu časne i dopuštene i da budu podređene Božjoj ljubavi, koja treba da kraljuje među svima ostalima.

Osim ljubavi prema Bogu u naše će srce moći da uđe i ljubav prema Presvetoj Djevici, prema svecima, anđelima i svima drugim bićima, koja tvore s nama istu duhovnu obitelj, uključujući ovamo i ljubav prema roditeljima i prijateljima. Svi su ljudi naša braća. Sve ih moramo ljubiti prema izričitoj Kristovoj zapovijedi. Ljubit ćemo osim toga i sve prirodne ljepote, kao i sva lijepa umjetnička djela, koja su daleka jeka one nestvorene vrhovne ljepote, koja je u Bogu. Točno piše Msg. Gay: "Ljubite dakle, veli on, ljubite mnogo svoje roditelje i svoje prijatelje te tjelesne i duhovne dobročinitelje. Nitko nije tako živo ljubio sve stvari kao Isus Krist, jer nitko nije tako ljubio Boga, našeg nebeskog Oca, kao On. Ove se dvije ljubavi ne isključuju, nego se jedna podređuje drugoj. To su dvije rijeke, koje uporedo teku i izlijevaju se u isti ocean. Ljubiti u Bogu, ljubiti kao Bog, ljubiti poradi Boga. Bile vaše druge ljubavi ne znam kako brojne, ne znam kako žive i ne znam kako nježne, vi morate ljubiti Boga iznad svega, suvereno. Vi ne

smijete ljubiti nikoga kao njega, nikoga koliko njega i nikoga protiv njegove volje. To znači, da njega morate ljubiti nedjeljeno".

Ako bi nas koja zemaljska ljubav htjela udaljiti od Boga, mi moramo prekinuti s njome svaku vezu. "Onaj, koji ljubi svoga oca ili svoju majku više nego mene, nije mene dostojan".

II

"Moje zvanje je ljubiti", rado je ponavljala sveta Mala Terezija. Kad pomislimo, kako li je snažna ljubav prema Bogu buktila u srcu jednog svetog Pavla, ili svetog Franje Asiškog, svete Terezije Avilske, svetog Ignacija Lojolskog, svetog Ivana Boska i tolikih drugih velikih svetaca, tko može izreći, koliku je ljubav prema Bogu sakrivala u svome srcu blažena Djevica Marija! Ako krepost ljubavi sastoji u tome, da ljubimo Boga radi njegova neizmjernog savršenstva, a bližnjega radi Boga; budući da je Marija više nego ijedno drugo stvoreno biće proniknula u najdublje tajne Božjega savršenstva, tko može opisati, kakva je bila Marijina ljubav prema Bogu? Marija je bez sumnje posjedovala najsavršeniju spoznaju Boga, koju jedno stvorenje može imati. Tu je spoznaju ona za vrijeme svoga zemaljskog života neprestano uvećavala, proširivala i produbljivala živeći u najintimnijem odnosu s

Isusom kroz 33 godine zajedničkog života. Marija je već na ovome svijetu, na neki način, bila dignuta na stupanj blaženog gledanja te nije trebala mnogo zavidjeti ni samim anđelima, koji Boga gledaju licem u lice. Njezina savršena spoznaja Boga dala joj je savršenu ljubav prema Bogu. Marija je imala jasnu spoznaju o tome, da je Bog neizmjerno dobar, neizmjerno lijep i neizmjerno mudar. Ona je također znala, da sva zemaljska dobrota, ljepota i mudrost nisu ništa drugo nego blijedi odsjev Božjih savršenstava. Budući pak da je ona osim toga posjedovala najplemenitije, najčistije i najvelikodušnije srce, kakvo nije imao nitko drugi, ona je bila živo zahvalna Bogu za sva dobročinstva, kojima ju je obasuo. Marija je ljubila Boga na temelju najtjesnijih veza, koje su postojale između Boga i nje. Djeca vole svoje roditelje. Marija je bila kćerka Svevišnjega, njegova starija i jedina kćerka; toliko ju je Otac nebeski uzdigao iznad svih drugih žena. Roditelji ljube svoju djecu. Marija je ljubila u Bogu svoga Sina, svoga ljubljenog i dragog Sina, svoga jedinog Sina, kost od njezine kosti, meso od njezina mesa, krv od njezine krvi, koji je po tijelu čitav pripadao njoj. Marijina ljubav prema njezinu Sinu bila je istovjetna s njezinom ljubavi prema njezinu Bogu. Zaručnica ljubi svoga zaručnika. Kako dakle ne će zaručnica Duha Svetog svim srcem ljubiti Boga, koji je sama ljubav? Marijina ljubav prema svome zaručniku bila je istovjetna s

njezinom ljubavi prema njezinu Bogu. Dosta! Dosta! I anđeo ne bi drugo nego mucao, kad bi trebao govoriti o ovako božanstveno nježnom predmetu. Ljubeći Boga i ljubljena od njega Marija nije bila povezana s Božanstvom nego samo vezama ljubavi.

Bossuet lijepo veli: "Vi dobro znate, da je ljubav prema Isusu Kristu najljepši dar, kojim Bog časti svoje svete". Kako je velik morao biti ovaj dar, kad je bio poklonjen Onoj, koja je bila najsvetija i najsavršenija od sviju stvorova!

Kako je dakle Marija ljubila Boga i kada? Uvijek i posvuda. Kad su upitali svetog Benedikta Labre-a, što radi svećenik, kojega je išao posjetiti, odgovorio je: "Ljubi Boga". U svakom trenutku svoga života Marija je ljubila Boga. To se je moglo reći bez ikakva uveličavanja i pretjerivanja. I još kako ga je ljubila! Čitav je njezin život bio neprekinuti niz čina ljubavi prema Bogu. Ona je ljubila Boga svim svojim srcem, svim svojim umom i svom svojom snagom. "Ako je Presv. Djevica mogla pobuđivati herojske čine najvišeg stupnja; ako je njezin život tvorio neprekinuti niz suradnje s nadahnućima Duha Svetog; ako nijedna primljena milost nije ostala bez ploda u njezinoj duši; ako se svaki trenutak brinula, kako da ugodi svome božanskom Učitelju; ako se pokazala savršeno čistom, duboko poniznom, potpuno nesebičnom i divno požrtvovnom, bila je to ljubav prema Bogu, koja ju je inspirirala i davala joj uvijek novu snagu na putu savršenog živo-

ta" (L.Gariguet, Djevica Marija).

Marija je ljubila Boga iz čiste ljubavi bez ikakve primjese sebičnosti. Koliko je puta naša ljubav vrlo nečista i sebična, kao zlato koje još nije bilo u talionici. Marijina ljubav nije bila takva. Kod nje je bilo sve savršeno čisto, svrhunaravno, bez ijednog praška, koji bi umanjivao njezinu ljubavnu snagu i polet, bez ijednog čuvstva, koje bi se stavilo kao zapreka između Boga i njezine duše.

Sv. Ildefons piše: "Kao što plamen prožme željezo, tako je Duh Sveti prožeo Marijinu dušu nebeskim plamenom, tako da se u njoj nije niti vidjelo niti osjetilo išta drugo osim ovog plamena božanske ljubavi".

Marija je doslovno ostvarila onaj ideal božanske ljubavi, koji P. Foucaud, kad je postao trapistom, ovako opisuje: "Kad netko ljubi, onda ne misli na drugo nego da bude ljubljen. On se ne zanima ni za što drugo nego za to, da bude dobro njegovu ljubljenom biću i da ga posjeduje. On je apsolutno nesposoban, da cijeni bilo koju drugu stvar i da joj pridaje bilo kakvu važnost. Kad netko ljubi, za njega postoji samo njegovo ljubljeno biće. Sav ostali svijet mu se čini kao jedno veliko ništa; on za njega ne postoji. Kad jedno ljudsko srce ljubi Boga, može li se onda u njemu naći još mjesta za nemir i materijalnu brigu?"

23. MARIJA PREČISTA MAJKA

I

"Blago onima, koji su čista srca, jer će Boga gledati". Isus Krist je svečano proglasio ovo blaženstvo u svome govoru na gori. Ovo blaženstvo otkriva tajnu, zašto je Spasitelj uvijek davao prednost onim dušama, koje su se isticale živim sjajem čistoće: svojoj Majci Prečistoj Djevici; maloj djeci, koju je blagosivao; svetom Ivanu ljubljenom apostolu, komu je iskazivao posebnu ljubav itd. Prije nego bi neku ženu učinio apostolom svojih obećanja i svoga Evanđelja, on bi je digao, ako je pala, podijelio oproštenje njezinu skrušenu srcu i vratio joj izgubljenu čistoću. Tako je postupio sa Samaritankom.

Čistoća! To je plemenita i svijetla krepost, koju dosta glasno hvalimo, ako joj kažemo "lijepa krepost". Mnogi je rado nazivaju "anđeoska krepost", jer je po svojoj naravi svojstvena anđelima. One, koji su se osobito odlikovali u ovoj kreposti, Crkva rado uspoređuje s anđelima. Svetog Alojzija, Dominika Savija i njima slične s istog razloga zove anđeoskim mladićima. Zašto je ova krepost ne samo tako lijepa nego i tako važna? Zato, jer tvori oznaku same Božje svetosti, a mi smo stvoreni zato, da budemo slični Bogu i živimo, prema svojim moćima, Božjim životom, i to ovdje na zemlji po milosti, a gore na nebu po blaženom gledanju. Nečistoća i Bog

ne mogu biti zajedno. Dopušteno je misliti, da su se mnogi ljudi pogubili za sve vijeke upravo zato, jer su slobodno i svojevoljno nečisto griješili i u tome grijehu ustrajali.

Treba priznati, da ova krepost ima velike zahtjeve, koji znaju biti i nesavladivi, ako se hotimično izlažemo napastima i bližnjim prigodama. Ona obuhvaća i mobilizira sve naše ljudske sposobnosti. Naš duh se ne smije naslađivati grješnim mislima. Naša fantazija mora tjerati od sebe ružne slike i prizore. Naša volja ne smije odobriti i prionuti uz čine i postupke, koji su zabranjeni moralnim zakonom. Naše srce mora uskladiti svoju snagu ljubavi s Božjim zakonom. I naše se tijelo ne smije osloboditi pravila, koje mu nalaže čistoća za njegovo dobro. Predati se grijehu nečistoće značilo bi profanirati i samo tijelo, koje je stvoreno zato, da u njemu Bog stanuje i da bude hramom Duha Svetog. Sv.Pavao više puta ponavlja prvim kršćanima: "Vi ste hram Božji.Vaša tjelesa su svetište Duha Svetoga".

Kad smo se krstili, svećenik je izgovorio nad nama ove riječi: "Iziđi iz njega nečisti duše, i daj mjesto Duhu Svetomu". Ali ne samo krštenje, nego i drugi su sakramenti posvetili naše tijelo, kao npr. Potvrda, a osobito Euharistija.

Čistoća je teška svakomu. Istočni grijeh je zarezao u našu narav duboka i trajna nagnuća, koja nas neprestano vuku u grijeh, a naši osobni padci još samo po-

većavaju snagu i djelotvornost prirođenih zlih nagnuća. Čuvanje čistoće postaje još dvostruko teže za nas, koji živimo u današnjem modernom svijetu, kad je nečistoća postala pravom društvenom pojavom. Današnji svijet s pravom nasladom kvari sve one,koji su zahvaćeni njegovim vrtlogom i dolaze pod njegov utjecaj. Zlo, koje se nekad rijetko ispoljavalo i sramežljivo sakrivalo, danas je uzelo maha u javnom i privatnom životu, osvojilo knjige, slike, kazalište, kino, razgovore i javno mišljenje. Žena, koja je nekada bila nosilac čistoće, postala je danas rasadnik nečistoće. Nečistoća prijeti mnogo više nego atomska bomba, da uništi ljudski rod. Kod prečiste Djevice Marije tražit ćemo u prvom redu pomoć u borbi protiv ove pošasti i rakrane modernog društva.

II

Čistoća je u kruni Blažene Gospe najljepši dragulj, koji baca posebni sjaj na skladnu ljepotu svih ostalih njezinih kreposti. Izaija, veliki prorok Starog Zavjeta, već je mnogo stotina godina unaprijed opazio svojim proročkim okom blještavi sjaj "djevice, koja će začeti". Stari Druidi su u srcu svojih prašuma dizali oltare nepoznatoj djevici, koja će roditi u čistoći tijela i duše budućeg spasitelja. I Rimljani su bili veliki sve dotle, dok su cijenili ovu krepost. Možemo li se ču-

diti, ako u marijanskim litanijama, gdje se u dugom nizu broje i nabrajaju svi odlični naslovi Marijine moći i slave,upada u oči često ponavljanje zaziva, koji ističu Marijinu čistoću: sveta Djevo djevica! Majko prečista! Majko neoskvrnjena! Majko neokaljana! Kraljice djevica! Kraljice bez grijeha začeta!

Djevičanstvo, tj. čistoća, u tolikoj je mjeri vlastito Mariji Majci našeg Spasitelja, te odmah mislimo u prvom redu na nju, kad čujemo bilo gdje izgovoriti riječ "djevica". Tako se tijesno ovo ime sraslo s njezinom osobom. "Marija je djevica - kaže O.Coube - ona je djevica nad sve ostale djevice. Ona je u tolikoj mjeri djevica, te ovo ime, samo za se izgovoreno, upravo nju označuje u mislima sviju ljudi. Kad vam izgovorim riječ "djevica" bez komentara, na koga onda mislite, ako ne na Majku Božju? Vi ne mislite ni na svetu Janju djevicu, ni na svetu Ceciliju, ili bilo koju drugu svetu djevicu, čiji se bijeli djevičanski vijenac bljeska u povorci, koja prati Jaganjca, kamogod ide. Vi odmah u duhu pomišljate na Onu,koju je na platnu ovjekovječio fra Angelico, ili Rafael, ili Murillo, još bolje: vi mislite na Onu, koja se ukazala Maloj Bernardici u Lurdu obučena u bijelu haljinu s pojasom, sa sklopljenim rukama,pogledom uperenim prema nebu i s crvenom ružom pod nogama, dok izgovara riječi: Ja sam Bezgrješno Začeće".

Marija je bila kristalno čista u svo-

me djevičanskom tijelu, koje je, istina, bilo sagrađeno od iste materije kao i naše, no u kome ćete uzalud tražiti i najmanju klicu nečistog kvasca, koji zbog istočnog grijeha blati naše tijelo. Marija je bila vrlo ponosna na čistoću svoga tijela. Ideal, koji je uvijek imala pred očima, bio joj je onaj, na koji misli liturgija katoličke Crkve, ka-d je zove "vazda djevicom". Marija je bila kristalno čista i u svojim mislima i poželjenjima za razliku od svake druge djevice,koja se mora dnevice čistiti od praha, što pada i protiv volje na njezinu dušu. Zato nije čudno, ako je njezina prva instinktivna kretnja bila povući se, kad joj je anđeo na dan navještenja otkrio, da će postati majka, jer još nije točno znala, kome i kako će dati život. No s kakvim je oduševljenjem odmah dala svoj pristanak i izgovorila sudbonosnu riječcu "da", kad je saznala, da će primiti samoga početnika života, čistoće i djevičanstva, koji će od njezina tijela primiti samo ljudski oblik, a da ne će pri tome ni malo oskvrnuti njezin ideal; baš obratno, da će još učvrstiti, posvetiti i potvrditi njezino djevičanstvo. Crkva ističe ovu istinu u božićnoj misi, kad na jednom mjestu veli, da "naš Gospodin Isus Krist ne samo što nije povrijedio djevičanstvo svoje presvete Majke, nego ga je naprotiv još posvetio". On ga je digao na stupanj osobitog i privilegiranog djevičanstva. Crkva čestita Blaženoj Djevici Mariji, jer je združila radost materinstva

sa sjajem djevičanstva. Tko će dakle sagledati sav domet djevičanstva, posvećenog njezinim božanskim materinstvom, kad znamo, da je njezino tijelo i prije toga posvećenja bilo savršeno čisto? Jer čega se Bog dotakne, to se može još samo više očistiti nego je prije bilo, nipošto zaprljati.

"Bog je sama čistoća i svetost. On čisti ono, što je već čisto, i posvećuje, što je već sveto. Ali ne postoji nijedan materijalni predmet, koji bi on tako jako, snažno, duboko, intimno i izravno očistio i posvetio, kao tijelo presvete Djevice. Njezino djevičansko tijelo jest nešto najčistije i najsvetije u cijelom materijalnom svijetu" (P. Tonquédec).

No ako stvar tako stoji s tijelom Prečiste Djevice, što ćemo reći o čistoći njezine duše? One duše, koja je svetište, u kome se je Bog neprestano hvalio, slavio i blagosivao? "Veliča duša moja Gospodina". "Duša Presvete Djevice, kaže isti pisac, diže se u svojoj čistoći iznad duša sviju svetaca, pa i onih koji su bili najintimnije i najtjesnije povezani s Bogom. Recimo ukratko: ona je biser duhovnog svijeta, biser što je sličan prizmi, kroz koju prolaze sve dugine boje. Iz nje sijeva bezbroj sitnih zraka, koje se rađaju i oblikuju na bijelom svodu i svijetloj bjelini, koja je sadržina biserne prizme. Tako se u duši presvete Djevice rađaju i odrazuju sve kreposti, ali sve se rađaju i oblikuju na svijetloj bjelini čistoće, koja je nebo njezinih kreposti".

24. MARIJA KRALJICA MUČENIKA

I

Jakost je krepost, koju danas najviše trebamo. Prvo radi uzvišenosti kršćanskog ideala, koji se stavlja pred nas; ideala, koji bistveno sastoji u tome, da postanemo slični svome božanskom uzoru Isusu Kristu; a drugo radi naše slabosti, zbog koje smo apsolutno nemoćni, da izvršimo postavljeni zadatak bez pomoći milosti Božje. Ova milost nam je, kažem, osobito potrebna u naše dane, kad se đavao diči velikim brojem svojih pomagača; kad posvuda trijumfira razuzdanost; kad snaga strasti vuče u propast bezbroj žrtava; kad se ogromna količina ljudske energije gubi u obožavanju tjelesne kulture, dok mase napuštaju put prema pravim idealima bojeći se duhovnih i moralnih podviga, bojeći se ravnog i tvrdog puta dužnosti i kreposti.

Čovjek se mora podvrći naporu svuda; ne samo u natprirodnom redu nego i u prirodnom, kad npr. hoće steći neko znanje, ili napredovati u službi, svladati neku poteškoću, pobjediti neku zapreku. Koliko više bit će napor potreban na moralnom, duhovnom i vjerskom području, kad se treba boriti protiv vlastitih slabosti, učvrstiti volju, usavršiti svoj značaj, jednom riječi: kad treba ići stopama našeg božanskog Spasitelja Isusa Krista. Najteže je svladati samoga sebe.

Već je u Starom Zavjetu čovjek došao do zaključka, da je "borba ljudski život na zemlji", dok Isus tvrdi, da "samo silni, jaki osvajaju kraljevstvo nebesko". Sv.Pavao neprestano ponavlja ovu misao. On poredjuje kršćanski, napose apostolski život s vojničkom službom. "Bojuj dobar boj vjere... Ne će primiti krune nego onaj, koji se bude dobro borio... Radi kao dobar vojnik Kristov..." Kad na jednom mjestu svjetuje, da obučemo na se Božje oružje, pred njegovim se očima pokazuje rimski vojnik u punoj ratnoj spremi: opasač, oklop, kaciga, štit, mač. Što sve to znači, nego da se mi, koji hoćemo slijediti Krista, moramo podvrći najraznovrsnijim naporima? Prvi kršćani su uopće zamišljali svoj kršćanski život, u pogledu napora, kao vojnički život.

Tu su prije svega napori, da se odupremo unutrašnjim neprijateljima: kukavičluku, lijenosti, nemarnosti, zloj navici itd. Zatim napori, da se odupremo i pobijedimo izvanjske neprijatelje: đavla i svijet sa svim njegovim nedopuštenim užicima, zabavama, razgovorima, posjetima, knjigama... Zatim napori, da sačuvamo i njegujemo u sebi unutrašnji život; da se borimo protiv svojih zlih sklonosti; da odolijevamo i najžešćim napastima; da ispovijedamo uvijek i svuda ljubav,da ljubimo i same svoje neprijatelje.

Ali za svaki pojedini napor treba nam hrabrosti. "To što mnoge sprečava, da ne napreduju, kaže knjiga Nasljeduj Krista, to što mnoge odvraća, da ne rade sa žarom na vlastitom usavršavanju, to je strah pred poteškoćama i naporom, koji traži borba." Ovaj napor treba da bude neprestan. Imali bismo od njega malo koristi, kad bismo ga poduzimali samo povremeno od časa do časa, prema časovitom raspoloženju. "Gledajte, reče sv.Atanazije, kad je držao govor o svetom Antunu Pustinjaku, - gledajte, kako velik sluga Božji bijaše Antun, koji je sve tamo od svoje rane mladosti pa do svoje duboke starosti sačuvao uvijek isti žar u duhovnom životu ne želeći, da si ni u starosti priušti malo prikladniju hranu ili da svoje tijelo zaogrne mekanijom odjećom". Tako su radili sveci, tako su postupali svi pravi prijatelji Božji.

Jakost, o kojoj govorimo, potrebna je kršćaninu u svako doba njegova života: ne samo onda, kad je mlad i neiskusan,što je samo po sebi razumljivo, nego i onda, kad je odrastao i sazreo, pa čak i onda, kad su ga svega pokrile sijede vlasi. Jakost nam je potrebna u svim životnim uvjetima: bili u svijetu ili u samostanu, u javnom ili privatnom životu. Kad biskup posvećuje đakona, kaže: "Primi Duha Svetog, koji će ti dati jakost, da se odupireš đavlu i njegovim napastima."

Naša jakost mora biti budna, i nikada se ne smijemo smatrati sigurnima, jer uvijek i posvuda možemo iznenada pasti, pa će padac biti to žalosniji, što je manje predviđen. "Onaj, koji misli da sto-

ji, neka pazi da ne padne", kaže sv.Pavao. Mi smo svi slabi, jer nas je sve ranio istočni grijeh, koji se u krstu istina briše, ali je ostavio u nama rane, koje ne će nikada potpuno zacijeliti. Naša se prirođena slabost kasnije još povećala nizom osobnih grijeha, koji stvoriše u nama zle navike, probudiše strasti i učvrstiše grješna nagnuća. Crkva Kristova dobro pozna ovu našu slabost i zove je "ljudska slaboća" te se neprestano moli Bogu,da nas poštedi od grijeha i padaca. Pročitajmo na pr. molitvu IV nedjelje po Bogojavljenju, koja glasi: "Bože, koji znaš, da radi ljudske slaboće ne možemo odolijevati tolikim pogiblima, podaj nam, molimo te, zdravlje duše i tijela, da tvojom pomoću nadvladamo ono, što radi svojih grijeha trpimo".

Poznavajući ovu našu slaboću naš je Spasitelj ustanovio jedan sakramenat, da joj doskoči i snabdije nas milošću jakosti, koja nam je kao kršćanima i Kristovim vojnicima potrebna. To je sakramenat svete Potvrde. Ali sva ova naša slaboća ne smije nas obeshrabriti i učiniti malodušnima, nego moramo biti uvijek optimistički raspoloženi. Uzdajmo se u Onoga,koji je pobijedio svijet. "Moji se sinovi ne smiju bojati nijedne bitke, objavio je Bog svetoj Katarini Sijenskoj, jer ću ja stvoriti od njih junake i dati im čvrstu volju jačajući ih u krvi moga Sina". Ali milost hrabrosti mi moramo tražiti i od Blažene Djevice.

II

Marija se zove djevicom jakom i kraljicom mučenika. Oba ova izraza govore o preobilju jakosti, koja se sakriva u Mariji te ujedno ukazuju, kakva mora biti prava pobožnost prema Majci Božjoj. I stvarno, nije mala zabluda, kad netko misli, da se pobožnost prema Majci Božjoj sastoji u pukim čuvstvima, i ništa drugo. Neki gledaju u ovoj pobožnosti samo poeziju majskog cvijeća i pobožnih pjesama. Neki ne vide u Mariji nego majku, čija blagost samo miluje i dijeli poljupce; uvijek je spremna, da uljepša naš životni put, okruži ga svježom hladovinom i veselom pjesmom. Ali ne! Kršćanski život nije takav. Isus Krist je to naglasio jasno i odlučno. Njegov put je uzak i strm. "Tko ne uzme svoj križ i ne slijedi me"... Put je kršćanina više sličan kalvarijskom putu, jer smo mi sudbinski povezani s onim, koji je prvi prevalio ovaj put i za kojim moramo svi ići. I blažena Gospa zove svoje štovatelje, neka idu ovim putem. Budući da smo pozvani, da uđemo u žestoki boj sa sotonom, koji je rođeni neprijatelj naših duša, Crkva hoće, da u toj borbi stavimo veliko pouzdanje i nadu u blaženu Djevicu, za koju ista Crkva kaže, da je "strašna kao u bojni red svrstana vojska". Ova kraljica mučenika osobito je na Kalvariji pokazala, da je jaka i da se u njoj krije nadljudska snaga. Ona je tamo na onom golom brdu "stajala", tj. ostala je na nogama, kako nas uvjerava Evanđelist,

koji opisuje ovu žalosnu scenu. To znači, da je bila jaka, kad je bez ičije tuđe pomoći mogla podnijeti onoliku bol. A to opet ne znači, d-a je bila indiferentna, hladna, još manje ukočena, bezosjećajna, jer jedan crkveni tekst lijepo kaže, da "stajaše plačući". Čitava kršćanska tradicija promatra Mariju podno križa kao osobu, koja je u savršenoj harmoniji sjedinila u sebi istovremeno svu jakost i svu bol, koju ljudska narav uopće može podnijeti. U ovoj pozi prikazuju Majku Božju mnogi kršćanski slikari i kipari: kao ženu, koja je u isto vrijeme i čvrsta i skršena od boli, dok prihvaća mrtvo tijelo svoga božanskog Sina, kad ga snimaju s križa.

Ovaj divni i žalosni prizor predstavlja vrhunac Marijine hrabrosti. No uz ovaj, svakomu vjerniku dobro poznati prizor, ima bezbroj drugih u njezinu životu, gdje se također zrcali nepojmljiva i muška hrabrost ove junačke žene. Marija hrabro podnosi trpljenje u betlehemskoj spilji, gdje sve oko nje zjapi prazninom i gdje vjetar puše sa svih strana, dok ona mora biti zadovoljna s ono malo slame, da pokrije svoga Jedinca pred okrutnom zimom. Ona silno trpi i onda, kad mora bježati pred bijesom jednog zavidnog i okrutnog kralja i putovati u daleku tuđu zemlju, gdje će biti izvrgnuta svakovrsnim pomanjkanjima. Ona trpi i u Nazaretu, kad gleda Božjega Sina, kralja sviju kraljeva, kako se mora podvrći najnižim i najtežim ručnim poslovima, da zaradi žuljevima svojih

blagoslovljenih ruku koricu crnog suhog kruha. Ona će kasnije mnogo trpjeti zbog nepojmljive ljudske zavisti, nečovječne himbe, izmišljenih kleveta i svakovrsnih nepravednih progona sa strane farizeja i drugih Isusovih neprijatelja. Zato nije čudno, ako Crkva diže glas i traži u Marije onu hrabrost i jakost, koja je potrebna njezinim vjernicima. "Djevice Pomoćnice, moli se Crkva, priskoči nam u pomoć. Podigni one, koji padaju, pomozi slabima". A u drugoj svojoj molitvi kaže ovako: "Milosrdni Bože, pomozi našoj slabosti, da se dignemo iz svojih zloća slaveći spomen presvete Bogorodice."

25. MARIJA MAJKA DOBROG SAVJETA

I

Čovjeku je potreban dobar savjet u svako doba njegova života: kad je dijete, što je samo po sebi razumljivo, jer je tada još u svemu neiskusan; kad je odrastao i zreo pa mu stotinu planova roji po glavi te bi se mogao vrlo lako odlučiti za ono, što nije pravo; kad je već star i istrošen, da jednim potezom ne pokvari sve ono dobro, što ga je teškom mukom za života stvorio. Ali ako to vrijedi u području naravnog reda, koliko će više vrijediti u području nadnaravnog i moralnog reda milosti. Osobito ovdje su nam potrebni dobri savjeti. Ima toliko krivih koraka,koje možemo nepromišljeno počiniti, toliko pogubnih putova, kojima možemo krenuti, toliko nasilnih i zavodljivih napasti, koje vrebaju iz zasjede, toliko nesreća, koje treba izbjeći, toliko prigoda,pred kojima treba pobjeći.

Ima momenata u životu, kad treba gledati jasno, kad moramo biti na čistu.Svatko je slab sudac u vlastitoj parnici.Strasti potamnjuju zdravo prosuđivanje.U zjenicama naših očiju ima toliko trunja,što se skupilo zbog počinjenih pogrješaka. Sposobnosti, koje su stvorene da nas vode, često nas varaju. Naš sami razum može nas zavesti na krivi put. Naša volja se može oduprijeti dužnosti. Naše srce nas može iznevjeriti. Tada je potrebno,da od nekoga izvana primimo dobar savjet. To je laka stvar, reći ćete, jer savjetnika ima mnogo na svijetu, možeš ih naći na svakom koraku. Predpostavimo, da mnogi od njih zaista imaju najbolju volju, da nam dobro savjetuju. No oni mogu pogriješiti i dati nam, protiv svoje volje, loš savjet. Nisu nepogrešivi. Drugi opet, koji bi nas mogli dobro svjetovati, egoistični su i nisu nam skloni. Drugi su opet u dno duše pokvareni i ne ustručavaju se, da nas sotonski pute na zlo. Koliko je duša, osobito mladih duša, zalutalo na putu života, dapače se sasvim izgubilo, jer su primale savjete od lažnih prijatelja, koji su ih zaveli na zlo.

Premda nam je dobar savjet uvijek dobro došao, uvijek potreban, ima časova u životu, kad ga osobito trebamo. Radi se npr. o odluci, koju treba donijeti pod svaku cijenu, jer je neodgodiva, i koja će dati pravac i smisao našem čitavom životu, ovomu na zemlji i onomu u vječnosti.To je odluka o zvanju. Takvo se pitanje zvanja nužno postavlja pred svaku dušu, koja se imalo brine za svoje duhovno i materijalno dobro. Kako bi nam dobro došao u takvoj situaciji jedan mudar, razborit i rasvijetljen savjetnik, da nas ohrabri,ako smo klonuli; da nas povede za ruku, ako kolebamo; koji će preuzeti dužnost našeg vidljivog anđela čuvara; koji će biti kao neko utjelovljenje one Providnosti, koju ne vidimo tako jasno svojim vlastitim očima.

Ali jao! Bit će vrlo rijetko, kad ćemo se namjeriti na tako savršena, rasvi-

jetljena i sigurna savjetnika. No čega nema kod ljudi, naći ćemo kod dragog Boga. Isus Krist živi u nama djelotvorno po milosti, osobito ako nas k njemu vodi njegova sveta Majka.

II

Tko želi primiti, osobito u kritičnim časovima svoga života, spasonosna rasvijetljenja, neka ide k Onoj, koja se u litanijama zove "djevica premudra" i "majka dobrog savjeta". Sav njezin život opravdava u savršenoj mjeri ove nazive. Sav je njezin život, za razliku od života mnogih današnjih kršćana, ispunjen više djelima nego riječima ljubavi, napose djelima dobrih savjeta. Svojim navještenjem daje nam savjet razboritosti, podložnosti i velikodušnog oduševljenja... Svojim pohođenjem daje nam savjet ljubavi i apostolata... U Nazaretu daje nam savjet ljubavi prema radu, pouzdanja u Božju Providnost i potpune predanosti... Svojim trpljenjem daje nam savjet žrtve, pokore te žive i rasvijetljene volje...

Ne može biti drukčije, kad znamo, da je Marija prijestolje mudrosti i zaručnica Duha Svetoga, koji je rasvijetljuje svojim svijetlom i koji ju je na Duhove tako reći postavio za vidljivog i službenog savjetnika rađajuće se Crkve, uključiv ovamo pastire i obične vjernike.

Marija daje dobre savjete djeci. Majka, koja je vodila prve korake Utjelovlje-

ne Riječi, ne će biti ravnodušna prema ovomu Kristovu cvijeću, ovim nježnim krhkim stabljikama, na koje se kalame kreposti betlehemskog dječaka i nazaretskog mladića.

Marija daje dobre savjete roditeljima, čija je odgovornost vrlo teška osobito u času, kad njihov auktoritet dolazi u pitanje, kad se djetinje poštivanje pomalo gubi, a opasnosti za njihovu djecu postaju sve veće i brojnije.

Marija daje dobre savjete radnicima. Ona, koja je bila kraljevska kći, htjela je da bude zaručnica skromnog tesara i hoće da je zovemo Gospom rada. Ona savjetuje siromašne i bogate sjećajući jedne njihova uzvišenog dostojanjstva, a druge njihove dužnosti, da djelotvorno ljube svoga bližnjega. Ona savjetuje bolesnike pružajući im iz svoje djevičanske ruke kalež trpljenja i pokazujući im svoga trnjem okrunjenog Sina, uzor sviju onih, koji trpe, muče se i umiru. Ona daje dobre savjete i čitavim narodima. Ako je istina, kako nam svjedoči Sveto Pismo, da Bog šalje svoje anđele ne samo pojedincima, nego također narodima i državama, kako da se Marija, kraljica anđela, ne će zanimati za narode, koji su baština Krista Kralja? Zato imaju pravo oni katolički narodi, koji su Mariju izabrali za svoju kraljicu te simbolički krune njezine slike i kipove. Među ove narode ubraja se i naš hrvatski narod, koji uvijek i posvuda rado pjeva onu poznatu Marijinu pjesmu: "Zdravo Djevo, kraljice Hrvata".

Marija daje svoje savjete djevicama.

Koliko je svetih redovničkih zvanja probudila, njegovala i odgojila Marija! Sv. Ivan Bosko je često tvrdio, da nijedan dječak nije došao u njegov zavod, u njegovo sjemenište, ako ga Marija nije na poseban način pozvala i k njemu poslala.

Marija daje dobre savjete i svećenicima. Ona je kraljica i majka svećenika, koji nastavljaju Kristovo djelo na zemlji. Ona je uvijek spremna, da ih prosvjetljuje, jača i pomaže u njihovu uzvišenom zvanju. Ona daje napose svoje dobre savjete papi, Kristovu namjesniku na zemlji. U najtežim danima povijesti Kristove Crkve rimski pape su se uvijek utjecale k Mariji te tražili od nje zaštitu i pomoć. Zato je pape nazvaše pomoćnicom kršćana. Papa Pio V s krunicom u ruci prati tok sudbonosne bitke kod Lepanta, gdje je kršćansko oružje iznijelo pobjedu. Papa Pio VII boraveći u progonstvu moli se Mariji, a ona uslišava njegovu molitvu i vraća ga natrag Crkvi, dok njegove neprijatelje ponizuje. Svi pape su gojili posebnu pobožnost prema Mariji Majci dobrog savjeta, čija se jedna lijepa slika nalazi u Vatikanu i u mnogim drugim rimskim crkvama. Pobožnost prema Mariji, od koje nam dolazi svaki dobar savjet, obdariše oprostima mnogi pape, među kojima Pio IX, Lav XIII i Pio X, koji umjetnu u lauretanske litanije lijepi zaziv: majko dobroga savjeta, moli za nas".

26. MARIJA KRALJICA SVIJU KREPOSTI

I

Čistoća, jakost, razboritost, to su samo neke od kreposti, koje moraju resiti kršćanske duše i približavati ih k Božanskom Uzoru, koga smo još kod krštenja obećali nasljedovati. Postoje još i druge kreposti, koje trebaju da rese jednu kršćansku dušu i dadnu joj poseban sjaj. Postoji poniznost, poslušnost, odricanje, duh siromaštva, milosrđe, pravednost, ljubav, a da druge i ne spominjemo.

Prije svega poniznost. "Ova krepost, piše P. Sertillanges, daje Bogu što je Božje, a nama što je naše." Ona kazuje, što smo, što imamo svoga i što sami po sebi možemo. Ona nas uči, da sami po sebi nismo zapravo ništa. Sami po sebi smo zapravo manje od ništa: slaboća i grijeh. Poniznost nam otkriva istinu, da sve ono, što posjedujemo, sva dobra naravnog i svrhunaravnog reda potječu od Boga, koji nam ih je velikodušno poklonio. Poniznost nam veli, da ne možemo ništa učiniti za svoje spasenje bez Božje pomoći.. Ova je krepost čovjeku tako potrebna, te nam je u njoj morao prednjačiti sam Spasitelj Isus Krist, koji je pravi Bog, koji sve ima i sve može. I još u kolikoj je mjeri Isus Krist uzeo ovu krepost za pravilo svoga zemaljskog života! Gledajmo ga, kako se je ponizio u Betlehemu; gledajmo ga, kako 30 punih godina provodi najskrovitiji život!

Čujmo ga, kako hvali poniznost kao svoju osobnu vrlinu: "Učite se od mene, kaže, jer sam krotak i ponizan srcem... Onaj,koji se ponizuje, uzvisit će se, a onaj,koji se uzvisuje, ponizit će se... Prvi će biti posljednji, a posljednji prvi..."

Isus Krist je htio da bude i poslušan. Bio je poslušan od kolijevke do groba.Njegova poslušnost bila je tako savršena i stroga, te ga odvede u najsramotniju smrt. Iz poslušnosti dade se razapeti na križ. Tu istinu naglašava sv.Pavao u pismu Filipljanima: "Krist postade poslušan do smrti, do smrti na križu". Svojom poslušnošću on je platio svome nebeskom Ocu dug, što ga čovjek načini još u raju zemaljskom, kad je počinio grijeh neposlušnosti. Svaki je grijeh zapravo jedan neposluh prema Bogu.

I krepost odricanja je bila u velikoj cijeni kod našeg božanskog Spasitelja. Dok je bio u Betlehemu, živio je ne samo u siromaštvu, nego u pravoj bijedi,jer je oskudijevao u svemu, pa i u onim stvarima, koje obično posjeduju i najsiromašniji. Za vrijeme svoga javnog djelovanja, kad se mogao i obogatiti, da je htio, on ponosno izjavljuje: "Lisice imaju brloge i ptice nebeske gnijezda, a Sin čovječji nema, gdje bi naslonio glavu".

Kako su dragocjene i rijetke sve ove vrline našeg božanskog Spasitelja osobito u naše moderno doba! Danas se gaze gotovo sve kršćanske kreposti, jedna za drugom. Kako je samo rijetka poniznost! Kako je

rijetka poslušnost! Lucifer je rekao:"Ne ću služiti". Ista ova oholost natjerala je Adama, da ne sluša te je i on sagriješio. Otada ovaj grijeh nije nikada potpuno nestao s ovoga svijeta. U naše doba kao da opet trijumfira i proglašuje se gospodarom ljudi, događaja i stvari. Nema sumnje, da ci danas ima mnogo dobra na svijetu, ima mnogo kreposnih ljudi, mnogo svetih duša, te je opravdano postaviti pitanje, je li ikoje drugo doba kao naše bilo tako plodno čudesima i djelima ljubavi. Ipak ne smijemo zatvoriti oči pred očitom činjenicom, da danas bezboštvo,barem u javnom životu ljudi, trijumfira nad vjerom u Spasitelja Isusa Krista i nad kršćanskim idealima. Neprijatelji vjere mnogo su prodorniji i aktivniji od današnjih vjernika, koji krivo misle,da će nas Bog spasiti bez našeg sudjelovanja. Danas ljudi ne rade ništa manje ni lakše nego su nekada radili, znoje se i muče, ali su manje sretni, jer su sve svoje misli,osjećaje i brige usmjerili samo na ovu zemlju. Hoće da stvore sebi nebo od hrpe materijalnih dobara i tjelesnih užitaka, koje žele apsorbirati u što većoj mjeri i u što kraćem roku. Govoriti današnjem čovjeku o potrebi odricanja i duhu siromaštva te o drugim kršćanskim krepostima kao sredstvu duševnog zdravlja i poleta značilo bi uzalud trošiti riječi. Ipak ne smijemo izgubiti svaku nadu. Ima jedan lik, koji je u sebi upodobio sve Kristove kreposti u najvišem stupnju i stavlja se pred naše oči u divnoj, privlačivoj lje-

poti; koji zove i ljude našeg vremena, da slijede Krista. To je lik blažene Djevice Marije, kraljice sviju kreposti.

II

Da se jedan grješnik, koji se vratio k Bogu nakon dugog lutanja; da se i isti čovjek pravednik ponizuje pred Gospodinom Bogom, to je stvar, koja nas ne treba ni najmanje iznenaditi; koja je sama po sebi razumljiva; ali da blažena Djevica Marija, koju je Bog visoko dignuo iznad anđela i svetaca i sjajna je kao sunce, da Marija nimalo ne misli na svoje uzvišene prednosti nego samo zato, da se što više ponizi pred onim, koji joj je učinio velike stvari, to je posljednji stupanj poniznosti, do kojeg se može dignuti jedan zemaljski stvor. Ova krepost se jasno očituje u svim riječima i činima Presvete Djevice. Bourdaloue lijepo piše: "Poniznost! Evo kreposti, koja razveseljuje nebo. Evo kreposti, koja pokreće Riječ Božju, drugu božansku Osobu, da ostavi Očevo krilo i sađe s prijestolja slave u ponore ništavila. Tu se zaista obistinjuje riječ, koju je izrekao kraljevski prorok, da naime ponor izaziva ponor. Dok se Marija ponizuje pred Bogom, ponor djevičanske poniznosti doziva drugi još veći ponor božanskog uništenja".

Budući da je bila ponizna, Marija je uvijek i slušala. Njezin odgovor: neka mi bude po tvojoj riječi, upravljen anđelu na

dan navještenja, savršen je izraz podvrgavanja i poslušnosti prema svetoj volji Božjoj. Čitava ova scena sastavljena je od nepretrganog niza poslušnosti. Dok se Djevica pokorava Bogu, Bog se pokorava njoj. Dok Djevica prihvaća začeće, Riječ Božja prihvaća da stanuje u njoj. Kako presveta Djevica žarko ljubi poslušnost, koju treba da stvorovi iskazuju svome Stvoritelju, dokazuje i prizor, koji se god.1846. odigrao na brdu Salette između nebeske Prikaze i dvaju pastira. Djevica je rekla djeci: "Ako moj narod ne bude slušao Boga, ja ću biti prisiljena dopustiti, da padne na zemlju ruka moga Sina. Ona je već tako teška, te je ne mogu više zadržavati".

Marija je gojila u svome životu i krepost odricanja. Njezina osoba nije poznavala luksusa. Ona je provodila vrlo jednostavan život, kakav provode najobičniji ljudi iz najnižih slojeva, koji ne znaju, što je obilje. Njezino srce bijaše i previše usmjereno prema Bogu i prema njezinu božanskom Sinu, te se u njemu nije mogao poroditi nijedan drugi osjećaj, koji bi je odvratio ili u njoj umanjio ljubav prema Bogu i oduševio je za neko prolazno zemaljsko biće ili dobro.

Kad bismo sada ostavili ove tri značajne Marijine kreposti (njezinu poniznost, njezinu poslušnost i njezino odricanje), pa prešli na druge kreposti,vidjeli bismo, da se Marija u svima odlikovala i da sve kršćanske kreposti zadobiše u njoj svoj poseban sjaj. Ovo se ne može tvrditi

za ostale ugodnike Božje, jer znamo,da se svaki od njih odlikovao u nekoj svojoj specifičnoj vrlini, koja je njegovoj svrhunaravnoj fizionomiji davala poseban miris i boju. Tako se Sv.Franjo Ksaverski odlikovao u velikoj ljubavi prema spasu duša i apostolatu. Sv.Vinko Paulski pokazivao je osobitu brigu za ljudsku bijedu. Sv.Franjo Saleški odlikovao se u blagosti, a sv.Ivan Bosko u ljubavi prema zapuštenoj omladini. Za svetog Alojzija Gonzagu znademo, da se isticao u ljubavi prema anđeoskoj kreposti čistoće itd. Ali u Mariji su sve kreposti postigle svoj najviši vrhunac i savršenost.

"O preslavna Djevice, sve kršćanske kreposti, koje su svojstvene aktivnom i kontemplativnom životu, u tvojoj svetoj duši su se našle zajedno na okupu, da se međusobno natječu i od tebe stvore divno i čudesno biće. One, koje služe aktivnom životu, očistile su i oplemenile tvoju volju, a ostale su rasvijetlile tvoj razum. Tebi nije manjkala ni čistoća anđela ni postojanost mučenika ni odricanje ispovjedalaca ni čednost djevica. Ti si se visoko digla u nebo sviju kreposti". (Garriguet).

27. MARIJA GOSPA OD POBJEDE

I

Napast! Postoji li u kršćanskom životu jedna češća i općenitija stvarnost od ove? Ima li vjernika, koji nisu nikada na sebi doživjeli žalosnu stvarnost napasti? Zar nas ona ne salijeće tako reći svaki dan, te pred silom njezinih navala mnoge duše padaju u potištenost,malodušnost, a često puta i u očaj?

Mnogi naime krivo misle, da je napast isto što i grijeh. Ona se nameće svakome, svagdje i uvijek. U svako doba života i u svakoj životnoj okolnosti. Niti je mogu od nas potpuno udaljiti samostanske rešetke, niti nas može od nje potpuno osloboditi sijeda kosa na glavi. Ona je slijedila svetog Antuna u pustinju, a nije poštedila ni arškog župnika u njegovu bijednom i siromašnom stanovanju. Kad je sv.Franjka Šantalska postala udovica i Bogu se potpuno posvetila, imala je jake napasti. Sv. Vinko Paulski, koji ju je dobro poznavao, pisao je o njoj poslije njezine smrti:"Ona je bila puna vjere, premda su napasti čitav njezin život žestoko jurišale na ovu njezinu tvrđavu. Ona mi je sama rekla i više puta pisala, da je njezin duh često puta bio pun svakovrsnih napasti i odvratnosti, te se neprestano silila, da skrene svoj pogled sa svoje unutrašnjosti, tako je bila odurna sama sebi." Sv. Alfonzo Liguori morao je podnositi svako-

vrsne napasti: pobunu osjetila, taštinu misli, drzovito pouzdanje u samoga sebe, razne napasti protiv vjere itd. "Ja imam 88 godina, rekao je ovaj svetac, ali plamen mojih napasti nije još ugasio u meni". Sveci su imali jednu zajedničku crtu: nikad se nisu osjećali sigurnima i pošteđenima od napasti te su sve svoje pouzdanje stavljali jedino u Boga. I sam naš Gospodin, koji je htio da nam u svemu bude sličan osim u grijehu, bio je tri puta napastovan u pustinji. Time nas je htio poučiti, da nas napasti ne će nikada potpuno ostaviti, i da one još nisu grijeh.

Očite su prednosti, koje nam pružaju napasti. One kušaju našu vjernost stavljajući nas u položaj, da se možemo odlučiti ili za Boga ili protiv njega. Samo kroz ogledalo napasti možemo pravo upoznati sami sebe. To je ona životna mudrost, koju je već poganski mudrac proglasio temeljem svoje nauke i koju mora prisvojiti također svaki Kristov sljedbenik: "Upoznaj samoga sebe". Upoznati samoga sebe, to je temelj, na koji se onda dograđuju druge kreposti: poniznost, jer upravo napast pokazuje, kako smo sami od sebe slabi i kako nam je svaki čas potrebna pomoć s neba; razboritost, koja će nam svjetovati, da izbjegavamo grješne prigode; jakost, čiju ćemo potrebu sve više i više osjećati u životu, da ne klonemo pod teretom napasti; umjerenost, pomoću koje ćemo se čuvati od ispada; pouzdanje, jer je prema riječima apostola "vjeran Bog, i ne će dopustiti, da budemo kušani više nego možemo podnijeti,

i svaku će našu kušnju obrnuti u naše dobro". Prema riječima apostola, "da se onima, koji ljube Boga, sve okreće na dobro", svaka napast, koja nas snađe po Božjem dopuštenju, može se pretvoriti u naše duhovno dobro. Samo zato Bog i dopušta, da budemo kušani. Sredstvo, pomoću koga ćemo svoje napasti moći da pretvorimo u svoje vlastito dobro, označio je sam Spasitelj, kad nam je doviknuo: "Bdijte i molite".

"Bdijte", jer su grješne prigode mnogobrojne, a napasti jake; jer svijet u kome živimo obiluje grijesima i nečistoćom svake vrste, koja poput silne nabujale rijeke prelazi granice svoga toka i izlijeva se na sve strane; jer je svijet u kome živimo "sav utonuo u zlo". Svijet ima svoja načela i svoje ideale, koji se dijametralno protive načelima i idealima Evanđelja. Svijet ima svoje privlačivosti, svoje potrebe, svoje rugaljke i svoje progone. Svijet je onaj, koga naš Spasitelj nije uključio u svoju molitvu i koji će zbog toga propasti.

"Bdijte", jer je duh, istina, spreman, ali je tijelo slabo, "i molite", "jer bez mene ne možete ništa učiniti". Tako je govorio Isus Krist, i to je istina, koju nas svaki dan uči naše vlastito iskustvo; koja nas ali ne smije obeshrabriti, nego nas još potaknuti, da ponavljamo sa svetim Pavlom: "Sve mogu u onome, koji me jača". Sv. Augustin, koji se više puta morao Bogu zahvaljivati za pomoć odozgo, uvje-

rava nas, da "Bog ne skreće svoj pogled s onoga, koji se bori, nego priskače u pomoć čovjeku, koji je slab i nagrađuje onoga, koji pobjedi".

II

Prije nego rečemo, kakvu nam pomoć pruža Blažena Djevica u napastima, pitajmo se, je li ona sama bila podvrgnuta napastima. Jasno je, da ona nije mogla biti podvrgnuta onim napastima, koje izviru iz istočnog grijeha, jer ovim grijehom ona nije uopće bila okaljana. No to se isto ne može reći za napasti, koje dolaze od đavla i svijeta. O Marijinim napastima, istina, sv.Evanđelje nigdje izričito ne govori, ali nam bez sumnje dosta kaže već time, što donosi opširan opis onih napasti, kojima se podvrgao njezin božanski Sin u pustinji. Tu se zbila jedna čitava drama, čija je važnost dovoljno naglašena detaljnim opisom događaja i koja nam se prikazuje kao provođenje onog providnosnog plana, što ga je Bog imao s čovječjom naravi svoga Sina. "I odvede Duh Isusa u pustinju, da bude kušan od đavla". Razne faze ove drame vrlo su vjerno opisane. Tri puta neprijatelj napada i tri puta bude odbijen. Napada sa svih strana i ne udaljuje se, dok ne čuje riječi: "Ne kušaj Gospodina Boga".

Ako je dakle sam Isus bio kušan, zar možemo predpostaviti, da je Marija ostala

pošteđena unatoč svih svojih velikih i jedinstvenih povlastica? Ako je apsolutno potrebno, kako se izražava Bossuet, da Isus neizmjerno premašuje u savršenosti svoju svetu Majku, sigurno je, da je Marija mogla biti kušana, kao što je mogao biti i njezin božanski Sin; i da je mogla dostojanstveno odbiti sve nasrtaje napasti, kao što ih je odbio Isus. Kako je slatko i utješno za jednu kršćansku dušu misliti, da se i Marija borila protiv napasti i da su joj kao duhovnoj majci novoga čovječanstva poznate sve poteškoće njezine djece. Ima dapače nešto časnoga u napastima, jer životinje ne mogu biti napastovane i nemaju mogućnosti, da se opredijele za Boga.

Prije nego postane utočište grješnika, tj. onih, koji su podlegli napasti, pravo je, da Marija bude utočište onih, koji su kušani i nalaze se u opasnosti te mogu svaki čas podleći. Zar ne će biti upravo Marija često puta naša posljednja nada, kojoj ćemo se uteći, da nas spasi u poteškoćama i napastima? Ako znamo, da je i ona bila izvrgnuta navalama nečastivoga, zar ne ćemo imati još veće pouzdanje u nju i zar ne će zato ona biti nama još više sklona? Sv.Pavao tvrdi, da se Spasitelj morao izjednačiti s nama u svima stvarima osim u grijehu, kako bi mogao biti prema nama samilostan, premda on nije prije trebao okusiti našu bijedu, pa da bude sklon nama bijednicima. Nije trebao, ali je dolikovalo, da tako bude. Koliko više treba tvrditi za Mariju, da je prije trebala sama okusiti svu našu bijedu, pa da bude maj-

činski samilosna prema svojoj bijednoj djeci.

Ima jedna velika pouka, koju možemo izvući iz činjenice, da je i Marija, poput svoga božanskog Sina, također bila kušana. Budući da je ovo idealno i najsvetije biće, puno najizabranijih Božjih milosti, sačuvano od same ljage istočnog grijeha, moglo biti kušano, kako možemo predpostaviti, da mi ne trebamo biti; mi koji se tako lako priljubljujemo uz zemlju i živimo vrlo površnim kršćanskim životom? Niti najveće kreposti, niti najsavršenija svetost ne može nas učiniti zaštićenima pred navalama vječnoga neprijatelja naših duša, koji kao ričući lav obilazi okolo tražeći koga da proždere. Život sviju svetaca potvrđuje ovu istinu. Oni dokazuju ispravnost one apostolove rečenice: "Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne". Samo Bog ne može biti kušan.

Jedno je sigurno i u to vjerujemo, da je Marija ona, koja će nam rado pružiti svoju ruku pomoćnicu u svima našim napastima. Ona dade čovječanstvu Isusa Krista, i ona je spremna, da nam uvijek pruža ovaj svoj božanski dar. To je njezina svojstvena zadaća i uloga, koju joj Providnost povjeri. Svatko dobro zna, da svaka pa i najmanja napast znači jednu opasnost za Kristov život u nama. Možemo li misliti, da nam Marija ne će priteći u pomoć i braniti nas, da se opasnost ne pretvori u katastrofu i borba u poraz? Kad je s Crkvom molimo, da bude uz nas i čuva nas od svih zala, mi je molimo, da bude s nama u na-

pastima i da predusretne zlo, u koje bismo mogli pasti. Ako je velika milost dobiti oproštenje od grijeha, još je veća biti od njega uopće sačuvan. Marijina pomoć osigurana nam je osobito u onim napastima, kojima sami nismo dali nikakvog povoda niti smo ih mogli izbjeći uz našu najbolju volju. U takvim napastima Marija nam rado priskače u pomoć. Za ostale napasti vrijedi opomena Svetog Duha: "Tko ljubi opasnost, poginut će u njoj".

28. MARIJA UZROK NAŠE RADOSTI

I

Radost, sreća! To je ono dobro, za kojim neodoljivo teži svako ljudsko srce. Mi se instinktivno bojimo svake boli i trpljenja te požudno tražimo sreću, potpunu sreću. Ovu potrebu ljudskog srca, koja dolazi od samog Boga, ne može ignorirati ni naša sveta vjera, a još manje joj se može protiviti. Ne samo što se Kristova vjera ne protivi ovoj našoj prirođenoj težnji, nego nas uči, da konačna čovjekova svrha na zemlji sastoji u tome, da u Bogu nađe onu radost, koja nema ni konca ni kraja i koja nas može potpuno zadovoljiti. Ovu radost, radi koje Gospodin Bog stvori čovjeka, izgubili smo u raju zemaljskom, ali Isus nam ju je ponovno priborio, i to u tako punoj mjeri, te jedan crkveni otac u pjesničkom zanosu zove istočni grijeh "sretnim", jer je upravo on bio povodom bogatog i plodonosnog otkupljenja.

Kristovo Evanđelje, koje u prijevodu znači "vesela vijest", ispunjeno je od prve do posljednje stranice motivima radosti i veselja. U zvijezdanoj betlehemskoj noći anđeoska pjesma saopćuje pastirima veliku radost: da se rodio Spasitelj, koji je Krist Gospodin. Čitavo Evanđelje ostaje dosljedno ovomu u početku označenom programu. Velika radost napunja srca mudraca, kad su se nakon napornog truda i dugog traženja našli pred božanskim Djećakom. Velika kršćanska radost, koju svijet ne može dati, jest ona stvar, koju Krist obećava mnoštvu svojih slušatelja, kad im na gori govori o blaženstvima. Isus Krist je sijao oko sebe radost i sreću na svakom koraku: među djecu, koju je grlio i blagosivao; među grješnike, kojima je opraštao grijehe i vraćao volju za život; među bolesnike, koje je liječio; među mrtve, kojima je vraćao život.

Mir, koji je Spasitelj često obećavao svojim učenicima, osobito u danima poslije uskrsnuća, uvijek je posljedica prave duševne radosti. "Neka se vaše srce ne uznemiruje i ne žalosti... Tražite i dobit ćete, da vaša radost bude potpuna... Otsad ćete se moliti u moje ime... Ovo vam rekoh, da imate mir..."

Prvi su kršćani vrlo intenzivno doživljavali Kristovu duhovnu radost. Oni bijahu uvijek vedri i ponosni, jer su živjeli u Kristovu miru. Spisi, koji govore o životu prvih kršćana, kao na pr. Djela apostolska, Poslanice i Apokalipsa, puni su mira i radosti. Ova je radost i te kako dolazila do izražaja u propovijedima apostola i njihovih učenika te je postala jednim od najuspješnijih sredstava u osvajanju svijeta za Kristovo kraljevstvo. Ljubav, mir i radost, to je bila velesila, kojom su raspolagali kršćani u osvajanju svijeta. Prvi su kršćani dobro shvatili karakter evanđeoske radosti te su bili daleko od toga, da je miješaju s bučnim i prolaznim nasladama cirkusa i foruma. Sv.

Pavao tvrdi za Kristov mir, "da je božanski i da prelazi svaki ljudski pojam" te prožima do srži duh i srce. Apostol želi, da ovaj mir zavlada u ljudskim srcima te uči, da je kraljevstvo Božje ljubav,radost i mir u Duhu Svetomu".

Liturgija katoličke Crkve, koja uz tajne iz života Isusa Krista stavlja pred naše oči i tajne iz života blažene Djevice Marije kao i primjere svetaca, znači za vjernike nepresušivi izvor duhovnih radosti. Kršćanski blagdani, zapovjeđeni i nezapovjeđeni, jesu divna pjesma životne radosti. Radost Božića, doživljena u društvu Malog Dječaka, našeg Spasitelja i Boga,... Radost Bogojavljenja, doživljena u društvu časnih i odličnih staraca iz dalekog istoka... Radost Uskrsa u pobjedonosnoj pjesmi alleluja... Radost Uzašašća u misli na nebo, gdje nas čeka jedno mjesto u vječnom društvu s Kristom i njegovom svetom Majkom... Radost Duhova, jer je Duh Sveti bistveno milina, mir i utjeha...Zatim radost, koju nam pružaju sveti sakramenti: Krst, koji nas čini djecom Božjom i braćom Kristovom; Pokora, gdje nam se opraštaju dugovi; Euharistija, koja nas hrani tijelom i krvi našega Spasitelja. Zatim radost molitve, koja znači razgovor djece s njihovim nebeskim Ocem, koji se zove, kako dobro primjećuje sv.Franjo Saleški, "Bog radosti". Zatim radost u proslavi svetaca, Božjih ugodnika, koji su naši prijatelji, naši zagovornici i naši uzori, a između kojih se na poseban način ističe blažena Djevica Marija,Majka svete radosti.

II

Kršćanstvo je temelj ljudske sreće, jer znači vjeru u otkupljenje i daje nam mogućnost, da opet nađemo raj, koji smo grijehom izgubili. Ako je tako, onda će nas misao na Onu, koja je bila sredstvo našeg oslobođenja i aktivni činilac našeg otkupljenja, napuniti velikom utjehom i radošću. Marija vrši upravo ovu ulogu: da nas usrećuje i razveseljuje, što naglašava i jedna antifona, koja se pjeva na blagdan Velike Gospe: "Ti nam, o Marijo, otvori rajska vrata, i danas se u slavi dižeš prema nebu".

S razloga, što nam je dala Spasitelja Isusa Krista, koji je naša radost, Blažena Djevica se pravom zove uzrokom naše radosti, da se poslužimo izrazom uzetim iz lauretanskih litanija. Marija je već u svome zemaljskom životu kušala svete radosti,kojih nije nijedna druga duša. Ova je radost spontano provrela iz njezina prepunog srca, kad je bila u pohodima kod svoje rodice Elizabete, i pretvorila se u onu njezinu divnu pjesmu: Veliča duša moja Goapodina. Ove Marijine riječi, koje su čista pjesma ljubavi, vrisak zahvalnosti i himan poniznosti, jesu u prvom redu izraz njezine unutrašnje sreće i radosti. "Jer gle otsad će me blaženom zvati svi naraštaji", proriče o sebi ova ponizna Gospodnja službenica. Crkva se raduje s njome te je nemoćna, da ovu njezinu radost izrazi riječima. Da je uzveliča, ona trga iz knjiga Svetog Pisma najljepše stranice, poslužuje se najsmjeli-

jim pjesničkim simbolima i kaže joj,da je kao cedar s Libanona, čempres sa Siona, palma iz Kadesa, ruža iz Jerihona, grana maslinova i platana posađena uz obalu rijeke. Još joj veli, da je kao zrcalo bez ljage, cvjetni vrt, Jesejev korjen, studenac žive vode, vrata nebeska, grad Božji... sve izrazi jedan radosniji od drugoga.

U kršćanskom svijetu ima mnogo crkava i kapela, koje su posvećene Majci Božjoj od radosti ili Radosnoj Gospi i koje svjedoče, da su vjernici pravilno shvatili ideju Evanđelja kao radosne vijesti, koja se ali dijametralno razlikuje od grješne, otrovne i prolazne zemaljske radosti.Marija je uzrok naše radosti, jer je neizrecivo čista, što naglašava jedna stara pjesma iz XI stoljeća: "Raduj se, Djevice neokaljana". No osim radosti čistoće i djevičanstva Marija pozna i uzvišene radosti božanskog materinstva, što predstavlja jedinstvenu povlasticu, koju samo ona ima.U njezinoj duši obje se ove radosti slivaju u harmoničnu cjelinu i upotpunjuju se,dok se u svakom drugom ženskom biću isključuju.

Treba naglasiti, da Marija ne zadržava za se svoje radosti, nego ih kao dobra majka dijeli svojoj djeci. Marijini blagdani, kojih ima vrlo mnogo u kalendaru crkvene godine, jesu mnogobrojni izvori, iz kojih teku njezine radosti u vjerničke duše. Zato se pravi Marijini štovatelji vrlo vesele Marijinim blagdanima. Na blagdan Marijina rođenja Crkva pjeva: "Tvoje rođenje navijestilo je radost čitavom svijetu". Jednako se izražava i na blagdan Bezgrješnog Začeća. Uoči blagdana Velike Gospe molimo Boga,da napuni naša srca onom radošću, koja dolikuje tako velikom sutrašnjem blagdanu. A na sam blagdan Velike Gospe u uvodu mise slušamo ove riječi: "Radujmo se svi u Gospodinu svetkujući blagdan u čast Blažene Djevice Marije; radi njezina se uznesenja raduju anđeli i hvale Sina Božjega". Ove i slične pozive na radost naći ćemo i u misi drugih Marijinih blagdana.

I konačno pomislimo na Marijin mjesec svibanj! Zar svibanj nije mjesec velike radosti za svu Marijinu djecu? Svibanjske pjesme, pa i one najjednostavnije i najobičnije, pune su radosti i oduševljenja. One su postale prava potreba i izabrana duševna hrana pobožnih Marijinih štovatelja. Isto se može reći i za hodočašća u Marijina svetišta, koja posvuda cvatu, posvuda su spontano organizirana te stvaraju u dušama vjernika radost, zadovoljstvo i neizbrisivu uspomenu na najsretnije trenutke u životu. Proglašenje Marijinih dogmi, velikih Marijinih povlastica, kao na pr. njezina božanskog materinstva na saboru u Efezu god.431.,njezina bezgrješnog začeća na saboru u Rimu god.1854. i njezina uznesenja na nebo od pape Pija XII, uvijek je ponovno stvorilo u Crkvi eksploziju radosti i sreće.

29. MARIJA GOSPA ŽALOSNA

I

Čovjek, koji je stvoren, da bude sretan, susreće se neminovno ovdje na zemlji s trpljenjem. To je jedan od velikih zakona ljudskog života. Nitko se ne može pohvaliti, da mu je izmakao. Prošlo je već više hiljada godina, kako je Job izrekao istinu, koja i danas drži: "Čovjek kratko živi, i njegov je život ispunjen nevoljama". Na usta Crkve često se puta čuje jeka ovih dalekih riječi. Ona se ne ustručava zvati našu zemlju dolinom suza, kao da suze čovječanstva teku preko nas poput ogromne rijeke, koja ne će da presuši.

Usta mnogih svjetovnjaka također ponavljaju ovu istinu. Njihove izjave imaju tim veću vrijednost, jer dolaze ponajviše od osoba, koje su do dna ispile čašu naslada, što ih ova zemlja može pružiti. Potpuno razočarani i do smrti izmučeni oni ne mogu nego priznati:

- Čovjek je šegrt, a bol je njegov meštar... (A.Musset).

Još se mogu smatrati sretnima oni, koji su upoznali cijenu trpljenja, kao ovaj citirani pjesnik, koji nastavlja:

- Jedino dobro, što mi osta na svijetu,
jesu suze, koje u boli prolijem.

Pitajmo se, što veli naša vjera o trpljenju. Ona veli ukratko, da je trpljenje

posljedica grijeha. Bog je stvorio čovjeka u sreći i za sreću. Pad prvog čovjeka odmah na početku njegova stvaranja, razorio je ovo Božje djelo i uveo u svijet trpljenje svake vrste: tjelesno trpljenje s bolestima i smrću te duševno trpljenje, koje zna biti još teže od tjelesnog i ispoljuje se na bezbroj načina. Ali vjera se ne zadovoljava samo time, da konstatira trpljenje i protumači njegovo podrijetlo. Ona daje i lijek protiv trpljenja. Ona iznosi također velike prednosti, koje trpljenje može imati za nas i pozitivnu ulogu trpljenja u ljudskom životu. Trpljenje čisti i daje zadovoljštinu za zlo, koje činimo. Ako je pravda ona, koja nužno progoni grijeh, Božje milosrđe je ono, koje briše posljedice grijeha, a to se postizava trpljenjem. Trpljenje popravlja prošlost i usavršava sadašnjost. "Nevolja rađa strpljivost", piše sv.Pavao. A sv. Jakob dodaje, da je savršenost plod strpljivosti. Trpljenje ima djelotvornu moć čišćenja. Pjesnik Filip Gonnard kaže:

- Suze i krv su najviši žrtveni dar,
jer u nama nema veće čistoće nego
je bol.

Trpljenje nas diže i oplemenjuje, što lijepo izražava spomenuti pjesnik A. Musset:

- Ništa nas ne čini tako velikima kao velika bol.

U trpljenju vjera dobiva svoju čvrstoću. Vjerovati u istinitost ljubavi Božje, kad nam se sve smije i sve nam cvate,

nije teško, a nije ni osobito zaslužno. No tvrdo ispovijedati ovu istu vjeru, kad nas biju svakovrsne nevolje, to je tek prava i uvjerljiva pobjeda vjere.

Trpljenje učvršćuje i nadu, što je dobro shvatio pjesnik psalama, koji kaže:

- Sve kad bih hodao i sjenom smrti, ja se ne bih bojao, o Bože moj, jer si ti sa mnom!"

Sv. Pavao nas uči, da sadašnja trpljenja nisu ništa u poredbi sa budućom slavom, koja će se objaviti nad nama, i da sadašnje kratke nevolje jesu zalog naše vječne slave.

Trpljenje umnaža ljubav. To tvrdi i sam Isus, kad kaže: "Nitko nema veće ljubavi od onoga, koji polaže svoj život za svoga prijatelja". Dali mi život jednim jedinim potezom kao formalni mučenici ili ga dali polagano kap po kap u svakidašnjem trpljenju, u oba ova slučaja mi pomažemo ljubavi, da se u trpljenju učvršćuje, raste i usavršava. Ljubav prema bližnjemu raste i cvate samo pod blagotvornim utjecajem žrtve i trpljenja. Ne može razumjeti suze, koji sam nije plakao, kao što ni sit ne može razumjeti gladnog. Jedan katolički pisac kaže: "Trpljenje je jezik, kojim se sporazumijevaju duše među sobom. Tko je mnogo trpio, taj govori sve jezike, i sa svakim se može sporazumjeti".

Kad se naše trpljenje sjedini s Kristovim, onda se njegova vrijednost neizmjerno poveća i ima snagu, da nas otkuplju-

je i spasava za vječni život. "Kad bismo proboravili jednu minutu na nebu", rekao je arški župnik, "mi bismo bili to, što vrijedi jedan sat trpljenja". Zemlja ima jednu prednost pred nebom: da naime ovdje možemo trpjeti za Boga i njegovu slavu te rasti u ljubavi. Isus Krist je onaj, u čiju školu moramo doći, kad treba da kažemo posljednju riječ o trpljenju. On je ta posljednja riječ. On je najviši uzor, koji moraju nasljedovati svi patnici na zemlji. Učenik, koji sanja o životu, koji je pun ruža, ne bi bio vrijedan učitelja, koji je bio trnjem okrunjen. Takav ne bi mario za savjet, koji daje Isus Krist, kad veli: "Tko hoće ići za mnom, neka uzme svoj križ i slijedi me".

Ali ako se komu ovaj božanski uzor čini previsok i nedostiživ, Bog nam je dao još jedan uzor, koji će nas pomagati u časovima našega trpljenja i koji nam je mnogo bliži, jer se radi o jednom zemaljskom biću. To je blažena Djevica Marija, koju zovemo Žalosnom Gospom.

II

Žalosna Gospa! Sedam žalosti Djevice Marije! Majka bola! Sve su to naslovi, koje često nalazimo u liturgiji Crkve i koji nam dozivlju u pamet istinu, koju ne smijemo nikada zaboraviti: Blažena Gospa je trpjela, mnogo trpjela u svome zemaljskom životu, i ona dobro zna, što je trpljenje.

Neka nas ova istina ne iznenađuje. Sv.Pismo tvrdi, da je Isus Krist uza svu svoju svetost morao trpjeti i po trpljenju ući u slavu. Budući da smo po trpljenju postali slični Kristu, i mi moramo proći kroz vatru trpljenja, da bismo onda zajedno s Kristom ušli u slavu. Ako dakle stvar tako stoji, možemo li onda misliti, da je ono uzvišeno stvorenje, koje nije imalo zadaću, da postane samo slično Kristu, nego da bude njegovom Majkom; koje bijaše preodređeno, da se ovdje na zemlji digne do nedokučivog vrhunca svetosti, a u nebu do najveće slave; možemo li misliti, da je ovo biće bilo tako tijesno sjedinjeno s Kristom bez živog i aktivnog učestvovanja u njegovim bolima i mukama? Budući da je Marija bila stvor, koji se Kristu u svetosti najviše približio, zar je itko drugi mogao biti tako sličan čovjeku boli kao majka boli? Kristovo trpljenje odnosilo se je na spasenje ljudskog roda. Marija, koja je imala postati suotkupiteljica ljudskog roda, nije mogla sa svoje strane izabrati u tu svrhu drugo i zgodnije sredstvo nego Otkupitelj Isus Krist. Marija je učesnica u svim Kristovim naporima, da spasi svijet, pa i u trpljenju, u prvom redu u trpljenju.

Žalosti presvete Djevice! Sedam njezinih žalosti! Sedam mačeva boli! Radije recimo: sedamdeset puta sedam! Čitav je njezin život bio jedna velika bol. Od navještenja, kad je, rasvijetljena nebeskim svijetlom, unaprijed vidjela i znala, da je čeka žrtva i bol, pa do Kalvarije, gdje

će pod križem piti čašu svih gorčina i gledati, kako umire Bog! A između ove polazne i završne stanice njezina križnog puta, koliko drugih muka, briga i poniženja! Zato, jer je bila vidljivo siromašna, bila je s prezirom i bez samilosti odbijena od svakog praga pa je morala roditi svoga božanskog Sina jedne zimske noći u štali, koja je bila otvorena svima vjetrovima. Ona je dragovoljno pristala, da bude Majkom Onoga, koji je rekao: "Lisice imaju svoje brloge i ptice nebeske svoja gnijezda, a Sin Čovječji nema gdje da nasloni svoju glavu".

Zemaljske majke se neprestano zanose snima o ružičastoj budućnosti svoje djece. Uvijek goje nadu u ljepšu budućnost svoje rođenčadi. Nebeska majka nije imala takvih iluzija. Marija je dobro znala odmah na početku, što čeka njezina Sina. Proročka usta starca Šimuna uvjerljivo su potvrdila ono, što joj je po Providnosti bilo dodijeljeno. "I tvoju će dušu probosti mač bola".

Zemaljske su majke neumorne, kad treba udaljiti od kolijevke njihova nježnog i slabašnog čeda bilo koje zlo. Nebeska majka mora neočekivano jedne hladne noći uzeti svoje malo čedo i bježati s njime u pravcu neke nepoznate tuđe zemlje bez počinka i odmora.

Jednoga dana ona vidje, da je izgubila onoga, koga je već bila podigla na noge i koji joj je bio prirastao uz dušu i tijelo. Morala ga je u neizrecivim dušev-

nim mukama tražiti tri dana. No ona vidje i sve nepravde, nezahvalnosti i spletke, kojima će njezin Sin biti izvrgnut u javnom životu i koje su se zabole u njezinu dušu poput oštrih noževa.

Kad je konačno došlo vrijeme, kad je došla ona očekivana "ura tame", i knezu tame bilo dopušteno da trijumfira, bol koju je morala osjetiti Marija, trebala je da bude jednaka njezinoj ljubavi. Uz muke Krista Patnika trebale su da paralelno teku muke Majke Supatnice: križni put, križanje, snimanje s križa, boli svake vrste. Jedna majka, koja bi bez suza stajala uz krvlju oblivena sina, bila bi nepojmljiva i Bogu i ljudima. Da je Marija bila takva, nešto bi manjkalo za sve vijeke slavi, dostojanstvu i moralnoj ljepoti Božje Majke, niti bi Isus bio cijenjen i štovan, kako treba. "On bi bio manje ljubljen nego bi mogao biti", kaže Msg. Gay. Marija bez trpljenja bila bi možda jedna lijepa kićena slika, ali ne bi bila majka ljudi, koji pate i trpe.

Kad dakle trpimo, sjetimo se, da je i Marija trpjela. Kad plačemo, sjetimo se, da je i ona plakala. U svome trpljenju utecimo se k njoj sa što jednostavnijim molitvama i uzdasima. Ne tražimo dugačke fraze i birane riječi. Jedan pobožni pisac veli: "Dopusti, da te u takvim žalosnim urama tvoga života potsjetim na onaj jednostavni postupak, koji Bog otkriva poniznima, a kojemu se svijet smije: kad se naime tvoje srce trga u bolovima; kad se tvoj duh grči u rešetkama svoje vlastite

tamnice, tada neka zašuti svako ljudsko mudrovanje, bijedno i nemoćno; ti radije uzmi krunicu u ruke i pusti, da njezina zrnca klize niz tvoje prste, dok će tvoje usne ponavljati utješne riječi Zdravo Marijo, i vidjet ćeš, da će se veliki mir naseliti u tvoju dušu. Marija je tvoja majka, a majka shvaća sve, ne odbija nikoga".

"Sjeti se, kad si bio još sasvim malen i bilo ti je teško pri duši. Tada si se uvijek našao u majčinu naručju. Tu se je tvoj plač malo po malo stišao. U njezinu krilu ti si našao toplinu i nježnost, koja te je smirila i izliječila" (C. Melloy).

3o. MARIJA ZAŠTITNICA SITNIH POSALA

I

Okolnosti, u kojima se redovito odvija ljudski život, pružaju rijetko kada priliku da se izvedu junačka i slavna djela, koja privlače na se opću pažnju. Obično se događa baš obratno. Naš ljudski život ispunjuju mala, sitna djela.

Mladi ljudi obično sanjaju o velikim nacrtima, koje kane izvesti u životu, no koji obično nisu izvedivi, jer nisu realni. Oni uljepšavaju svoju budućnost do mile volje slikajući je u najsvjetlijim bojama. Život im se prikazuje kao jedna velika pjesma, dok u stvari iskustvo pokazuje, da je naš život vrlo prozaičan, često puta siv i bezbojan, ako nije koji put i žalostan. Ali ipak treba ljubiti i ovaj obični svakidašnji život, kako se izražava jedan pjesnik:

- Život skroman uz posao sitan i dosadan
jest izvrsna stvar, vrijedna velike ljubavi.
(P. Verlaine)

Ako promatramo stvar s više točke gledišta, u svijetlu vjere, onda moramo priznati, da je svaki naš posao, pa i onaj najsitniji i najjednostavniji pun prave ljepote, samo ako ga obavljamo u stanju milosti Božje i na veću njegovu slavu. Milost, koja je u nama počelo božanskog života, daje našim poslovima uistinu božansku vrijednost. Po milosti Isus Krist živi u nama, kaže sv.Pavao. Kad se dakle veselimo, trpimo, radimo ili govorimo, možemo reći, da je to Isus Krist, koji se u nama veseli, trpi, radi ili govori. Pascal je dobro shvatio ovu istinu, kad je napisao: "Neka ti male stvari budu kao velike radi dostojanstva Isusa Krista, koji ih čini u nama i živi našim životom; neka ti velike stvari budu kao male radi Isusa Krista, koji je svemoguć".

I najskromniji ljudski život dobiva osobit sjaj i posebnu vrijednost u svijetlu ove nauke. Kršćanstvo može da usavrši i oplemeni svakog čovjeka, i onog najobičnijeg. "Vrsnoća se posla ne mjeri prema kvantiteti djelâ, koje smo obavili, nego prema čistoći nakane i ljubavi, koja nas je poticala. Jedno obično djelo, koje je prožeto milošću i u skladu je s voljom Božjom, može biti više vrijedno Boga nego jedan dramatičan i uzbudljiv podvig. Može se na više načina postati mučenikom. Ne daju najboljeg svjedočanstva o sebi oni, koji najglasnije govore, nego oni, koji su najuže sjedinjeni s istinom, za koju svjedoče". (I.Charles). Sveci su vrlo vješto znali stvoriti praktične zaključke na temelju ove istine. Sv.Pavao piše: "Onomu, koji ljubi Boga, sve se okreće na dobro". Apostol još dodaje: "Ili jeli, ili pili, sve činite na slavu Božju". Sveta je Terezija dobro znala, da može steći veliku zaslugu pred Bogom plijeveći mrkvu u samostanskom vrtu, a sveta je Franjka Chantal,

kad bi došao na nju red, vrlo rado posluživala u kuhinji perući suđe. Kad je tako jednog dana vrlo brižno radila svoj posao, neka sestra joj doviknu: "Moja draga majko! Čini mi se, kao da vi ovdje tražite dragulje, tako skrbno sabirete". Gospođa Chantal na to vedro odgovori: "Ja skupljam više nego dragulje, moja kćeri. Kad bismo mi bile svijesne toga, da radimo za vječnost, više bismo cijenile skupljanje prašine u kući Božjoj, nego skupljanje dragulja u svijetu". Takva je bila i sv. Marija Dominika Mazzarello, bila je velika u malim i sitnim stvarima.

Čujmo, kako se o ovoj stvari izražava ljubazni sv. Franjo Saleški: "Može biti, piše, da će jedna mala vrlina u duši, u kojoj gori žarka ljubav, imati veću vrijednost, nego mučeništvo u duši, čija je ljubav omlitavila, oslabila i umanjila se. Zato su i najneznatnije vrline naše Gospe, svetog Ivana i drugih svetaca imale veću vrijednost pred Bogom, nego najveće vrline drugih ljudi s manjim stupnjem ljubavi... Na sličan način slavuji početnici u pjevanju mogu neisporedivo ljepše pjevati nego najizvježbaniji češljugari".

Blažena Ana Marija Taigi, proglašena blaženom 1920., posvetila se je vršenjem najobičnijih i najponiznijih posala domaćice i majke sedmero djece. Jedna od učiteljica Svete Male Terezije rekla je o svetici: "Ona nije radila ništa izvanredno, ali je bila izvanredno dobra." Ovo je dobro rečeno o onoj, koja je znala kazati:

"Ne tražite da činite nešto drugo nego druge, nego nastojte, da ono svakidašnje činite bolje nego druge".

Kad je Bossuet držao pohvalni govor u počast velikog Condé-a, nije se ustručavao, da privatne vrline ovoga heroja digne iznad njegovih blještavih javnih djela. "To su vrlo jednostavne i obične stvari, rekao je veliki govornik, davati primjer svojoj služinčadi, biti pravedan i milosrdan prema ukućanima, vršiti svaki dan ono, što Bog od nas traži, trpjeti zlo, koje nam šalje; to su obična svakidašnja djela u životu jednog kršćanina, koja će Bog bogato nagraditi na dan suda".

Kako je ugodno znati, da nam je savršeni kršćanski život na dohvatu ruke; da se prava veličina duha nalazi u našoj neposrednoj blizini i da ona zapravo sastoji od nepretrganog niza najzabačenijih i najponiznijih radnja. Tko zna, ne će li možda jedna od naših najsitnijih i svijetu nepoznatih radnji, za koje znamo samo mi i naš andjeo čuvar, biti najzgodnija prilika, da Bog započne jedan ozbiljan i sudbonosan razgovor s nama, kao što je Isus započeo razgovor sa Samaritankom, kad je išla na bunar po vodu. Ovoj javnoj grješnici i ropkinji svojih strasti otvori Bog u jednom trenutku uzvišene horizonte vječnog života. Bio je to Božji trenutak. Božja ura može svaki čas da nam zazvoni, kod svakog posla, ona ura, koja spasava i otvara nebo. Milost Božja može, da od sive slike naših svakidašnjih posala učini skupocjenu i

zlatnu sliku velike umjetničke vrijednosti i cijene. "Dođi, dobri i vjerni slugo, jer si u malim stvarima bio vjeran, nad velike ću te postaviti".

II

Blažena Djevica Marija divan je primjer, na kome ćemo više nego na jednom drugom upoznati vrijednost i cijenu skromnih svakidašnjih posala. Takvi su poslovi ispunjavali njezin život od jutra do sutra, i takve je ona voljela. Nema sumnje, da je ona bila pozvana, da se popne na nedostižive vrhunce duhovne veličine,kakvih povijest ljudskog roda uopće ne pozna. Takav jedan vrhunac bilo je navještenje,kad je plemeniti nebeski glasnik sišao s neba na zemlju, da se duboko pokloni ovom zemaljskom stvoru i dobije od njega privolu, da će surađivati s Bogom na ostvarenju njegova najvećeg plana. Takav vrhunac bio je Betlehem unatoč bijedi štalice, hladnoj moći, preziru i nehaju onih, koji su bili zatvorili vrata svojih hotela. Tada je Marija postala sredstvo Božjega utjelovljenja, tajne stvaranja novoga svijeta. Takav vrhunac bila je Kalvarija, gdje se smrću Boga-Čovjeka odigrala drama otkupljenja ljudskog roda. Na svima ovim Božjim vrhuncima, herojskim djelima i podvizima,Marija je prisutna te najaktivnije surađuje u djelu spasenja.

Ali uz bok ovih vrhunaca, na kojima se Marija nije zadržavala nego kratko vri-

jeme, po nekoliko sati, koliko ima mjeseca i godina u njezinu životu, što ih provede u najsavršenijoj osamljenosti i apsolutnoj povučenosti; što bijahu posvećeni najponiznijim poslovima i sitnim dužnostima! Postoji cijeli magazin svetih slika, barem se tako nazivaju, koje su potpuno netočne, da ne kažem lažne, a koje predstavljaju blaženu Djevicu kao neko savršeno nadzemaljsko biće, koje nema ništa zajedničko s ovim svijetom, s nama ljudima. Premda je dolikovalo, da se kod Marije i na njezinoj tjelesnoj vanjštini odrazuju crte uzvišene ljepote kao izraz unutrašnje ljepote njezine duše, u stvari ova se njezina ljepota nije bistveno ni u čemu razlikovala od ljepote ostalih žena njezine dobi i rase, jer se ni njezin svakidašnji život nije na vani razlikovao od života ostalih njezinih zemljakinja i vršnjakinja.

Marija je vršila sve najobičnije ženske kućne poslove. Tu nema ništa drugo nego iz dana u dan vjerno vršenje volje Božje. Briga za sitno gospodarstvo male obiteljske kućice. Naliti ulja u svjetiljku. Pomesti sobu. Samljeti žito. Staviti kvasac u tijesto i mijesiti ga, dok se ne digne, da iz njega bude ispečen kruh. Pripraviti tečan objed, da Isus može reći: dobar je. Presti vunu, da skroji odijelo za zaručnika i dječaka. Staviti svake večeri kračun na vrata, da po noći ne provali tat. Sve sami sitni poslovi, što je Krist htio, da ih obavlja njegova presveta Majka,a kojih će se on kasnije živo sjetiti u svojim propovijedima i ukrasiti svoje veličanstvene

govore slikama uzetim iz života jedne obične žene domaćice. Tako će Marijini sitni poslovi biti dignuti na nivo uzvišene evanđeoske nauke.

Još se i danas pokazuje strancima u Nazaretu zdenac, s kojeg je Marija grabila vodu i nosila je u vrču na glavi prema običaju žena iz Galileje. Ovaj zdenac postoji više tisuća godina, i on je jedini u onome kraju, pa nema razloga sumnjati, da se i Marija njime služila. Ona, koja je bila nazvana blagoslovljenom među svim ženama, bila je neprestano zabavljena najobičnijim ženskim poslovima. Od onoga vremena nema nijednog ženskog posla,bio ne znam kako dosadan i monoton, koji se ne bi mogao ponositi, da su ga oplemenile one iste ruke, koje su grlile i nosile samog Krista. Ruke žene, koja je bila puna Božje milosti, One nježne ruke, na koje ne možemo misliti bez posebnog ganuća, a koje se učvrstiše u radu, zadobiše više puta žuljeve i više puta uprljaše svoju prirođenu bjelinu. Otkad je svijet vidio ovaj prizor i ovaj primjer, nema nijedne služavke, čiji posao ne bi bio počašćen uspomenom na Majku Božju; i nitko od nas više nema prava,da prezire skroviti rad domaćice, niti se siromašne žene trebaju smatrati zapostavljene, otkad se kraljica neba i zemlje pojavila na zemlji kao jedna od njih. Presveta Djevica htjede biti ono, što želi da budu sve njezine ljubimice i sljedbenice. Pomislite, da su njezine sljedbenice Mala Bernarda Soubirous, Katarina Labouré, Hijacinta, Lucija te

neizmjerni broj drugih, bile joj svojim skromnim podrijetlom i načinom života vrlo slične. Presveta Djevica nije se pokazivala ovdje na zemlji kao kraljica, pa se ni njezine sljedbenice ne smiju pokazivati kao princese, osim u nebu. P.Coady, apostol društvene pomoći nerazvijenim zemljama, kaže: "Da se naš svijet poboljša, bio bi prije svega potreban velik broj malih ljudi s mnogo malih mjesta, koji rade mnogo malih stvari". Neka kriva evanđelja prikazuju nam Majku Božju u zemaljskom sjaju i častima kod njezinih sugrađana, ali pravo Isusovo Evanđelje ne dopušta, da je sebi zamišljamo drukčije nego uvijek poniznu i svakidašnju. Ono o njoj dapače mnogo više šuti nego govori.

31. MARIJA ZAŠTITNICA DOBRE SMRTI

I

Umrijeti je najvažniji čin u našem životu, jer je to čas konačne odluke, od koje zavisi naša vječna sreća ili nesreća. Potrebno je dakle, da se na ovaj čin dobro pripravimo. A da se dobro na nj pripravimo, potrebno je, da na nj često mislimo. Stvar nije tako jednostavna, kao što bi se moglo misliti na prvi pogled. Pascal je imao pravo, kad je rekao: "Jer ljudima nije uspjelo, da uklone smrti, oni se dogovoriše, da ne će na nju misliti".

Čovjek rado izbjegava misao na smrt. Boji se, da će misao na nju ubrzati njezin dolazak, koji je nepoželjan. Smiješno je držanje onih ljudi, koji sebi utvaraju, da će izbjeći smrti, ako na nju ne misle, premda bi morali dobro znati, da nas smrt ugrožava svaki dan i sa svih strana te da naglo umiru upravo oni, koji misao na nju najviše izbjegavaju. Otvorimo na slijepo bilo koje novine i u njima ćemo svaki put naći obavijest o naglој smrti velikog broja ljudi, koji ujutro ustadoše čili i zdravi, a navečer usnuše vječnim snom, postadoše žrtvom nemile smrti. Nagla i nepredviđena smrt, to je žrtva, koju od modernog čovjeka traži brzi napredak tehnike. Ista sredstva, koja prenose život, svijetlo, toplinu, mogu biti uzrok katastrofe, mogu sijati oko sebe užas, stravu, smrt. Onih nekoliko redaka, s kojima je pisac knjige Nasljeduj Krista majstorski opisao podmuklost smrti i njezino haranje, nisu ni izdaleka kadri da prikažu, kako smrt danas često i naglo vitla svojom smrtonosnom kosom. On slikovito piše: "Jedan poginu od mača, drugi se utopi, treći pade i razbi glavu, onaj tamo preminu sjedeći za stolom, ovoga zateče smrt u igri, jedan zaglavi u vatri, drugoga ubiše razbojnici".

Bilo bi bez smisla i apsurdno odbijati svaku misao na smrt, koja će prije ili kasnije doći, budući da je prema višem i nepromjenljivom zakonu "određeno svima ljudima, da jednom umru".

Smrt je žalosna posljedica grijeha naših praroditelja, i ona je neizbježiva. Ništa nije tako sigurno kao smrt. Ništa naprotiv nije tako nesigurno kao vrijeme, način i okolnosti, u kojima ćemo umrijeti. Može se bez paradoksa tvrditi, da je smrt najveća stvarnost života. Sve ostalo kao da je san, koji prolazi, i dim, koji se gubi. San je bogatstvo, kojiput naporno i nepravedno stečeno, a koje trebamo ostaviti. San je tjelesna snaga i ljepota, koja će jednoga dana sagnjiti u grobu. San je zdravlje i mladost, za koju mislimo da će vječno trajati, no koja traje vrlo kratko, kao jedno proljetno jutro.

Ali ako stvarnost smrti gledamo kršćanskim očima, lako ćemo otkriti na njezinu liku mnogo svijetlih strana. Ona ne znači svršetak naše egzistencije, nego tek prelaz iz jednog stanja u drugo. S njome naša stvar ne svršava nego počinje. A ono, što se njome počinje, neusporedivo je

veće i važnije od onoga, što s njome svršava. Ona je uvod u vječni život. Smrt ne znači smrtnika, koji prestaje da bude, nego besmrtnika, koji počinje da živi. Smrt je čin, koji nam otvara vrata u besmrtnost. Kako su daleko od istine oni, koji se muče i znoje, da dokažu, e poslije smrti nema - ništa; e sa smrću sve svršava. Prema njihovu, smrt je jedina svrha života a gnjilo ljudsko tijelo u grobu zadnji cilj svega ljudskog stvaranja!

Kad bi samo novi i besmrtni život bio za nas sretan! Smrt će značiti za nas uvod u vječnu sreću samo onda, ako umremo u stanju milosti Božje, ako zateče u nama zametak onog božanskog života, koji smo primili kod krštenja i kojim ćemo nastaviti da živimo u vječnosti. To je razlog, zašto Crkva zove smrti dan svetaca danom njihova rođenja. U tom smislu pjeva jedan pjesnik:

- Zdravo smrti,osloboditeljice divna,
ti ne uništavaš, ti oslobađaš!
(Lamartine)

A misleći na svoju vlastitu smrt Veuillot pjeva:

- Ne recite tada: on sniva,
svršio je svoj teški rad,
već recite: on se probudio,
i sada gleda ono, o čemu je toliko snivao.

Još su značajnije izjave, koje nam ostaviše o smrti sveci i Božji ugodnici.

Oni su se s njome potpuno sprijateljili i gledali u njoj Božjeg anđela,kao na pr. sv.Franjo Asiški, koji joj je davao najnježnija i najmilija imena. Oni su razumjeli pravi smisao prolaznog ljudskog života te često mislili na smrt bez straha i uzbuđenja kao onaj jedan vjernik,kojega je svećenik tješio na samrti, a on mu odgovorio: "Kako to, velečasni, ja putujem u našu obećanu domovinu, a vi se mučite, da me tješite?"

II

Biti potpuno predan u volju Božju i raspoložen u času smrti te put k Bogu smatrati putem u svoju obećanu domovinu, u svoju vlastitu kuću, to je vrhunac sreće ovdje na zemlji; to je trenutak, kad se doslovno obistinjuju riječi liturgije: "Blago onima, koji u Gospodinu umiru",tj. blago onima, koje smrt zateče da žive onim istim životom, kojim sam Bog živi.Ali ako je ovaj "božanski život" milosti ušao u našu dušu Marijinim posredovanjem i neprestano je bio čuvan njezinom brigom;ako se Marija zove majkom Božjeg života, zar ne ćemo reći: "Blago onima, koji u Mariji umiru, koje ona na poseban način štiti u času njihove smrti".

Marija, koju usta vjernika zovu majkom života, majkom Božje milosti, zaslužuje također, da je zovemo majkom umirućih u Gospodinu, pomoćnicom u času smrti, jer msrt kršćanina nije ništa drugo nego

prelaz iz života milosti u život slave.

Crkva rado zove Mariju pomoćnicom umirućih i u tom je smislu često spominje bilo u vjerovanju, bilo u molitvama, bilo u kultu. Crkva naziva Mariju vrata neba, a u pjesmi Zdravo zvijezdo mora zove je sretna vrata raja. Na drugom opet mjestu kaže joj Crkva: "Po tebi nam se, Marijo, otvoriše vrata raja". Čas naše smrti, kad nas sve ostavlja i kad mi ostavljamo sve, jest onaj pravi trenutak, kad je više nego ikada potrebno, da nam se otvore vrata neba. Kršćani zovu Mariju svaki dan već unaprijed, da im bude pomoćnica u času njihove smrti, jer uz Očenaš najviše ponavljamo molitvu Zdravo Marijo, moli za nas grješnike sada i u čas smrti naše. Kao da svaki put, kad izgovaramo ove riječi, uričemo s Marijom prijateljski sastanak u onom sudbonosnom trenutku našeg života te očekujemo, da će ona kao Djevica vjerna i naša Majka biti sigurno nazočna na ovom urečenom sastanku, koji je nama po svojim okolnostima još potpuno nepoznat. Sve ono, što je Isus Krist učinio za naše spasenje, učinila je na svoj način i blažena Djevica Marija, pa što Isus tvrdi za se, odnosi se i na Mariju. Božanski Spasitelj veli na jednom mjestu, da je on put i da ovim putem moramo ići, ako hoćemo doći u nebo. Isto možemo reći i za Mariju, da je ona put, najkraći, najsigurniji i najlakši, koji nas vodi k Isusu, a od njega dalje u vječni život. I spomenuta pjesma Zdravo zvijezdo mora naziva Mariju putem: "Daj, Marijo, da čisti srećno žićem putujemo, k Spasu pri-

spijemo u veselje vječno".

Ali kad je najpotrebnije, da imamo pred sobom siguran i ugodan put, ako ne u času smrti, kad prelazimo iz vremena u vječnost, iz jedne domovine u drugu, iz jednoga života u drugi? Ovaj nas veliki i nepoznati put, koji vodi s jedne obale na drugu, ovlašćuje da Mariju, svog putnog vođu, zovemo Gospom putujućih, pomoćnicom na putu u vječnost. Sveci, koji bolje od nas razumiju Božje stvari, rado preporučuju, da se utječemo k Mariji u času smrti. Sv. Bonaventura piše: "Oni, koji zazivaju Mariju, ne trebaju u času smrti strepiti pred neprijateljem svoje duše. I nisu tada potrebne duge molitve, da nam ona priskoči u pomoć. Dosta je izgovoriti njezine ime, ime nade, utjehe i života, dosta je samo pomisliti na nju, i ona će priskočiti u pomoć umirućima u njihovoj smrtnoj borbi te im dati, da pobjede posljednje navale tamnih duhova". A sv. Alfonzo Liguori piše: "Samo ako budem imao sreću umrijeti pred jednom od tvojih slika i preporučiti se tvome milosrđu, Marijo, ja se nadam, da ne ću biti pogubljen i da ću jednoga dana sretno prispjeti u nebo, gdje ću te gledati zajedno s velikim brojem tvojih službenika, koji po tvome moćnom zagovoru postigoše spasenje".

U svojoj enciklici Lux veritatis, koju je izdao prigodom 15oo. godišnjice efeškog crkvenog sabora, papa Pio XI. piše u Marijinu slavu: "Kad dođe zadnja ura našega života, kad nas ostavi svaka druga nada i pomoć, mi ćemo tada dignuti svoje

mutne oči i drhtave ruke prema Mariji,da nam ona izmoli oproštenje kod svoga božanskog Sina i vječnu sreću raja".

Ne zaboravimo nikada,da će ona,koja nas je zibala u kolijevci vjere, koja je ispunjavala našu mladost svojim čistim radostima, koja je na putu našeg zemaljskog života bila našom neprestanom pomoći i potporom, ne zaboravimo, da će ona,dosljedna svojoj spasavajućoj ulozi i volji Božjoj, u trenutku kad se nad nas spusti noć, doći k nama kao zora novog dana, te ćemo bez straha prekoračiti sudbonosni prag, koji nas dijeli od vječnosti. Kad nas dakle počne strašiti misao na strogi Božji sud, mislimo na Nju, koja se zove našom odvjetnicom i koja ima s jedne strane vrlo dobre odnose s našim sucem, svojim Sinom, a s druge strane neizmjerno nježno voli svoje štićenike, koji su također njezina djeca.

Ako smo se molili Mariji uvijek u toku svoga zemaljskog života, ako smo je svaki dan spominjali, da bude uz nas u času našeg velikog prelaza i da nas predstavi vrhovnom Sucu, onda se ne trebamo bojati, onda može našu dušu ispunjati samo jedan osjećaj: pouzdanje, pouzdanje, i opet Pouzdanje.

K A Z A L O
